

Ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu- Cristo nga nesúrát ne Lucas

1 ¹Tú idi ya súrát ku kikaw Teofilo:
Adu win daya nangisúrát ta nangappiya nagikagi kadatu nà-nàwa kadàtada ²nga ummán kadatu nekagiyán datu nunna nga nakasingan kadatun na nà-nàwa. Ay aggída pe datu nebon ne Apu nga mangibàbànan kiya Napiya nga Dámag. ³Ngamay gapu ta nakappiya ku pe nga inammuwán pà nang dedi pe yin, ay túya kinappiya ku wa nesúrát pe, ⁴ta senu mammuwán mu ya kinur-korugán mepanggap kadatu nesur-súru kikaw kitun.

Nepakammu natu anghel ya keanà tu Juan

⁵Kitu inagturáy natu Ari Herodes ka Judea, ay uwad pádi nga nagnágan ka Zacarias. Ay tu Zacarias, ay isa kadatu tangabubúlun na pappádi nga nepangágan da ka Abias. Ay tu atáwa na nga nagnágan ka Elisabet, ay isa kadatu gakagaka natu Aaron. ⁶Nagpáda da nga pàgan ne Dios áta kurugan da ngámíngámin daya bil-bílin na se daya lin-lintag na. ⁷Ay lálakay se bàbakat da ngin ngamay áwan da pikam ma an-anà, áta akkan mabùsit te Elisabet.

⁸Isa ngalgaw, de Zacarias nga tangabubúlun na pappádi tu makammu kitu panagday-dáyaw da. Ay díkod magubra tu Zacarias pe yin. ⁹Nepagangay kadatu pappádi tu magbibinnúnut nu inna ya magunag kitu Templo^a nga manìdug ka insensu. Ay tu Zacarias tu nabúnut. ¹⁰Kiya oras naya annìdug da ka insensu, ay magyán datu adu wa tolay kitu lasi nga magkar-karárag. ¹¹Ay kane manìdug tu Zacarias sin ka insensu, ay uwad

^a **1:9** Ya Templo ay ittu tu nengágan da ka balay ne Apu Dios. Ittu ya bátug simbáan da kitun.

nagpassingan na anghel ne Dios nga magsisikád kitu pane diwanán natu anidúgán. ¹²Ay kane masingan natu Zacarias tu anghel, ay nagansing tutu wala, akkan na ammu tu kuwaan na ngin.

¹³Ngamay nán natu anghel kaggína, “Akkan ka magansing Zacarias! Ta nagína ne Dios ya karárag mu. Magan-anà e Elisabet nga atáwam ka laláki. Ay ya ipangágan mu kaggína ay Juan. ¹⁴Maganggam ka pánang se adu pe daya magpatag nu meanà, ¹⁵áta pàgan pánang ne Dios. Akkan maginum ka oray nágan na nga makàinglaw. Magyán ya Ispiritu ne Dios kaggína oray ki akkan na pikam keaná. ¹⁶Ay gapu kaggína, ay adu kadaya IIsrael ya magulli nga mangurug ke Dios. ¹⁷Ay aggína pe ya maginunna ke Apu, ay se ya kababalin na nga gapu kiya Ispiritu ne Dios, ay páda natu kababalin natu Elias.^b Pagmaruwan na pe daya akkan mangur-kurug ta aggína ya mangisagána kadaya tolay ya peturayán ke Apu,” nán natu anghel.

¹⁸Ngamay summungbát te Zacarias kitu anghel nga nán na, “Nágan naya pakammuwán ku nga kurug dayán. Ay lalakay yà mà in, ay se ya atáwà ay bàbakat pe yin!” nán na.

¹⁹Ay tútu summungbát tu anghel la nán na, “Iyà e Gabriel la panguniyan ne Dios. Aggína ya nangibon kiyà a mangamomán kikaw se mangikagi kídí nga napiya nga dámag. ²⁰Ngamay gapu ta akkan ka mangurug kadaya nekagi kikaw, ay magúmal ka. Akkan ka makoni panda kiya kàwa dedi nga nekagiyán ku kikaw. Ay kurug ga màwa ngámin dedi kiya oras nga kàwa da kampela ngin,” nán natu anghel.

²¹Ay ngámin datu tolay ya atán kitu lasi, ay id-idaggán da tu Zacarias. Pagballà da ta tura nabayág pánang ngin kitu unag natu Templo. ²²Ay kane lumawán nin, ay akkan makoni nga makiamomán kadatu tolay. Makasin-sinyás sala kaggída nga áwan na nga mabalikát. Ay tútu nammuwán da nga uwad nagpassingan kaggína kitu unag Templo.

²³Ay kane mabalin tu algaw wa aggubra na, ay nawe ka balay da ngin. ²⁴Ay akkan nabayág, ay nabùsit tu Elisabet nga atáwa na. Ay akkan lumaw-lawán kiya unag naya limma búlán. Ay nán na, ²⁵“Nindù kiyà e Apu! Inumbet tin tu oras nga angngippà na kiya appat ku kadaya tolay,” nán ne Elisabet.

Nepakammu natu anghel ya keaná ne Jesus

²⁶Kitu mekannam búlán nin ka panda,^c ay nebon ne Dios nge anghel Gabriel ka Nazaret nga íli naya Galilea. ²⁷Nebon na kiya isa nga babbalásang nga nagngágan ka Maria nga tagay atawán naya isa nga laláki nga nagngágan ka Jose nga gaka natu David. ²⁸Ay tútu inumbet

^b 1:17 E Elias ay isa kadatu pagbàbànan ne Apu Dios kitun. ^c 1:26 Nán da duddúma nga mekannam búlán tu búsit tu Elisabet tin.

tu anghel kitu giyán na nga nán na, “Kumusta pe ya nepadúma nga babay! E Apu ya atán kikaw!” nán na. ²⁹Ngamay akkan ammu tu Maria ya pangisarután na kitu kinagi natu anghel. Ay linam-lammat na tutu wala nu nágan na ya ummán kitun na agpakammu. ³⁰Ngamay nán natu anghel kaggína, “Akkan ka nga magansing Maria ta pà-pàgan naka nge Dios. ³¹Mabùsit ka, se ka magan-anà ka isa nga laláki. Ay ya ipangágan mu kaggína ay Jesus. ³²Magbalin ka naturáy pànanang, ay se mengagánan ka An-anà naya Kangatuwán, se idde ne Apu Dios kaggína ya turáy nga ummán kitu turáy natu apuapu na nga David. ³³Ay aggína pe ya mangituráy kadaya iIsrael nga pútupútut tu Jacob ka áwan panda. Ay áwan panda naya angngituráy na.”

³⁴Ay nán ne Maria kitu anghel, “Paanna ya kàwa dayán, ay áwan mà pikam laláki nga neallay kiyà!” nán na. ³⁵Ngamay nán natu anghel kaggína, “Màwa yán gapu kiya Ispiritu ne Dios nga mangituráy kikaw, se ya pannakabalin ne Dios, ay magyán kikaw. Ay túya ya an-anà nga ianà mu, ay áwan na nga bas-básul. Ay mengagánan ka An-anà ne Dios,” nán natu anghel. ³⁶“Ay kagiyan ku pe kikaw nga e Elisabet ta kapinsán mu, ay annam búlán nin ya búsit na oray nu bàbakat tin se akkan magan-anà. ³⁷Ata áwan na di màwa ne Dios,” nán na. ³⁸Ay summungbát te Maria nga nán na, “Asassu nà ala nge Dios. Màwa din nala daya kinagim kiyà,” nán na. Ay tútu pinanáwan natu anghel.

Tu nepappan ne Maria nga maggagáyám kade Elisabet

³⁹Akkan nabayág ka panda kitun, ay nabur-burung nge Maria nga nagrabbuwát se nawe kitu ban-bantay ya íli naya Juda, ⁴⁰áta ittu tu giyán natu balay de Elisabet se Zacarias. Ay nagpakammu se la linumnà. ⁴¹Ay kane magina ne Elisabet tu nagpakammu ne Maria, ay nàmud na nga nagkínin tu búsit na. Ay ittu pe tu sinindán na nga naalubuwán ne Elisabet ki Ispiritu ne Dios. ⁴²Ay se yala nakasáraw nga nán na ke Maria, “Ikaw ya piníli ne Dios nga idúma na kadaya ngámin na babbay. Ay ya an-anà mu pe ay pà-pàgan na pànanang. ⁴³Mapadayáwan nà pànanang ta ya ina naya Apu ku, ay inumbet maggagáyám kiyà. ⁴⁴Ata kane maginà ya nagpakammum, ay nagkínin ya an-anà ki unag ku áta magpatag. ⁴⁵Ay gapu ta mangurug ka, ay maganggam ka áta màwa ngámin datu nepekagi ne Apu kikaw,” nán ne Elisabet.

⁴⁶Ay nán pe ne Maria: “Day-dayáwan ku we Apu. ⁴⁷Maganggam mà pànanang ke Dios nga mamiyág kiyà ⁴⁸áta pinatag nà, iyà nga asassu na ngala. Ay panda kídi, ay nán ngámin daya tolay nga nagásat tà. ⁴⁹Ata adu daya napatag ga kinuw-kuwa ne Dios nga mannakabalin kiyà. Aggína ya maday-dáyaw! ⁵⁰Ay ngámin daya managgansing kaggína, ay kalakkán nada peyang. ⁵¹Ipas-passingan na ya kinaturáy na kadaya ngámin na kuk-kuwaan na. Abáan na daya magpang-pangátu nga

tolay nga pamaddug da daya màwa da kampela ngin. ⁵²Ay ibaba na pe daya nangátu wa agturáy se na ipangátu daya napubri. ⁵³Iddán na daya mabisin kadaya ngámin na masápul da, ngamay daya nabàng, ay piddudoray nada ngala. ⁵⁴Sinengán na daya iIsrael la tolai na, áta siddadamdam kitu agkallà na nga ⁵⁵nekari na kitu Abraham se kadatu ngámin na gakagaka na,” nán na.

⁵⁶Nepagyán ne Maria kade Elisabet ka tallu búlán, se yala nga nagulli.

Tu nekeanà tu Juan na marammawtisár

⁵⁷Ay kane din na inumbet tu oras nga aggan-anà tu Elisabet, ay nagan-anà ka isa nga laláki. ⁵⁸Ay nepaganggam datu keliyán da se datu pan-pane da kaggída kane mammuwán da idi ya pinagkallà ne Dios kaggída.

⁵⁹Ay kane walu ngalgaw natu an-anà in, ay kugítan da ngin. Ay ikabít da kuma ke ama na nga Zacarias ⁶⁰ngamay, “Akkan!” nán natu ina na. “Juan ya ngágan na!” nán na. ⁶¹“Ay áwan mà kadaya pan-pane nu ya nagnágan ka ummán kiyán!” nán da. ⁶²Ay tútu nesinyas da kitu ama na nu nágan natu piyán na nga ipangágan kitu an-anà. ⁶³Ay tútu nagadang tu Zacarias ka pagsurátan se na nesúrát ya ummán kídi: “Ya ngágan na ay Juan,” nán natu súrát na. Ay tútu nasdaáwan da ngámin! ⁶⁴Ay kitun na oras ay nakoni kammin pe tu Zacarias, ay se na dinay-dáyaw we Dios. ⁶⁵Ay pinagballà pà nang datu keliyán da datu nà-nàwa. Tú idi pe tu bàbànanan datu ngámin tolai kadatu íli kadatu ban-bantay ka Judea, áta nepadámag ngámin dedi kitúni. ⁶⁶Ay linam-lammat ngámin datu nakadámag kitu nàwa nga nán da, “Nágan nád ya pagbalinán nedi nga an-anà,” nán da kiya uray da. Ata memad dala ya kaatán naya pannakabalin ne Apu kaggína.

⁶⁷Ay nagúni ye Zacarias nga ama na nga itur-turayán naya Ispiritu ne Dios nga nán na, ⁶⁸“Dayáwan tada nge Apu wa Dios tada nga iIsrael, áta inumbet kadàtada nga tolai na, nga sumeng se mangalà kadàtada. ⁶⁹Ay ibon na kadàtada ya isa nga pútut natu Ari David da tolai na, nga ittu ya mamiyág kadàtada. ⁷⁰Ata tú idi tu nekari na nga nepekagi na kadatu pagbàbànanan na kitun ⁷¹nga igdù nitta kadaya kalínga tada se kadaya mangalúsaw kadàtada. ⁷²Kinuwa na idi ka angngipassingan na kiya agkallà na kadatu apuapu tada, áta ittu ya annungpál na kitu nekari na kaggída. ⁷³Tú idi tu nekari na kitu Abraham nga apuapu tada ⁷⁴nga igdù nitta kadaya kalínga tada, áta piyán na nga magdáyaw tada kaggína nga áwan tada nga ikansing, ⁷⁵panda kiya agbiyág tada. Túya akkan tada din mangwa ka oray nágan na nga lúsawan na ta senu áwan tada pakabasúlán kaggína. ⁷⁶Ay ikaw wa an-anà ku, mengagánan ka ka pagbàbànanan ne Dios nga kangatuwán! Ata ikaw ya maginunna ke Apu nga mangisagána kiya dalenan na kiya ilalbet na, ⁷⁷se mangikagi kadaya

tolay nga biyágan ne Dios da gapu kiya kapakawan da kadaya bas-básul da nu makappoli da. ⁷⁸Ata gapu kiya agkallà pà nang ne Dios kadàtada, ay árig madilangán tada ngin kiya wada nga maggayát kaggína ⁷⁹nga ittu pe ya mangwada kadaya atán ki kagibattán nga mameyag kiya pakatayán da. Ta senu masingan da ya dálen na mameyag kiya pagkapiyaán da,” nán na.

⁸⁰Ay ummabay se nagnákam tu uray tu Juan. Ay nawe nag-agyán kada ir-ir-er panda kitu nelaltuwád na nga nagbàbànan ka Israel.

Tu nekeanà ne Jesus

(*Mat 1:18-25*)

2 ¹Kitu nekeanà tu Juan, ay uwad lintag ga neparuwár natu Cesar Augusto nga ngámin datu toláy kitu iturayán na ay magparigistru da. ²⁻³Ay díkod nawe ngámin datu toláy ya magparigisturu kadatu íli da kampela ngin. Tú idi ya nun-unna nga agparigistru da. Ay nàwa kitu kagubernador natu Kirenio ka Siria.

⁴Ay tútu de Jose nga atán ka Nazaret ka Galilea, ay nawe da ka íli Betlehem ka Judea nga neanaán natu Ari David ta magparigistru, áta isa kadatu gakagaka natu David. ⁵Nagbulun da se Maria nga ittu tu atawán na nga tagay yin na magan-anà. ⁶Ay kane atán da ngin ka Betlehem, ay inumbet tu oras nga aggan-anà na. ⁷Ay nagan-anà ka laláki nga ittu tu manákam. Dimpinán da se da la nepidda ki lútung báka, áta áwan da ngin na pagyanán na balay.

⁸Ay kitu agpastuwán na adanni ka íli Betlehem, ay atán datu maragtarakan ka karneru wa naggiidda nga magtagasingan kadatu karneru da. ⁹Ay uwad anghel ne Dios nga nagpassingan kaggída. Ay nadilangán tu giyán da kitu diláng ne Apu Dios. Ay tútu nagansing da. ¹⁰Ngamay nán natu anghel kaggída, “Akkan kayu wa magansing, ta atán napiya nga idámag ku kadakayu nga mamaanggam pà nang kadaya ngámin toláy. ¹¹Kídi nga gabi kiya íli natu David, ay neanà ya Cristo wa Apu, nga aggína ya mamiyág kadakayu. ¹²Tú idi ya pakelasínán nu: Atán masingan nu wa an-anà nga nalampínán nga nepipidda ki lútung báka,” nán natu anghel.

¹³Ay se yala nga uwad adu tutu wala nga anghel la naglaltuwád nga ummamung kitu nunna nga anghel, ay se da nagkan-kansiyon ka pagdáyaw da ke Dios nga nán da, ¹⁴“Maday-dáyaw we Dios nga atán ka lángit, áta daya toláy kídi kalawagán nga napatag kaggína, ay papiyaan na daya ur-uray da,” nán da.

¹⁵Ay kane panáwan datu anghel da ngin nga mawe yin ka lángit, ay nán datu maragtarakan ka karneru kitu isaisa kaggída, “Dadun ka Betlehem, ta mawe tada sinnan ya nàwa nga nedámag ne Apu kadàtada,” nán da. ¹⁶Ay tútu nagkirut da nga nawe, ay se da nasmà de Maria se Jose

se itu an-anà pe nga nepipidda kitu lútung báka. ¹⁷Ay kane masingan da tu an-anà, ay nebàbànan da datu nekagi natu anghel kaggída panggap kitu an-anà. ¹⁸Ay díkod nasdaáwan ngámin datu nakagina kitu bàbànan datu maragtarakan ka karneru. ¹⁹Ay akkan naligpanán ne Maria ngámin dedi, áta linam-lammát nada peyang. ²⁰Ay nawe yin datu maragtarakan ka karneru, ay dinay-dáyaw da pà nang nge Dios gapu kadatu kinag-kagi natu anghel kaggída, se nasingan datu an-anà nga ummán kitu kinagi natu anghel kaggída.

Tu nanggippan da ke Jesus kitu Templo

²¹Ay kane malpás tu walu ngalgaw, ay pinakúgit da tu an-anà. Ay nepangágan da ka Jesus, ta ittu yán tu ngágan nga nekagi natu anghel kitu akkan pikam nanggap-gapu ne Maria kaggína.

²²Ay kane mabalin de Jose se Maria nga kuwaan tu kagiyan natu lintag ne Dios nga nesúrát natu Moses panggap kiya agdalus naya babay ya magan-anà, ay nippan da tu an-anà kitu Templo nga idátun ke Apu. ²³Ata ya nesúrát ki lintag ne Apu kadatu Judyu ay, “Ngámin na manákam ma an-anà a laláki, ay medátun da ka kuw-kuwa ne Apu,” nán na. ²⁴Ay nagbasu da pe ka ummán kitu nán natu lintag ne Apu. Masápul magbasu da ka duwa ubbun kalapáti onu duwa nga ladágan.

²⁵Ay uwad iJerusalem ma nagnágan ka Simeon. Namáru pà nang se napikkilan na mangurug ke Dios, ay se ya Ispiritu ne Dios ya mangabulbulun peyang kaggína. Id-idaggán na ya annungpál ne Dios kitu kari na nga alá na daya iIsrael. ²⁶Ay nekagi naya Ispiritu ne Dios kaggína nga akkan matay panda ki akasingan na kiya Ibon ne Apu nga ittu ya Cristo. ²⁷Ay díkod pinapan naya Ispiritu ne Dios tu Simeon kitu templo kitu algaw wa angngippan de Jose se Maria kitu an-anà kitu templo nga manungpál kitu kagiyan natu lintag ne Dios panggap kadaya annánà. Ay kane mippan da kitu unag templo tu an-anà, ²⁸ay sinàruy ne Simeon tu an-anà se na dinay-dáyaw we Dios nga nán na, ²⁹“Apu Dios, nàwa ngin tu karim kiyà nga bobonam. Oray ipalúbus mu win na matay yà, ³⁰áta nasingan ku win ya Nebon mu wa marammiyág ³¹nga ittu ya ipakammum kadaya ngámin tolay. ³²Aggína ya árig dílag ga pakammuwán da kikaw daya akkan Judyu. Ay gapu kaggína, ay maday-dáyaw daya iIsrael la tolay mu,” nán tu Simeon.

³³Nasdaáwan tu ama natu an-anà se tu ina na kadatu kinagi natu Simeon panggap kaggína. ³⁴⁻³⁵Ay se la nekarárag tu Simeon nga tagasinnán ne Dios da, ay se na nán ke Maria, “Tú idi nga an-anà ya gapu na nga mepakammu daya atán kiya ur-uray daya tolay, áta adu kadaya iIsrael ya mangagúra kaggína. Ay gapu kídi, ay magpannakit ka pà nang. Ngamay adu pe daya mangurug kaggína,” nán natu Simeon.

³⁶Ay uwad nga pagbàbànanan ne Dios nga bàbakat tin nga nagnágan ka Ana, nga an-anà natu Fanuel la pútut natu Aser. Pittu dagun na nga

uwad atáwa, ay se yala nga nabúkid. ³⁷Ay walu púlu se appát dagun na ngin. Atán peyang kitu templo nga magday-dáyaw ke Dios ki peyang algaw se gabi. Akkan mangán nu duddúma gapu kitu panagkar-karárag na. ³⁸Kitun kam ma oras ay inumbet pe, ay se na dinay-dáyaw nge Dios, ay se yala nagbàbànan ka mepanggap kitu an-anà kadatu iJerusalem ma magid-iddag kiya angngalà ne Dios kaggída.

³⁹Ay kane mabalin da nga màwa ngámin datu nán natu lintag ne Apu, ay nagulli da ngin ka Nazaret ka Galilea nga íli da. ⁴⁰Ummabay se bummílag tu an-anà se summírib pà nang pe, áta e Dios ya mangabul-bulun peyang kaggína.

Nakibàbànan ne Jesus kadatu maragtùgud ki lintag

⁴¹Ki káda dagun na kàwa naya piyasta daya Judyu,^d ay mawe peyang datu maganà ke Jesus ka Jerusalem ⁴²áta nepagangay kaggída. Ay kane sangapúlu se duwa dagun ne Jesus sin, ay nawe da ngámin nakipiyasta. ⁴³Ay kane mabalin tu piyasta, ay nagrabbuwát da nga magulli kammin, ngamay nagbansi ye Jesus ka Jerusalem nga akkan am-ammu datu maganà kaggína. ⁴⁴Papáti da nu nebulun nin kadatu kabbulun da. Ay kane makatangalgaw da ngin na magdal-dalen, ay ittu tun nala tu nagsápul da kaggína kadatu pan-pane da se kadatu kabbulun da. ⁴⁵Ay kane áwan da nga masmà kaggína, ay nagulli da kammin ka Jerusalem nga magsápul kaggína. ⁴⁶Ay kitu mekalu ngalgaw, ay ittu tu nakasmà da kaggína. Atán kitu Templo nga nepagtutúgaw kadatu maragtùgud ki lintag nga magtal-talagina se magsal-saludsud kaggída. ⁴⁷Ay nasdaáwan ngámin datu tolay ya nakagina kaggína gapu kitu sírib na, áta nasírib ba magsungbát. ⁴⁸Ay kane masingan datu maganà kaggína, ay nasdaáwan da. Ay se la nán natu ina na kaggína, “Tura ka nga nagbansi nga akkan nagpakammu kadakami, ugu! Nalídug kami se ama mu wa magsap-sápul kikaw!” nán na. ⁴⁹Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Tura dà sap-sapúlan ta! Akkan nu wa ammu nga masápul la atán nà ki balay naya Ama ku?” nán na. ⁵⁰Ngamay akkan da naawátan tu piyán na nga kagiyang kaggída.

⁵¹May nepagulli yala kaggída ka Nazaret ta ikurug nada mà peyang. Ngámin dedi ya nà-nàwa, ay linam-lammat natu ina na. ⁵²Ummabay se summírib pà nang nge Jesus. Ay ummabay ya amminya ne Dios kaggína se ummabay pe ya amminya daya tolay kaggína.

Tu nagbàbànan tu Juan nga marammawtisár

(*Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Jn 1:19-28*)

3 ¹⁻²Kitu mekasangapúlu se limma dagun kitu inagturáy ne Tiberius Cesar, ay uwad nebàbànan ne Dios ke Juan na an-anà ne Zacarias

^d 2:41 Ittu idi tu annamdam da kitu inanglátaw ne Apu Dios kadatu annàna datu iIsrael, kane patayan na ngámin datu manákam ma lalláki ka Egipto.

kitu kowad na kitu ir-ir-er. Kitu nekàwa nedi, ay gobernador ka Judea tu Poncio Pilato. Tu Herodes, ay aggína tu agturáy ka Galilea. Ay tu Felipe nga wagi na, ay aggína tu agturáy ka sákup Iturea se Traconite. Tu Lisantias tu agturáy ka Abilene. Ay datu nangátu wa pappádi, ay de Anas se Caifas. ³Ay nawe tu Juan kadatu ngámin na il-íli nga adanni ka wángag Jordan se na nebàbànan kadatu ngámin tolay nga masápul la makappoli da kadaya bas-básul da, se da magpabawtisár ta senu pakawanan ne Dios da.

⁴Ay nàwa kurug tu nesúrát ta kinag-kagi natu Isaias nga pagbàbànanan ne Dios kitun nga nán na kídì,

“Tú idi ya isar-sáraw naya isa nga tolay ka ir-ir-er: ‘Magsagána kayu kiya ilalbet ne Apu. Kappiyánan nu ya dalenan na. ⁵Ngámin daya anìgad da giyán se daya ban-bantay ay magtanáp da. Ay daya nakiwakíwal la dálen ay matúnung da se daya nasulit ta dálen ay kappiyánan nu. ⁶Se yala nga masingan ngámin tolay ya Ibon ne Dios nga mamiyág kadàtada,’ ”

nán na.

⁷Nán ne Juan kadatu tolay ya inumbet makibawtisár kaggína, “Dakayu wa ummán ka gámad idaw wa gangay! Inna nád ya nangagi kadakayu nga malilíán nu ya ammánis ne Dios kadakayu, ta tura kayu wa inumbet!” nán na. ⁸“Ípassingan nu kadaya kuk-kuwaan nu nga kurug nakappoli kayu win kadaya bas-básul nu, nga akkan nu nán na, ‘Oray ta gakagaka nakami tu Abraham ma tolay ne Dios kitun,’ akkan nu nán. Ata ikagì kadakayu wa annung ne Dios nga pagbalinan dedi ya batu ka gakagaka natu Abraham. ⁹Ay oray kídì yin, ay meaayang ya parakul la pangilang kadaya káyu wa maddi magbúnga ka napiya, ay se da nga masidug.”^e

¹⁰Ay tútu nán datu adu wa tolay nga nagsaludsud kaggína, “Nágan na lugud ya masápul la kuwaan mi,” nán da. ¹¹Ay tútu nán na kaggída, “Dakayu wa duwa bádu, ay idde nu ya isa kiya áwan bádu, se dakayu wa adu kanan ay iddán nu daya áwan kanan,” nán na.

¹²Uwad pe datu magpab-pabáyad ka buis nga inumbet makibawtisár. Nepamutù da pe ke Juan na nán da, “Misturu, nágan naya masápul la kuwaan mi,” nán da. ¹³“Akkay kayu magsingir ka nasurù,” nán ne Juan. ¹⁴Ay uwad da pe suldádu wa nangipamutù kaggína nga nán da, “Ay dakami, nágan naya masápul la kuwaan mi,” nán da. “Akkay nu palsuwan wànu pabasúlan ka busid ya isa nga tolay ta senu pasúsúan nakayu. Iyamánan nu wala ya suwildu nu,” nán ne Juan.

¹⁵Ay kane magína datu tolay datu nekagiyán natu Juan ay nán da, “Tú idi nád ya nekari ne Dios nga Cristo?” nán da. ¹⁶Ay tútu nán ne Juan

^e 3:9 Ya mabalin nedi nga kagiyan, ay tagay pà nang ngin ya angngukum ne Dios kadaya tolay.

kaggída ngámin, “Bawtisarán takayu, ngamay atán umbet ta naturáy may iyà. Ay akkan nà a mekari oray ya magubbád dala kiya gálut naya sapátus na. Bawtisarán nakayu kiya Ispiritu ne Dios, se aggína pe ya mangguwes kadakayu. ¹⁷Meárig kiya isa nga tolay ya umbet mangisáp kiya nàgì a ammay. Urnúngan na daya nabgát se na iarimán. Ay daya lappit ay urnúngan na, se na sidúgan kiya apuy ya siggagatang peyang nga akkan mataatay,” nán na.

¹⁸Ummán kídì tu inagbàbànan natu Juan, se adu pikam datu nekagi na kadatu tolay mepanggap kiya Napiya nga Dámag ne Dios. ¹⁹Ay nekagiyán pe natu Juan kitu Herodes ngámin datu nadakè a kuk-kuwaan na, se itu inangngatáwa na kitu Herodias sa atáwa natu wagi na. ²⁰Ay tútu nebálud natu Herodes tu Juan. Ay díkod nàwa na tu kadásán na neamung kadatu bas-básul na.

²¹Ay kane mabalin mabawtisarán natu Juan datu adu wa tolay, ay binawtisarán na pe ye Jesus. Ay kane magkarárag ge Jesus sin, ay ummán ka nalútán ya lángit. ²²Ay se la nga ya Ispiritu ne Dios nga singan ladágan tu singan na, ay naganigad se nagyán kaggfna. Ay se yala uwad úni nga gayát ka lángit ta nán na, “Ikaw ya An-anà ku wa pà-pàgan ku, ay pagang-angammán taka pànanang pe,” nán na.

Datu naggap-gapuwánan ne Jesu-Cristo

(Mat 1:1-17)

²³Ay kane manggayát magtùgud de Jesus, ay moli kid tallu púlu dagun na ngin. E Jesus ay an-anà tu Jose nga an-anà natu Eli. ²⁴Tu Eli, ay an-anà natu Matat. Ay tu Matat, ay an-anà natu Levi. Tu Levi, ay an-anà natu Melki. Ay tu Melki, ay an-anà natu Jane. Ay tu Jane, ay an-anà natu Jose. ²⁵Ay tu Jose, ay an-anà natu Matatias. Tu Matatias, ay an-anà natu Amos. Ay tu Amos, ay an-anà natu Nahum. Tu Nahum, ay an-anà natu Esli. Ay tu Esli, ay an-anà natu Nage. ²⁶Ay tu Nage, ay an-anà natu Maat. Tu Maat, ay an-anà natu Matatias. Tu Matatias, ay an-anà natu Semei. Tu Semei, ay an-anà natu Jose. Ay tu Jose, ay an-anà natu Juda. ²⁷Ay tu Juda, ay an-anà natu Joana. Tu Joana, ay an-anà natu Resa. Tu Resa, ay an-anà natu Zerobabel. Ay tu Zerobabel, ay an-anà natu Sealtiel. Tu Sealtiel, ay an-anà natu Neri. ²⁸Ay tu Neri, ay an-anà natu Melki. Tu Melki, ay an-anà natu Adi. Tu Adi, ay an-anà natu Cosam. Tu Cosam, ay an-anà natu Elmodam. Ay tu Elmodam, ay an-anà natu Er. ²⁹Tu Er, ay an-anà natu Josua. Ay tu Josua, ay an-anà natu Eliezer. Tu Eliezer, ay an-anà natu Jorim. Tu Jorim, ay an-anà natu Matat. Tu Matat, ay an-anà natu Levi. ³⁰Ay tu Levi, ay an-anà natu Simeon. Ay tu Simeon, ay an-anà natu Judas. Tu Judas, ay an-anà natu Jose. Ay tu Jose, ay an-anà natu Jonan. Tu Jonan, ay an-anà natu Eliakim. ³¹Tu Eliakim, ay an-anà natu Melea. Tu Melea, ay an-anà natu Mena. Tu Mena, ay an-anà natu Matata.

Tu Matata, ay an-anà natu Natan. Tu Natan, ay an-anà natu David. ³²Tu David, ay an-anà natu Jesse. Tu Jesse ay an-anà natu Obed. Tu Obed, ay an-anà natu Booz. Ay tu Booz, ay an-anà natu Salmon. Tu Salmon, ay an-anà natu Naason. ³³Tu Naason, ay an-anà natu Aminadab. Tu Aminadab ay an-anà natu Aram. Tu Aram, ay an-anà natu Arni. Tu Arni, ay an-anà natu Eron. Tu Eron, ay an-anà natu Fares. Tu Fares, ay an-anà natu Juda. ³⁴Ay tu Juda, ay an-anà natu Jacob. Tu Jacob, ay an-anà natu Isaac. Tu Isaac, ay an-anà natu Abraham. Tu Abraham, ay an-anà natu Tare. Ay tu Tare, ay an-anà natu Nahor. ³⁵Tu Nahor ay an-anà natu Serug. Ay tu Serug, ay an-anà natu Ragau. Tu Ragau, ay an-anà natu Peleg. Tu Peleg, ay an-anà natu Heber. Ay tu Heber, ay an-anà natu Sela. ³⁶Ay tu Sela, ay an-anà natu Cainan. Tu Cainan, ay an-anà natu Arfaxad. Tu Arfaxad, ay an-anà natu Sem. Ay tu Sem, ay an-anà natu Noa. Tu Noa, ay an-anà natu Lamec. ³⁷Tu Lamec, ay an-anà natu Metusela. Tu Metusela ay an-anà natu Enoc. Tu Enoc, ay an-anà natu Jared. Tu Jared, ay an-anà natu Mahalaleel. Tu Mahalaleel, ay an-anà natu Cainan. ³⁸Ay tu Cainan ay an-anà natu Enos. Tu Enos, ay an-anà natu Set. Tu Set, ay an-anà natu Adan. Tu Adan, ay an-anà ne Dios.

Tu nammár-parò ne Sairu ke Jesus

(*Mat 4:1-17; Mar 1:12-15*)

4 ¹E Jesus, ay nagtálaw ka wángag Jordan nga itur-turayán naya Ispiritu ne Dios. Neturung naya Ispiritu ka ir-ir-er. ²Ay kitúni ay pinar-parò ne Sairu ki unag appát púlu ngalgaw. Awan kinnán ne Jesus kadatun nga al-algaw, ay tútu nabisinán tutu wala.

³Ay nán ne Sairu ke Jesus, “Nu kurug ga ikaw ya an-anà ne Dios, ay pagbalinan mu mán idi nga batu ka sinápay,” nán na. ⁴Ay tútu summungbát te Jesus nga nán na, “Nán naya nesúráat kiya libru ne Dios nga, ‘Akkan mabiyág ya tolay ki sinápay yala,’ nán na,” nán ne Jesus.

⁵Ay se yala nga nippan ne Sairu we Jesus kitu alingúdu wa giyán, ay se na nepassingan na nakar-karu daya ngámin na ílif kídí kalawagán, ay ⁶se na nán ke Jesus, “Ikaw ya pangiddanán ku se pangiturayan ku kadedi ngámin, áta kuwà ngámin dedi yin. Ay middè ki oray inna nga piyán ku wa pangiddanán. ⁷Ay kuwám ngámin dedi nu magpalintud ka ki àráng ku wa magdáyaw kiyà,” nán ne Sairu. ⁸Ay tútu summungbát te Jesus manin kaggína nga nán na, “Ya nesúráat ta bàbànan ne Dios ay nán na kídí, ‘E Dios nga Apu mu ya day-dayáwan mu. Ay se aggína ngala ya sirbiyán mu,’ nán na,” nán ne Jesus.

⁹Ay neturung ne Sairu manin ne Jesus ka Jerusalem, kitu kalinguduwán natu Templo se na manin nán kaggína, “Nu kurug ga ikaw

f 4:5 Onu “pagariyán”

ya An-anà ne Dios, ay magsappáw ka mán lugud kídi, ¹⁰áta nán mà naya nesúrat ta bàbànan ne Dios nga, ‘Patagasinnán naka nge Dios kadaya anghel na. ¹¹Tagagán daka kiya íma da ta senu akkan matalíngu daya síkil mu kadaya batu,’ nán na,” nán ne Sairu. ¹²Ngamay sinungbátan ne Jesus nga nán na, “May nán pe naya nesúrat ta bàbànan ne Dios nga, akkan ta sisímán ne Apu wa Dios tada, nán na,” nán ne Jesus.

¹³Ay kane màwa ne Sairu ngámin ya mabaal na nga kuwaan kiya ammar-parò na ke Jesus, ay pinanáwan na pikam.

¹⁴Ay tútu nagulli ye Jesus ka Galilea nga itur-turayán naya Ispiritu ne Dios. Ay nedámag ki ngámin il-íli nga adanni kitúni ya mepanggap kaggína. ¹⁵Ay nagtùgud din kadatu sinagoga,^s ay adu datu namatag kaggína.

Tu nammáas da ke Jesus ka Nazaret

(Mat 13:53-58; Mar 6:1-6)

¹⁶Ay se yala nga nawe ye Jesus ka Nazaret, tu íli nga naabayán na. Ay kane algaw wa aggiimáng, ay nawe kitu sinagoga, áta ittu tu gangay na. Ay aggína tu nangibása kitu adálan da. ¹⁷Ay tútu nidde da kaggína tu libru wa nesúrat natu Isaias nga pagbàbànanan ne Dios kitun, se na binilád kitu nekesurátan niddi:

¹⁸“Atán kiyà ya Ispiritu ne Dios, áta iyà ya piníli na nga mawe mangibàbànan kiya Napiya nga Dámag kadaya napubri. Iyà ya nebon na nga mangwayawaya kadaya árig sibbabálud, ay se mamakasingan kadaya kúláp. Iyà ya nebon na nga mangwaya kadaya mapal-pallà. ¹⁹Iyà pe ya nebon na nga mangikagi kiya oras nga angngipassingan ne Dios kiya amminya na.”

²⁰Ay kane mabalin na nga ibása idi, ay nepatulli na kammin tu libru kitu bobonan da kitu sinagoga se yala nga nagtugaw. Ay aggína tu sisinnán ngámin datu tolay nga uwad kitúni. ²¹Ay nán na kaggída, “Kídi yin na aggigina nu, ay nàwa ngin kurug idi nga bàbànan ne Dios kitun,” nán na. ²²Ay ngámin datu maggigina, ay pinatag da nge Jesus gapu kitu kinagi na. Ay masdaáwan da pe kitu napiya nga bàbànan na panggap kitu binása na. Ay tútu nán da, “Di mà ittu idi tu an-anà ne Jose ta!” nán da.

²³Ngamay summungbát te Jesus kaggída nga nán na, “Ammù a kagiyan nu kiyà ya ummán kídi nga makag-kagi: ‘Taníban mu pikam ya baggim, marannánib,’ nán nu. Ay get nu nán nu pe kiyà nga, ‘Ngámin datu kinuw-kuwám ka Capernaum, ay kuwaan mu pe kídi íli mu kampela ngin!’ nán nu kiyà,” nán ne Jesus. ²⁴Ay se na manin nán kaggída, “Tú idi ya kagiyan ku kadakayu. Ya isa nga pagbàbànanan ne Dios, ay akkan da pàgan kiya íli na kampela ngin. ²⁵Ummán kitu kowad natu Elias nga

^s 4:15 Ya sinagoga ay ittu ya pagguurnúngán da nga magádal ki Bàbànan ne Apu Dios.

pagbàbànanan ne Dios kitun, kitu napalotán tu ulát ki ngámin Israel kane akkan magudán ka tallu dagun se annam búlán. Ay adu datu iIsrael la bubbúkud da babbay ya masengán kuma ²⁶ngamay akkan nebon ne Dios tu Elias nga sumeng ki oray iinna kaggída, nu di kitu isa nga búkud da babay ya iSerepta nga íli ka Sidon. ²⁷Ay páda na pe kitu kowad natu Eliseo wa pagbàbànanan pe ne Dios kitun. Adu naglappang nga iIsrael ngamay áwan inagásan natu Eliseo oray isa kaggída, nu di tittu tu iSiria nga nagnágan ka Naaman,” nán ne Jesus.

²⁸Ay kane magína ngámin datu tolay nga uwad kitúni dedi ya nekagiyán na, ay linùsaw da pà nang. ²⁹Ay tútu ginumníkat da se da nga nelawán. Nippan da kitu otun natu bantay nga giyán natu íli da, ta ibinà da kuma kitu bagi. ³⁰Ngamay ummasà ala kadatu adu wa tolay se la nga nagtálaw.

Tu laláki nga naar-aránan

(Mar 1:21-28)

³¹Nawe ye Jesus ka Capernaum nga íli ka Galilea. Tinùgúdán na datu tolay kitu algaw wa aggiimáng. ³²Ay masdaáwan da kitu agtùgud na, áta naturáy kitu aggun-úni na. ³³Kitu sinagoga, ay uwad tolay ya naar-aránan. Ay nakasáraw ka naggat ta nán na, ³⁴“Bay-án nakami agpà ala! Nágan naya kuwaam kadakami Jesus nga iNazaret! Inumbet ka nga mamánis kadakami ta! Ammu mi nu iin ka. Ikaw ya An-anà ne Dios nga Nebon na,” nán na. ³⁵Ngamay linùsaw ne Jesus nga nán na, “Náwa ka! Ay magtálaw ka kiya tolay!” nán na. Ay tútu nítol natu áran tu tolay kitu àráng datu tolay, ay se la nagtálaw kaggína. Ay áwan na kinuwa ngin nga nadakè kitu tolay.

³⁶Nasdaáwan ngámin datu tolay nga nakasingan kitúni. Ay nán da kitu isaisa kaggída, “Nágan nád nga aggun-úni ya ummán kiyán! Naturáy se mannakabalin! Nu palawanan na daya áran, ay lumawán da kurug!” nán da. ³⁷Tú idi nga kinuwa ne Jesus, ay nepadámag kadatu ngámin na il-íli nga adanni kitúni.

Datu adu wa pinabílag ne Jesus

³⁸Ay nagtálaw we Jesus kitu sinagoga se la nawe ka balay de Simon. Ay tu katugángan ne Simon na babay, ay nasamnga tu dagáng na. Ay kinagi da kaggína. Ay tútu pinapabílag da ke Jesus. ³⁹Ay díkod umadanni ye Jesus kitu magtakít se na pinakusap tu dagáng na, ay bummílag kammin kurug. Ay tútu bummángun, ay se aggína ngin tu namangán kaggída.

⁴⁰Ay kane masirbut tu mata ngin, ay nilbet ngámin datu tolay ke Jesus datu ngámin pan-pane da nga magtatakit ka nagbal-baláki nga sinakit. Inimmán ne Jesus da, ay bummílag da ngámin. ⁴¹Ay nagtatálaw pe

datu áran kadatu naar-aránan. Nakasáraw da nga lummawán kadatu tolay nga nán da, “Ikaw ya An-anà ne Dios!” nán da. Ngamay akkan paguniyan ne Jesus da, áta ammu da nga aggína ya Cristo wa Nebon ne Dios.

⁴²Ay kane kaláwa, ay gummabi ye Jesus nga nawe kitu áwan tolatolay nga giyán. Ay sinap-sápul datu adu wa tolay. Ay kane masmà da, ay gapútan da pikam, ⁴³ngamay nán na kaggída, “Masápul la ibàbànan ku pe kadaya duddúma nga íli ya Napiya nga Dámag mepanggap kiya angngituráy ne Dios, áta tú idi ya nangibonán ne Dios kiyà,” nán na. ⁴⁴Ay tútu nawe ka Judea nga nagbàbànan kadatu sinagoga kitúni.

Datu nunna nga tù-tùgúdán ne Jesus

(*Mat 4:18-22; Mar 1:16-20*)

5 ¹Isa nga algaw kane atán ne Jesus nga magsisikád kitu dappit natu nalawág ga pisung nga Genesaret,^h ay inumbet datu adu wa tolay. Inaribungbong da, áta piyán da nga ginán daya kagiyan na nga bàbànan ne Dios. ²Ay uwad nasingan na nga duwa nga biray kitu dappit, ngamay datu maragdàlis ay naglalagsi da, ta atán da nga mamgu kadatu dàlis da. ³Ay nagtakay kitu isa, se na nepesùlin ke Simon na makin-kuwa kitun na biray. Ay se la nagtutúgaw kitu biray se na tinùgúdán datu adu wa tolay.

⁴Ay kane mabalin magtùgud, ay nán na ke Simon, “Ippam ya biray mu kiya adallam se nu wala iwáyas ya dàlis mu ta senu adu màna na,” nán na. ⁵Ngamay summungbát tu Simon nga nán na, “Misturu, nalawagán kami kitu gabi nga nakadà-dàlis may áwan mi tutu wala inalà! Ngamay nu ittu ya nán mu, ay iwáyas mi ya dàlis,” nán ne Simon. ⁶Ay tútu newáyas da tu dàlis, ay adu pà nang kurug tu nàna da. Ay magibba-barnut tin tu dàlis da. ⁷Ay tútu pinaypáyan da datu duddúma nga kabbulun da nga atán kitu isa nga biray, ta makiseng da. Pinnu da ka sissida datu duwa nga biray da, ay magikkakágam da.

⁸Ay kane masingan ne Simon Pedro tu nàwa, ay nagpalintud kitu àráng ne Jesus nga nán na, “Apu panáwan nà, ta tolay yà a adu básul!” nán na. ⁹Ata nasdaáwan pà nang se ngámin pe datu kabbulun na kitu adu pà nang nga nàna da nga sissida. ¹⁰Nasdaáwan pe de Santiago se Juan na magwagi nga annánà ne Zebedeo.

Ngamay nán ne Jesus ke Simon, “Akkan ka malídug, áta manggayát kídì, ay maganannay ka kadaya tolay nga mangurug kiyà. Aggída ngin ya nigáyám ma bátug sissida.” ¹¹Ay kane medung da datu biray da, ay pinanáwan da datu ngámin kuw-kuwa da, ay se da kummíwid ke Jesus.

^h 5:1 Bebay Galilea kam idi.

Tu nangngágas ne Jesus kitu maglappang
(*Mat 8:1-4; Mar 1:40-45*)

¹²Ay kane din isa ngalgaw, ay atán ne Jesus kitu isa nga íli. Ay uwad tolay kitúni nga naglappang ngámin ya baggi na. Ay kane masingan na nge Jesus, ay nagukkab kitu lusà kitu àráng na nga nakim-imallà nga nán na, “Apu nu piyán nà ala nga agásan, ay maagásan nà,” nán na. ¹³Ay tútu inimmán ne Jesus se na nán, “Saay! Piyán taka nga agásan!” nán na. Tútu dágus sala nga ummawan tu lappang na. ¹⁴Ay nán ne Jesus nga namílin kaggína, “Akkam kag-kagiyan ki oray iinna ya nàwa kikaw. May mawe ka kiya pádi se mu la ipassingan ya baggim ma pummiya ngin, ay se ka ngala nga mangidátun ke Dios para kiya nekaagásan mu nga ummán kitu ipàwa natu Moses. Ay ittu yán ya pakammuwán daya tolay nga naagásan ka ngin,” nán na.

¹⁵Ngamay ummadu datu tolay ya nakammu ki mepanggap ke Jesus. Ay díkod adu datu tolay ya um-umbet nga manggína ki bàbànan na, se magpaágas da pe kadatu sin-sinakit da. ¹⁶Ngamay maglóbát nu duddúma, áta mawe kadaya giyán na áwan tolatolay ta magkarárag.

Tu nangngágas ne Jesus kitu magdapepe
(*Mat 9:1-8; Mar 2:1-12*)

¹⁷Ay kitu isa ngalgaw manin kane magtù-tùgud de Jesus, ay uwad pe datu Pariseo se datu maragtùgud ki lintag. Gayát da kadaya íli da ka Galilea. IJudea datu duddúma se uwad pe datu iJerusalem. Ay atán kaggína ya pannakabalin ne Apu nga mangágas. ¹⁸Ay uwad da pe tolay kitúni ya nangilbet ka magdapepe. Ippan da kuma kitu àráng ne Jesus, ¹⁹ngamay gapu ta adu pà nang datu tolay, ay akkan da makalíwán. Ay tútu neunè da kitu atap natu balay, ay se da binutbotán tu bátug ne Jesus se da nga pinal-palallán na nepudsar ki àráng na tu nepipidda nga magdapepe. ²⁰Ay kane masingan ne Jesus nu wà ummán natu angngurug da kaggína, ay nán na kitu magdapepe, “Opun, mapakawan ka ngin kadaya bas-básul mu,” nán na.

²¹Ay pinagballà datu Pariseo se datu maragtùgud ki lintag tu nekagi ne Jesus. Ay tútu nán da kitu uray da, “Inna idi nga tolay ta! Tura na nga ipáda ya turáy na ki turáy ne Dios! Ug-ogan na nge Dios ki ummán kiyán a! E Dios mà ala ya makapakawan kadaya bas-básul!” nán da. ²²Ay kane mammuwán ne Jesus tu atán kitu uray da, ay nán na, “Tura nga magsabbat daya uray nu ta! ²³Mabalin na nán nu nga nalapat tala nga kagiyan kiya tolay ya, ‘Napakawan ka ngin kadaya bas-básul mu,’ ta akkan masápul ya pakasinnán, may iya, ‘Bumángun ka, ay se ka la nga manalen.’ ²⁴Ngamay ta senu mammuwán nu nga iyà nga nepangágan da kitun ka An-anà Tolay, ay atán turáy ku kídí ya kalawagán na

mamakawan kadaya bas-básul,” ay se na nán kitu magdapepe, “Bumángun ka! Alà mu ya iddám se ka la mawe ka balay nu!” nán na. ²⁵Ay dágus sala nga bummángun tu tolay yin se na inalà tu idda na, ay se yala nawe ka balay da nga day-dayáwan na nge Dios.

Ay adu datu tolay nga magsisingan kaggína. ²⁶Ay nasdaáwan da tutu wala nga nán da, “Akkan nakak-akkurug idi nga nàwa!” nán da. Nasdaáwan da pà nang kitu nasingan da. Ay dinay-dáyaw da nge Dios.

Tu naggayáb ne Jesus ke Levi

(Mat 9:9-13; Mar 2:13-17)

²⁷Ay kane mabalin dayán, ay nawe ye Jesus sin. Ay nasingan na nge Levi nga magtutúgaw kitu pagbay-bayádán da ka buis, ta magpab-pabáyad ka buis. Ay nán ne Jesus kaggína, “Kumíwid ka kiyà,” nán na. ²⁸Ay tútu ginumnikát nge Levi se na pinanáwan ngámin datu kuk-kuwaan na, ay se yala kummíwid kaggína.

²⁹Ay nesay-am ne Levi ye Jesus ka balay da. Ay adu tolay, ay se adu pe datu páda na nga magpab-pabáyad ka buis tu nakisay-am. Nepagtutúgaw da ke Jesus se datu tù-tùgúdán na. ³⁰Ay datu uwad kitúni nga Pariseo se datu maragtùgud ki lintag, ay nán da kadatu tù-tùgúdán ne Jesus, “Tura kayu meduwa nga mangán kadaya magpab-pabáyad ka buis se kadaya maragbásul?” nán da. ³¹May e Jesus tu summungbát ta nán na kaggída, “Akkan masápul daya nabílag ya duktor nu di daya magtakit ya makasápul. ³²Ay ummán pe kiyà. Akkan nà a inumbet ta mamakappoli kadaya magkuna nga namáru da nu di kadaya maragbásul,” nán na.

Ya mepanggap kiya magnílin mangán

(Mat 9:14-17; Mar 2:18-22)

³³Ay nán manin datu Pariseo kaggína, “Daya tù-tùgúdán ne Juan se daya tù-tùgúdán mi nga Pariseo, ay nakírad da nga magnílin mangán se magkar-karárag. Ngamay daya tù-tùgúdán mu, ay akkan da magnílin mangán” ³⁴Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Magnílin mangán kadi daya sangaáli naya mangatáwa nu kabul-bulun da! ³⁵Ngamay umbet ya algaw nga umawan kaggída ya mangatáwa, ay tú yán ya agngílin da nga mangán,” nán na.

³⁶Ay nagpangárig pe ye Jesus kaggída nga nán na, “Awan mangalà ka pagappit na ka rugrugà kiya bar-baru wa lúpus. Ata nu ummán kiyán ya kuwaan na, ay pìsiyan na ngala ngin tu baru, ay akkan pe magtabbà ya singan da.

³⁷Ay áwan pe ya mangippáy ka apammási kiya nausár rin na lálát ta aggippayán ka bási, áta nu pakunán na, ay bumtà. Ay madadál ya bási se madadál pe tu lálát ta aggippayán. ³⁸Ya apammási, ay mippáy kiya bar-baru wa lálát ta aggippayán kampela ngin.

³⁹Ay akkan pe sapúlan daya nakaramán nin ka taang ya apammási. Ata ammu da nga namit ya taang,” nán ne Jesus kaggída.

Ya mepanggap kiya algaw wa aggiimáng
(*Mat 12:1-8; Mar 2:23-28*)

6 ¹Ay kane din isa ngalgaw wa aggiimáng, kane manalen de Jesus se datu tù-tùgúdán na kitu kammayán, ay nangdut datu tù-tùgúdán na kadatu ammay se da nga bùsílán. ²Ay kane masingan datu Pariseo da, ay nán da kaggída, “Tura nu kuwaan ya ipànw naya lintag tada ki algaw wa aggiimáng!” nán da. ³Ngamay sinungbátan ne Jesus da nga nán na, “Akkan nu pikam nabása ta, tu kinuwa natu Ari David se datu tolay na kane mabisinán da? ⁴Linumnà tu David kitu balay ne Dios, se na inalà tu dátun ke Dios nga sinápay. Ay ittu tu kinnán na se datu tolay na. Ay ipànw naya lintag tada mà ya mangán kitun na sinápay ki oray iinna. Tittu daya pappádi ya mabalin mangán kadatun,” nán na. ⁵Ay se na nán kaggída, “Iyà a nengágan da kitun ka An-anà Toley ya apu naya algaw wa aggiimáng,” nán na.

Tu nammabílag ne Jesus kitu tolay ya nangasa tu íma na
(*Mat 12:9-14; Mar 3:1-6*)

⁶Ay kane isa nga algaw wa aggiimáng manin, ay nawe ye Jesus kitu sinagoga nga magtùgud. Ay uwad isa nga laláki kitúni nga nangasa tu isa nga íma na. ⁷Ay díkod datu maragtùgud ki lintag se datu Pariseo wa atán kitúni, ay sisinnán da nge Jesus nu pabilgan na tu tolay ki algaw wa aggiimáng. Ay díkod atán ya ipabásul da kaggína nu pabilgan na.

⁸Ay oray nu ammu ne Jesus tu atán kitu uray da ay nán na kammala kitu tolay ya nangasa tu isa nga íma na, “Umbet ka kidde,” nán na. Ay tútu inumbet tu tolay kitu giyán na. ⁹Ay se yala nán ne Jesus kadatu tolay, “Atán ya saludsud ku kadakayu. Inna ya umannúgut ki lintag tada, ya mangwa ka napiya ki algaw wa aggiimáng, onu ya mangwa ka nadakè, ya mamiyág onu ya pumatay,” nán na. ¹⁰Binutgán na ngámin datu tolay se na nán kitu tolay, “Únatam ya ímam,” nán na. Ay tútu inùnát natu tolay tu íma na, ay pummiya kammin.

¹¹Ay tútu nakarungat tutu wala datu Pariseo se datu maragtùgud ki lintag. Díkod naggaamomanán da nu nágan naya pamàyanán da ke Jesus.

Tu nammíli ne Jesus kadatu sangapúlu se duwa nga apostoles na
(*Mat 10:1-4; Mar 3:13-19*)

¹²Ay kane isa ngalgaw, ay nanùdu we Jesus kitu bantay nga magkar-karárag. Ay nalawagán na nagkar-karárag ke Dios kitúni. ¹³Ay kane marángat tu algaw win, ay kirrawán na ngámin datu tolay na se yala nga pummíli ka sangapúlu se duwa kaggída nga ittu datu nepangágan na

ka apostoles. ¹⁴Tú dedi datu napíli na: Nge Simon na nengágan na pe ka Pedro, nge Andres nga wagi kam ne Pedro, nge Santiago, nge Juan, nge Felipe, nge Bartolome, ¹⁵nge Mateo, nge Tomas, nge Santiago nga an-anà ne Alfeo, nge Simon na nepangágan da ka Zelotes kiya aggúni da, ¹⁶nge Judas nga an-anà ne Santiago, se tu Judas nga Iscariote, tu namatiliw kaggína.

Tu nesur-súru ne Jesus

(Mat 4:23-25)

¹⁷Ay se yala nepanagut te Jesus kaggída, ay se da nagsínang kitu tanáp pa giyán datu duddúma nga tolay na se datu adu tutu wala nga tolay ya naggayát kadatu íli da kampela ngin. Atán da nga iJudea, ay iJerusalem datu duddúma. Uwad pe datu gayát ka Tiro se Sidon, datu íli nga adanni ka dappit bebay. ¹⁸Naglalbet da ngámin na manggína kaggína se makiágas kadatu sinakit da. Ay ngámin datu naar-aránan ay pummiya kammin tu uray da. ¹⁹Asittùbitan ngámin datu tolay ye Jesus, áta ya pannakabalin na nga mangágas ay napágus tutu wala. Ay naagásan da ngámin.

²⁰Ay se yala umàráng kadatu tolay ya mangurug kaggína se na nán kaggída:

“Dakayu wa napubri, ay maganggam kayu ta dakayu ya iturayán ne Dios.

²¹Ay dakayu wa mabis-bisinán kídi, ay maganggam kayu pe ta mabtug kayu nu kuwa.

Ay dakayu wa magpannakit kídi, ay maganggam kayu ta mapaanggam kayu nu kuwa.

²²Maganggam kayu nu lù-lùsaw dakayu da tolay wànu ag-agbán dakayu se akkan da mebulun kadakayu, wànu pad-padàsán dakayu gapu ki angngurug nu kiyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay.

²³Magpatag kayu pà nang nu màwa dayán kadakayu. Ata kurug nga napatag pà nang ya subálit ta atán ka lángit nga midde kadakayu. Ay pinakunán pe datu apuapu da datu pagbàbànanan ne Dios kitun.

²⁴Ay dakayu nga nabà náng kídi, ay magpannakit kayu nu kuwa áta naganggam kayu win kídi.

²⁵Ay daya nabtug kídi, ay mabis-bisinán da nu kuwa.

Daya maganggam kídi, ay magpannakit da nu kuwa.

²⁶Ay daya pà-pàgan da tolay, ay magpannakit da. Ata ummán pe kiyán tu nammatag datu mannákam da kadatu nagpíduman na pagbàbànanan ne Dios kitun.”

Tu nesur-súru ne Jesus panggap kiya bumálat

(Mat 5:38-48; 7:12a)

²⁷“Ay dakayu wa maggigina kiyà, ay tú idi ya kagiyan ku kadakayu. Piyán nu wala daya kumagúra kadakayu. Napiya din peyang ya

ipassingan nu kadaya mangalûsaw kadakayu. ²⁸Ikarárag nu wa napiya din ya màwa kadaya ngámin na maminya nga nadakè din ya màwa kadakayu. Ikarárag nu wa sengán ne Dios daya mamal-pallà kadakayu. ²⁹Ay nu tappítan naya isa nga tolay ya tapíngit pàngit nu, ay pàpit nu pe ya tapíngit. Ay nu atán mamúlat ki diyáket nu, ay idde nu pe ya bádu nu nu alà na pe. ³⁰Idde nu ya agngan naya isa nga tolay kadakayu, ay se akkan nu tagge appolijan daya kuw-kuwa nu wa inalà naya isa nga tolay. ³¹Ay kuwaan nu wala kadaya kasittolay nu ya piyán nu wa kuwaan da kadakayu kampela ngin.

³²Nu tittu daya maminya kadakayu daya piyán nu, ay akkan nu nga kepàgán yán. Ata oray daya maragbásul ay piyán da pe daya maminya kaggída. ³³Ay páda na pe nu tittu daya mangwa ka napiya kadakayu daya pangwaán nu ka napiya, ay akkan nu pe kepàgán yán. Ata oray daya maragbásul, ay màwa da pe ya ummán kiyán. ³⁴Nu tittu daya innanamán nu wa makabáyad kadakayu daya pautángan nu, ay akkan nu nga kepàgán yán. Ata oray daya maragbásul, ay magpin-pinnàkaw da pe. ³⁵Ngamay piyán nu wala daya kumalínga kadakayu. Sengán nuda. Pàkawán nuda oray áwan nu innanamán na pagbáyad da. Ay nu ummán kiyán ya kuwaan nu ay mepassingan nu wa kurug annánà nakayu nge Dios nga kangatuwán. Ata kalakkán na pe daya akkan makammu magsubálit se daya nadakè a tolay. Ay napatag pà nang ya idde ne Dios nga subálit na kadakayu. ³⁶Kalakkán nu daya kasittolay nu, áta e Dios nga Ama nu ay maragkallà.”

Ya mepanggap kiya akkan ta nga agsisim kiya kasittolay ta
(*Mat 7:1-5*)

³⁷“Ay akkan nu ittu sisímán ya sábag naya kasittolay nu se nu la nán na masápul la mapánis, ta senu akkan nakayu panísan ne Dios. Pakawanan nu daya kasittolay nu senu pakawanan nakayu we Dios. Akkan kayu mangguwes, ta senu akkan nakayu guwes ne Dios. Akkan kayu nga magpabásul ta senu akkan nakayu pabasúlan ne Dios. Mamakawan kayu ta senu mapakawan kayu. ³⁸Nu nágan ya idde nu ay ittu pe ya midde kadakayu. Ay ya midde kadakayu ay matadtad se mapinpin. Ay mamalinsúsù pe ya midde kadakayu. Ata nu mapaanna ya anggukud nu kiya idde nu, ay ummán pe kiyán ya anggukud naya midde kadakayu.”

³⁹Ay nagpangárig pe ye Jesus kaggída nga nán na, “Ya isa nga kúláp ay akkan rumbang nga magbaybay kiya páda na nga kúláp, áta mepisù da nga duwa kiya abbut. ⁴⁰Ay ya magádal pe ay akkan nangátu may iya mangisúru kaggína. Ngamay nu masuruwán pà nang, ay mabalin na mepáda ngin kiya nangisúru kaggína,” nán ne Jesus.

⁴¹Ay nán na manin, “Tura nu masingan ya bì-bitì a púling naya kasittolay nu, ay akkan nu masingan ya megugulad da púling nu!” nán na.

42 “Mapaanna ya angngikagi nu kiya wagi nu ya, ‘Wagi, ippà ku mán ya púling mu,’ nán nu ngamay atán megugulad da púling nu. Ata nu pakunán nu kiyán, ay magpi-pimáru kayu. Ippà nu pikam ya megugulad da púling nu, ta senu masingan nu pà nang ya púling naya kasittolay nu,” nán na.

Ya mepanggap kiya búnga daya káyu

(Mat 7:16-20; 12:33-35)

43 Ay nán na manin kídi, “Awan napiya nga káyu wa magbúnga ka nadakè. Ay áwan pe ya káyu wa nadakè a magbúnga ka napiya. 44 Ata mammuwán ya káyu kiya búnga na kampela ngin. Ya búnga gígus ay akkan mabúras kadaya kad-kaddat. Ummán pe ya búnga úbas, akkan mabúras kiya pan-panda ngala nga múla.

45 Ay ummán pe kiyán, ya namáru wa tolay, ay napiya daya kuk-kuwaan na áta napiya lugud ya lam-lammat na peyang. Ay ya nadakè a tolay, ay nadakè pe daya kuk-kuwaan na kampela ngin, áta nadakè lugud daya lam-lamtan na. Ata nu nágan naya atán ki lammat naya isa tolay, ay tú yán ya mekagi na,” nán na.

Ya mepanggap kadaya duwa nga nagbalay

(Mat 7:24-27)

46 “Tura kayu maki ‘Apu, Apu,’ kiyà ay akkan nu mà ikur-kurug daya bil-bílin ku! 47 Ay ngámin daya umbet kiyà a manggìna kadaya kagiyan ku se kuwaan da pe daya magìna da, ay 48 meárig da kiya isa nga tolay ya nagbalay. Nekorob na daya adígi ka adallam se na nepatagsut kadaya pínát ki taggad. Ay díkod kane malayus, ay akkan nala nga naguyyu tu balay na, áta naligda pà nang tu nekàwa na.

49 Ngamay daya manggìna kiyà ngamay akkan da kuwaan tu magìna da, ay árig da pe ya isa nga tolay ya nagbalay. Nesíin na ngala kiya otun lusà. Ay díkod kane malayus, ay nillud tu balay na. Ay narba se natar-tarawesáng tutu wala datu aruminta natu balay,” nán ne Jesus.

Tu nammabílag ne Jesus kitu asassu natu kapitán

(Mat 8:5-13)

7 ¹Ay kane mabalin nin ne Jesus nga magbàbànan kadatu tolay, ay nawe ka Capernaum. ²Ay uwad kitúni ya iRoma nga kapitán nga magimmamátay tu idum-dúma na pà nang nga asassu na. ³Ay kane magìna na ya mepanggap ke Jesus, ay nagipàrob kadatu pangmanàman datu Judyu wa mangayáb ke Jesus ta paagásan na tu asassu na. ⁴Ay díkod kane dumatang da kitu giyán ne Jesus, ay nakim-imallà da kaggìna nga nán da, “Karbangan na nga sengán mu ⁵áta pàgan na daya páda tada nga Judyu, ay se aggìna ya nagpàwa kiya sinagoga tada,” nán da. ⁶Ay tútu kummíwid de Jesus kaggída.

Ngamay kane umad-adanni ye Jesus kitu balay na, ay nepàrob natu kapitán datu ù-opun na nga manabat ke Jesus. Ay nán da, “Apu, akkan kanu tagge umbet kiya balay na, áta akkan kanu wa mekari kiya dáyaw mu. ⁷Túya gapu na nga akkan aggína ya nagayáb kikaw ta maliyaw. Annung na kanu wala ya angngikagi mu nga bumílag ya asassu na. ⁸Ammu na kanu nga oray úni yala naya naturáy ya tolay ay annung na. Ata atán daya ap-apu na, ay ikurug na kanu ya úni da ngala. Ay atán da pe ya suldádu na kampela ngin. Ay nu nán na kiya isa nga, ‘Mawe ka kannán,’ nán na ay kurugan da. Ay nu palbetan naya isa, ay umbet kurug. Ay ummán pe kiya asassu na. Nu, ‘Kuwaam idi,’ nán na, ay kuwaan na kanu,” nán datu nanabat ke Jesus.

⁹Ay kane magína ne Jesus nu wà ummán natu angngurug natu kapitán, ay nasdaáwan kaggína. Ay tútu nagbaliwág ga umàráng kadatu adu wa tolay nga kummíwid kaggína se na nán, “Awan ku pikam nammuwán na ummán kídi ya angngurug. Oray kídi Israel,” nán na. ¹⁰Ay díkod nagulli yin datu nebon natu kapitán kitu balay na, ay dinatang da tu asassu wa nabílag gin.

Tu nammaltu ne Jesus kitu an-anà natu búkud da babay

¹¹Ay akkan nabayág ka panda kitun, ay nawe de Jesus se datu tù-tùgúdán na ka íli Nain. Ay adu datu tolay nga kummíwid kaggída. ¹²Ay kane din na magiddatang da ngin kitu dadnuwárgan natu íli, ay uwad natay ya laláki nga mawe da ital-ud. Sissa nga an-anà natu búkud da babay. Ay adu pe datu tolay ya nawe mepagtal-ud. ¹³Ay kane masingan ne Apu Jesus tu búkud, ay nakalakkán pàrang. Ay tútu nán na kaggína, “Akkan ka sumángit,” nán na. ¹⁴Ay se yala umadanni kadatu magbúlig kitu natay se na inimmán tu lungun, ay tútu nagsínang datu tolay. Ay se na nán kitu innát, “Bagu, bumángun ka,” nán na. ¹⁵Ay linumtu se bumángun tu laláki nga nagtugaw se la nagúni. Ay díkod nippan ne Jesus kitu giyán natu ina na.

¹⁶Ay tútu nasdaáwan pàrang ngámin datu tolay, ay se da dinay-dáyaw we Dios gapu kitu nàwa. Ay nán da, “Linumtuwád kadátada ya nangátu wa pagbàbànanan ne Dios. Akkan nitta kam nalignpanán na tolay na,” nán datu tolay. ¹⁷Idi nga kinuwa ne Jesus, ay newaragáwag ki ngámin na il-íli naya Judea se ngámin na il-ileli nga adanni kitúni.

Tu nangngibon tu Juan kadatu tù-tùgúdán na nga magsaludsud ke Jesus (Mat 11:2-19)

¹⁸Ay datu tù-tùgúdán ne Juan, ay nawe da nebàbànan ngámin dedi ke Juan nga atán ki agba-balúdán. Ay tútu namalbet tu Juan ka duwa kadatu tù-tùgúdán na ¹⁹se nada pinapan nga magsaludsud ke Apu Jesus

nu aggína ngin tu nekari ne Dios nga Ibon na kam kitun nga ittu ya Cristo, wànu atán pikam sabáli nga idaggán da.

²⁰Ay kane dumatang datu nebon tu Juan kitu giyán ne Jesus, ay nán da, “Nepàrob nakami ne Juan na marammawtisár nga mangipamutù nu ikaw win tu nekari ne Dios nga Ibon na kitun nga ittu ya Cristo, wànu atán pikam idaggán mi ya sabáli,” nán da. ²¹Ay kitun kam ma oras, ay adu datu tolay nga magtatakit nga inagásan ne Jesus. Pinakasingan na datu kúláp. Ay datu tolay ya naar-aránan, ay pummiya tu uray da ngin. ²²Ay díkod nán ne Jesus kadatu tolay ya nebon natu Juan, “Magulli kayun. Ay ikagi nu ke Juan daya nas-asingan nu se daya nag-agína nu kídi. Nán nu wa daya kúláp, ay pinakasingan kuda ngin. Ay pinakadalen ku pe yin daya pílay, ay se inagásan ku win daya maglappang. Pinakaginà pe yin daya banggag, ay se datu natay ay pinaltu kuda kammin. Ay nebàbànan ku pe yin kadaya napubri ya Napiya nga Dámag,” nán na. ²³Ay se na manin nán, “Maganggam ya tolay nga áwan duw-duwa panggag kiyà,” nán na.

²⁴Ay kane nawe yin datu nebon natu Juan, ay nagbàbànan ne Jesus ka mepanggap kitu Juan kadatu tolay. Ay nán na, “Kitu nawe kayu ka ir-ir-er, nágan natu nawe nu siningan? Ammù nga akkan datu sal-saluysoyán na bal-báli nga kaddat kitúni tu gákat nu wa sinnan. ²⁵Ay akkan pe nga tolay ya nakabádu ka napiya ya gákat nu wa sinnan kitúni. Ata daya tolay ya napiya daya badubádu da, ay akkan da nga mag-agyán kitúni. Atán da kadaya dadakkal la babalay kadaya íli, ay se atán ngámin pe daya masap-sápul da. ²⁶Ay nágan na lugud tu nawe nu siningan? Isa nga pagbàbànanan ne Dios? Kurug yán! Ay kagiyan ku kadakayu nga ya nasingan nu, ay nangátu may iya pagbàbànanan ne Dios sala. ²⁷Ta e Juan tu kepapannán natu nesúrát ta kinag-kagi natu pagbàbànanan ne Dios kitun nga nán na,

‘Sinnam á. Mangibon nà ka pagbàbànanan ku nga maginunna kikaw nga mamagsagána kadaya tolay kiya ilalbet mu,’

nán na. ²⁸Ay kagiyan ku kadakayu wa áwan na nangà-ngátu may e Juan oray iinna nga tolay, ngamay manggayát kídi yin, oray iinna nga tolay ya meráman kiya pangiturayán ne Dios, ay bílang nangátu may e Juan,ⁱ nán na.

²⁹Ay nán pe ne Jesus nga, “Datu magpab-pabáyad ka buis se datu duddúma nga tolay ya nakagina kadatu nebàbànan ne Juan, ay nepeturayán da ke Dios. Ay díkod binawtisarán ne Juan da. ³⁰Ngamay datu Pariseo se datu maragtùgud ki lintag ne Dios nga nepesúrát na ke Moses, ay akkan da nga pinagan-anu tu piyán ne Dios nga kuwaan da. Ta akkan da piyán tu makibawtisár ke Juan,” nán ne Jesus.

ⁱ 7:28 Ya mabalin na bílang nangà-ngátu may tu Juan ay daya muddi nga mangurug ke Jesus ta mammuwán da ngámin ya mepanggap ke Apu Jesus.

³¹Ay nán manin ne Jesus, “Nágan lugud naya pangiarígán ku kadakayu wa tolay kadedi yin na al-algaw? ³²Ummán kayu kadaya an-annána a magangrād kiya giyán sininda. ‘Magtukár kami ta magsála kayu,’ nán daya kaangrād nu may maddi kayu! ‘Sumángit kayu ta magpi-pìginnatay kami,’ nán da kadakayu may maddi kayu pe! ³³Tú yán ya árig nu. Ata inumbet nge Juan na marammawtisár ra magtùgud kadakayu ay, ‘Naar-aránan!’ nán nu kaggína gapu ta nakírad da magngílin mangán se maddi maginum. ³⁴Ay kídí yin na iyà ya inumbet ay, ‘Sinnan nu kod yán na tolay! Maglin-linát se maging-inglaw! Mebul-bulun pe kadaya magpab-pabáyad ka buis se kadaya maragbásul,’ nán nu gapu ta mangán nà se maginum mà. ³⁵Ngamay ya kinasírib ne Dios, ay mepakammu wa kurug gapu kadaya mangurug kaggína,” nán ne Jesus.

Tu nammakawan ne Jesus kitu maragbásul la babay

³⁶Ay inaptán natu isa nga Pariseo nge Jesus ka balay da nga mepangán. Ay tútu nawe ye Jesus. Kaggína nga atán kitu giyán tebol, ³⁷ay uwad púta kitúni ya íli ya nakadámag nga atán ne Jesus kitu balay natu Pariseo nga mepangán. Ay tútu nawe se nangitúgut ka tangabutilya nga talibangug. ³⁸Ay nawe nagpalintud kitu likud ne Jesus nga makas-asangit ta magummà kadatu bingil na. Ay díkod nadsam datu bingil ne Jesus kitu luwa na. Ay linìgesán na kitu abù na nga um-umàán na manin se na la lùlosán kitu talibangug.

³⁹Ay kane masingan natu Pariseo wa nagapat ke Jesus idi, ay nán na kitu lammat na, “Nu kurug ga pagbàbànanan ne Dios idi nga tolay, ay ammu na kuma nu iinna idi ya babay nga mangikkam kaggína. Ay ammu na kuma nga maragbásul idi ya babay!” nán na nga naglam-lammat.

⁴⁰Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Simon, atán ya asikkagiyan ku kikaw,” nán na. Ay nán natu Pariseo, “Inna ya kagiyam Apu,” nán na. ⁴¹Ay díkod nagpangárig ge Jesus nga nán na, “Uwad duwa nga tolay ya nakaútáng kiya isa nga maragpaútáng. Tu isa, ay limma ríbu písus tu útáng na. Ay tu isa ay limma gatut písus tu útáng na. ⁴²Ay kane nagpáda da nga akkan makabáyad, ay akkan tagge pinabayádan natu maragpaútáng datu útáng da. Inna kaggída nga duwa ya ab-abay ya amminya na kitu maragpaútáng nga laláki?” nán na. ⁴³Ay nán natu Pariseo wa summungbát, “Kiyà kampela ngin, ya nán ku ay tu napakawan ka ad-adu wa útáng,” nán na. Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Kurug ya sungbát mu,” nán na.

⁴⁴Ay se yala nga siningan ne Jesus tu babay se na nán ke Simon, “Sinnam kod idi ya babay. Bingguwán na daya bingil ku kiya luwa na se na linìgesán kiya abù na. Ngamay ikaw, linumnà à kídí balay mun, may akkan nà niddán ka danum ma pamgù kiya bingil ku. ⁴⁵Akkan nà inumàán. Ngamay aggína, ay um-ummaán na daya bingil ku nanggayát

kitu nelalbet na ka panda kídi. ⁴⁶Akkan nà a inípu ka denu, ngamay aggína, ay siy-siyaán na daya bingil ku ka talibangug. ⁴⁷Daya adu nga bas-básul na, ay napakawan da ngin. Ay díkod ummán kídi ya kinuwa na ka angngipassingan na kiya abay ya amminya na kiyà. Ngamay ya tolay ya bitti ya napakawan kaggína, ay bitti pe ya amminya na,” nán na.

⁴⁸Ay nán ne Jesus kitu babay, “Napakawan ka ngin kadaya bas-básul mu,” nán na. ⁴⁹Ay kane magina datu nepagtutúgaw kaggína kitu giyán tebol, ay nán da kitu isaisa kaggída, “Inna nád ya ummán kídi ya aggun-úni nga tolay ta, nga mamakawan kadaya bas-básul,” nán da. ⁵⁰Ay se la nán ne Jesus kitu babay, “Napakawan daya bas-básul mu win gapu kiya angngurug mu kiyà. Mawe ka ngin, ay pumiya din ya uray mu win,” nán na.

Tu nekikkíwid datu babbay ya pinabílag ne Jesus

8 ¹Akkan nabayág, ay nawe ye Jesus kadatu il-íli se babbalay nga mangibàbànan kiya Napiya nga Dámag panggap kiya angngituráy ne Dios. Ay kabulun na datu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na.

²Uwad pe datu babbay ya pinabílag na kadatu sinakit da, se datu naar-aránan na napiya datu uray da ngin. Uwad nge Maria nga nepangágan da ka Magdalena, tu babay ya namataláwan ne Jesus ka pittu wa áran.

³Uwad pe nge Susana se Juana nga atáwa natu Chuza nga pakammuwan natu Herodes. Ay atán da pe duddúma nga babbay ya nebul-bulun kaggída nga ittu datu makammu kadatu masap-sápul de Jesus se datu tù-tùgúdán na.

Ya pangárig ne Jesus mepanggap kitu tolay ya nawe nagwárit ka aggi (*Mat 13:1-17; Mar 4:1-12*)

⁴Ay adu datu tolay ya naggayát kadatu il-íli nga naglalbet kitu giyán ne Jesus. Ay kane adu da ngin na nagguurnung, ay nán ne Jesus kaggída nga nagpangárig, ⁵“Uwad isa nga tolay ya nawe nagwárit ka aggi na. Kaggína nga magwárit, ay nagdattág datu duddúma nga aggi ki dálen.

Ay díkod nadam-dam-án da panda kitu nelalbet datu an-anù a nagsimtù.

⁶Ay nagdattág datu duddúma nga aggi kadatu nalus-án na pínát. Tútu kane tumúbu da, ay natay da kammin áta áwan na danum. ⁷Nagdattág datu duddúma nga aggi kitu agkadtán. Ay tumúbu da, may tumúbu pe datu kaddat, ay tútu nasípup da se da natay. ⁸Ay datu duddúma nga aggi, ay nagdattág da kitu kadam-aggán natu lusà. Ay kane tumúbu da ay nagbúnga da ka adu tutu wala,” nán na. Ay kane mabalin na nga kagiyan dedi ay nán na, “Dakayu wa maggigina kídi, ay lam-lamtan nu daya nagina nu,” nán na.

⁹Ay nepamutù datu tù-tùgúdán na kaggína nu nágan naya kesarután natun na pangárig. ¹⁰Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Mepakammu kadakayu daya akkan

pikam ma nepakammu kitun mepanggap kiya angngituráy ne Dios. Ngamay kadaya duddúma, ay mepangárig gala ta senu oray sisinnán da, ay akkan da malásin, ay se giginán da may akkan da maawátan tu magina da,” nán na.

Tu nangilaw-lawág ne Jesus kitu pangárig panggap kitu tolay ya nagwárit ka aggi
(*Mat 13:18-23; Mar 4:13-20*)

¹¹“Tú idi ya sarut natu pangárig; Ya aggi, ay árig kiya bàbànan ne Dios. ¹²Tu dálen na nagdattagán datu duddúma nga aggi, ay árig na daya tolay ya nakagina kiya bàbànan ne Dios. Datu an-anù, ay árig ne Sairu da nga inumbet ta mangippà kitu nagina da ta senu akkan da mangurug, ay akkan biyágan ne Dios da. ¹³Ay tu nalus-án na pínát ta nagdattagán datu duddúma nga aggi, ay árig na daya tolay ya nakagina kiya bàbànan ne Dios. Ay dedi nga tolay ay naganggam da nga nangurug, ngamay nakaru da nga naglikud kane umbet ya riribù da gapu kitu angngurug da. Ata ummán ka aggi a tumúbu wa akkan na nakapaggamut tu nagina da. ¹⁴Tu agkadtán na nagdattagán datu duddúma nga aggi, ay árig na daya tolay ya nakagina kiya bàbànan ne Dios. Nangurug da ngamay adu ya lid-lídug panggap kiya panagbiyág da. Ya lam-lamtan da peyang, ay ya pagbànanangan da se daya gan-gánas kiya biyág kídi ya kalawagán. Ay túya áwan pakasinnán kiya angngurug da. ¹⁵Ay tu nadam-ag ga lusà a nagdattagán datu duddúma nga aggi, ay árig na daya tolay ya napiya nga aglam-lammat nga nakagina kiya bàbànan ne Dios, ay se da kinurug ga dam-damdamman da peyang. Oray adu ya riribù, ay iturad da ngala. Ay túya napiya daya kuk-kuwaan da,” nán ne Jesus.

Ya pangárig ne Jesus mepanggap kiya ingki nga masibtán
(*Mar 4:21-25*)

¹⁶Ay nán ne Jesus manin na nagpangárig, “Nu masibtán ya ingki, ay akkan ta nga tàbán wànu isirù, nu di ta iparotun ta senu madilágan ngámin daya lumná kiya balay. ¹⁷Ay umbet tala ya oras sa kepassingan ngámin daya nasirù.^j Ay ngámin daya akkan pikam am-ammu da tolay, ay mepakammu da, áta árig mawadaán da. ¹⁸Ay díkod kappiyánan nu lugud ya manggina. Ata daya mangikurug kadaya magina da, ay maamúngán ya ammu da. Ngamay daya akkan mangikurug kadaya magina da, ay oray daya nán da nga ammu da ngin ay mippà pikam,” nán na.

Daya bílang wawwági se ina ne Jesus
(*Mat 12:46-50; Mar 3:31-35*)

¹⁹Ay se yala inumbet tu ina na se datu wawwági na nga lalláki, ngamay akkan da makaadanni kaggína, áta adu tutu wala datu tolay.

^j 8:17 Ya mabalin na kepapannán nedi, ay daya mepanggap kiya angngituráy ne Dios.

²⁰Ay uwad dala ya nangikagi kaggína nga nán na, “Atán tu inám se datu wawwágim ka lasi, ay piyán daka kanu nga amomanán,” nán na. ²¹Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Daya inà se daya wawwági, ay daya manggìna kadaya bàbànan ne Dios, se da kuwaan daya magìna da,” nán na.

Tu nammakusap ne Jesus kitu naggat ta báli

(Mat 8:23-27; Mar 4:35-41)

²²Kane din isa ngalgaw, ay nán ne Jesus kadatu tolay na, “Mawe tada ka dammáng,” nán na. Ay tútu nagtakay da kitu biray, se da dummúlay. ²³Ay kane magbatta da ngin, ay nilà e Jesus. Ay uwad inumbet ta naggat ta báli, ay natalabtabbán tu biray da. Ay díkod tagay da umlad din. ²⁴Ay tútu nawe da linukág ga nán da, “Misturu! Misturu! Matay tada ngin!” nán da.

Ay tútu bummángun ne Jesus se na pinakusap tu báli, ay se na pinalanay datu bal-balnag. Díkod nakusap tu báli, ay se lummanay pe yin datu bal-balnag, ay pummiya ngin tu kalawagán. ²⁵Ay se na nán kadatu tolay na, “Tura nu áwan angngurug kiyà ta!” nán na.

Tútu nagansing da, ay nasdaáwan da pe kitu nàwa. Ay nán da kitu isaisa kaggída, “Nágan nád ya katutolay nedi ya tolay ta! Mandáran na oray daya báli se ya danum, ay ikurug da ya kagiyan na!” nán da.

Tu nammatálaw ne Jesus kitu áran kitu isa nga laláki

(Mat 8:28-34; Mar 5:1-20)

²⁶Ay se da dummung ka Geraseno,^k nga panidmáng Galilea. ²⁷Ay kane maglasi ye Jesus, ay sinabat naya isa nga laláki ya naar-aránan. Idi ya naar-aránan, ay mag-agyán kitun ka íli, may kane maar-aránan, ay akkan magyán ka balay da ngin. Kalubúán tu pag-agyanán na, ay nabayág ga áwan na nga bad-bádu.

²⁸Ay kane masingan na nge Jesus, ay nakas-asáraw. Ay se nagpalintud kitu àráng na se na nesáraw ka naggat ya, “Jesus nga An-anà ne Dios nga kangatuwán! Nágan na kuwaan mu kiyà! Makim-imallà à kikaw! Akkan nà agpà parigátan!” nán na. ²⁹Nán na kiyán áta palawanan ne Jesus tu áran kaggína. Nakírad tu áran na manguray kaggína. Idi ya tolay, ay bantayán da. Pingílan se kadenaán da daya íma na se daya síkil na ka káwar ngamay pitangan nada se yala ipeyag natu áran kadatu ir-ir-er.

³⁰Sinaludsud ne Jesus kaggína nu nágan tu ngágan na. Ngamay, “Riníbu,” nán na, áta adu datu áran na nagunag kaggína. ³¹Ay nakim-imallà da kaggína nga akkan nada din pilítan na papannan ka impiyernu.

^k 8:26 Daya duddúma, ay Gadarene, ya agpangágan da kídì nga íli, ay daya duddúma pikam pe ay Gergesene.

³²Ay atán da nga adu wa ábuy nga magsabbù kitu ambaw. Tútu nán datu áran na nakim-imallà ke Jesus, “Papannan nakami agpà ala ngin kadatu ábuy yi,” nán da. Ay díkod pinalubúsán ne Jesus da. ³³Tútu nagtálaw datu áran kitu tolay se da la nawe nagunag kadatu ábuy. Ay nagtatagtág datu ábuy ya nameyag kitu bagi, ay tútu nagsaspáw da kitu naday-ág ga pisung. Ay tútu nalimat da.

³⁴Ay kane masingan datu magtar-tarakan kadatu ábuy tu nàwa, ay nawe da kadatu il-ileli se babbabalay se da nedámag tu nàwa. ³⁵Ay tútu nawe siningan datu tolay tu nàwa. Ay kane umbet da kitu giyán ne Jesus, ay nasingan da tu tolay ya nagtaláwan datu áran na metag-taging ke Jesus. Sibbabádu win, se napiya tu uray na ngin. Nagansing datu tolay, ³⁶ngamay datu nakasingan kitu nàwa, ay nekagi da kaggída tu nepippiya natu naar-aránan. ³⁷Ay díkod ngámin datu tolay ka Geraseno, ay kinagi da ke Jesus, nga nu mabalin kuma ngala, ay panáwan na tu giyán da, áta magansing da pà nang. Ay díkod nagtakay ye Jesus kitu biray se da nagulli yin.

³⁸Ay tu laláki ya nagtaláwan datu áran, ay nakim-imallà ke Jesus, nga kumíwid kuma kaggína. Ngamay pinapan ne Jesus ka balay da nga nán na, ³⁹“Mawe ka ngin ka balay nu se mu wala nga kagiyán kadaya tolay kitúni daya nakas-kasdáaw wa kinuw-kuwa ne Dios kikaw,” nán na. Ay tútu nawe tu laláki yin se na newar-waragáwag ngámin datu kinuwa ne Jesus kaggína kadatu tolay kitu íli.

**Tu nekaagásan natu babay ya magdága se itu nammaltu ne Jesus kitu
an-anà natu ap-apu
(Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)**

⁴⁰Ay kane dumatang de Jesus kitu dammáng, ay inanggam datu tolay da, áta aggína tu id-idaggán da ngámin. ⁴¹Ay uwad inumbet ta laláki nga nagnágan ka Jairo, isa nga ap-apu ki sinagoga da. Ay summabat ta nagpalintud ki àráng ne Jesus se yala nakim-imallà nga magapat kaggína ka balay da, ⁴²áta ya sissa nga an-anà na nga babay nga sangapúlu se duwa dagun na ngin, ay magimmamátay.

Ay kaggína nga mawe, ay napidípid pe datu tolay. ⁴³Ay uwad kadatun na tolay ya isa nga babay ya sangapúlu se duwa dagun na ngin na magdága. Ay ginastu na ngámin kuw-kuwa na kadaya duktor may áwan nala nga makaágas kaggína. ⁴⁴Ay tútu nawe kitu likud ne Jesus se na la nga tinùbit tu arumaymá y natu bádu na. Ay nàtatán nala nga nakusap tu agdága na. ⁴⁵Ay tútu nán ne Jesus, “Inna ya nanùbit kiyà ta?” nán na. Ngamay áwan mangipudnu kadatu tolay. Ay tútu nán ne Pedro kaggína, “Apu, am-ammu ta kod! Ta adu pà nang daya tolay kiya lebut mu, ay dumarup da,” nán na. ⁴⁶Ngamay nán ne Jesus manin, “Atán nanùbit kiyà ta nàmud ku nga uwad lummawán na pannakabalin ku,” nán na.

⁴⁷Ay kane mammuwán natu babay nga nammuwán nin tu kinuwa na, ay tútu nagtar-tartar ra inumbet ki giyán ne Jesus. Ay se yala nagpalintud kitu àráng ne Jesus, se na nepudnu kiya àráng ngámin datu tolay tu gapu natu nannùbit na kaggína. Ay nekagi na pe nga dágus sala nga nippà tu sinakit na. ⁴⁸Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Naagásan ka ngin á gapu kiya angngurug. Ay mawe ka nga simpipiya uray yin,” nán na.

⁴⁹Ay kitu akun-oni pikam ne Jesus, ay inumbet tu mangidámag ga gayát kitu balay ne Jairo wa ap-apu ki sinagoga nga nán na, “Natay yin tu an-anà mu. Akkam tagge rikurikud de Misturu win,” nán na. ⁵⁰Ay kane magina ne Jesus tu nepadámag, ay nán na ke Jairo, “Akkan ka nga malídug. Mangurug ka ngala kiyà. Ay lumtu kammin ya an-anà mu,” nán na.

⁵¹⁻⁵³Ay kane dumatang da kitu balay, ay pangngadùdukit ngámin datu tolay nga magsasángit. Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Akkan kayu wa sumángit, ta akkan na natay ya an-anà! Matúdug gala yán,” nán na. Tútu paásan da nge Jesus, áta ammu da nga kurug ga natay tu an-anà. Ay akkan na nagpalnà e Jesus kitu giyán natu an-anà ka sabáli tolay. Tittu de Pedro se Santiago se Juan se datu maganà. ⁵⁴Ay se la inimmán ne Jesus tu íma natu an-anà se na nán, “Bumángun ka isang!” nán na. ⁵⁵Ay tútu linumtu kammin tu an-anà, se yala nga bumángun. Ay se la piniddán ne Jesus ka kanan na.

⁵⁶Nasdaáwan tutu wala datu maganà kitu nàwa, ngamay akkan tutu wala pekagi ne Jesus ki oray iinna nga tolay tu nàwa.

Tu nangipàrob ne Jesus kadatu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na
(*Mat 10:5-15; Mar 6:7-13*)

9 ¹Ay kane isa ngalgaw manin, ay inurnung ne Jesus datu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na se nada iddán ka turáy da nga mamatálaw kada ngámin ar-áran kadatu naar-aránan. Niddán nada pe ka pannakabalin da nga mangágas kadaya ngámin na sin-sinakit. ²Ay se nada ngala nga ibon na mangibàbànan kiya mepanggap kiya angngituráy ne Dios se mamabílag kadaya magtatakit. ³Ay nán na nga namílin kaggída, “Awan nu wa itug-túgut. Akkan kayu wa magtagitadukud wànu magtagibág. Akkan kayu magbálun wànu magtagipirà se oray magtagiaglilíyán. ⁴Akkan kayu magalialit kiya balay daya mayát manangaíli kadakayu, panda kiya agtálaw nu kiyán na íli. ⁵Magtálaw kayu wala kadaya il-íli nga mangagáwa kadakayu, ngamay sapuwán nu ya tápù kadaya bingibingil nu, nu maglikud kayu wa mawe yin ka angngipakammu nu kiya angngalùsaw ne Dios kaggída,” nán na.

⁶Ay tútu nawe yin datu tù-tùgúdán na kadatu ngámin na il-íli nga mangibàbànan kiya Napiya nga Dámag se mamabílag kadatu magtatakit.

Akkan ammu tu Herodes nu inna nge Jesus

(Mat 14:1-12; Mar 6:14-29)

⁷Ay kane din na magina nату Herodes nga gubernador ka Galilea datu ngamin na kuk-kuwaan ne Jesus, ay nariribu tu uray na. Ata nan datu tolay nga linumtu kammin tu Juan na marammawtisar. ⁸Ay nan datu dudduma nga tu Elias nga nagpassingan. Ay tu nan datu dudduma ay pagbabananan ne Dios kitun na linumtu. ⁹Ay nan tu Herodes, “Pinaputul ku ma tu Juan! Inna nad idi nga tolay ya adu ya magina panggap kaggina?” nan na. Tutu piyan na tutu wala nga masingan ne Jesus.

Tu nammangan ne Jesus kadatu limma ribu wa tolay

(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Jn 6:1-14)

¹⁰Ay kane magulli yin datu tu-tugudan ne Jesus, ay kinagi da kaggina ngamin datu kinuw-kuwa da, ay se nada nekiwid da magatittu ka ili Betsaida.

¹¹Ngamay kane mammuwan datu adu wa tolay, ay gummunud da kaggida. Ay tutu inanggam ne Jesus da se na nebabanan kaggida ya mepanggap ki angngituray ne Dios se na pinabilag datu magtatakit.

¹²Ay kitu masirbut tin tu mata, ay inumbet datu apostoles na kitu giyan na se da nan kaggina, “Papannam daya tolay kadaya il-ili se agtatawan ki lib-lebut nga magsapul ka kanan da se patudugan da, ta atan tada ma kidi giyan na awan balabalay,” nan da. ¹³Ngamay nan ne Jesus kaggida, “Iddan nuda ka kanan da,” nan na. Ay tutu nan da, “Lim-limma bukal sinapay se dudduwa ngabgi nga sissida ma ala ya atan kadakami! Wayya la nga maanay dedi nu di kami gumatang ka kanan ngamin dedi nga tolay?” nan da, ¹⁴ata moli limma ribu datu lallaki. Ay nan ne Jesus kadatu apostoles, “Pagtugawan nu daya tolay nga magdadaripunu ka aglilimma pulu ki kada bagtu,” nan na.

¹⁵Ay tutu pinagtugaw datu apostoles ngamin datu tolay. ¹⁶Ay se na inalà datu limma bukal la sinapay se tu duwa ngabgi ya sissida se yala nga naglangad ka langit nga magiyaman ke Dios kadatun na makkán. Ay se na sinappitappig datu sinapay se datu sissida se na nepekapat kadatu tu-tugudan na kadatu tolay. ¹⁷Ay dikod nangán da, ay nabtug da ngamin pe. Ay nakunud da pikam ka sangapulu se duwa nga baki nga bunna datu tolay.

Tu nangngikagi ne Pedro nu iinna kurug ge Jesus

(Mat 16:13-28; Mar 8:27-9:1)

¹⁸Ay kane din isa ngalgaw kane magas-asissa nge Jesus nga magkar-kararang, ay atan pe datu tu-tugudan na kitu adanni kitu giyan na. Ay kane mabalin na magkararang, ay inumbet kitu giyan da se na nepamutu kaggida, “Iinna nga

kanu wa nán daya tolay,” nán na. ¹⁹Ay nán da nga summungbát, “Tu Juan marammawtisár ka kanu wa linumtu kammin nga nán daya duddúma. May nán daya duddúma nga tu Elias ka. Ay ya nán daya duddúma pe, ay isa ka nga pagbàbànanan ne Dios kitun na linumtu kammin,” nán da kaggína. ²⁰Ay se na nán kaggída, “Ay dakayu, iinna ngà ka nán nu,” nán na. Ay e Pedro tu summungbát nga nán na, “Ikaw ya Cristo wa Nebon ne Dios!” nán na.

²¹Ay tútu binflin tutu wala ne Jesus da nga nán na, “Akkan nu ikagkagi ki oray iinna nga tolay,” nán na. ²²Ay se na nán pikam, “Iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay parigátan dà pà nang se akkan dà paganu daya pangmanàman daya Judyu se daya ap-apu daya pappádi, oray pe daya maragtùgud ki lintag. Patayan dà may lumtu wà kammin ki mekalu ngalgaw,” nán na.

²³Ay se na manin nán kaggída ngámin, “Nu iinna ya maminya nga magbalin ka tolay ku, ay masápul la kaligpanán na ya mepanggap kiya baggibaggi na kampela ngin nin. Ay peyang algaw ay bug-bugtung na ya krus¹ na, ay se la kumíwid kiyà. ²⁴Ata ngámin daya magkikenga kiya biyág da, ay tú dayán daya mangiwágà kiya pakabiyágan da kuma ka áwan panda. Ay ngámin daya meránud gapu kiyà, ay tú dayán daya mabiyág ka áwan panda. ²⁵Ta áwan wayya gun-guna naya isa nga tolay oray nu kuwa na ngámin ya atán kídi kalawagán nu killotán na ya biyág na.” ²⁶Ay ngámin daya mìpat ta mangikagi kadaya tolay nga tolay kuda se mìpat ta mangikagi kiya bàbànan ku, ay kípattán kuda pe nu umbet tà a sittuturáy kiya turáy ne Dios nga kabul-bulun ku daya anghel na, iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay. ²⁷Ngamay kagiyán ku ya kurug, nga atán da kadakayu kídi ya akkan na matay panda kiya akasingan da kiya angngituráy ne Dios,” nán na.

Tu nekaulis natu singan ne Jesus

(*Mat 17:1-8; Mar 9:2-8*)

²⁸Moli kid walu ngalgaw nanggayát kitu inangngagi ne Jesus kadatu kinagkagi na se na ngala nga nekíwid de Pedro se Juan se Santiago, nga nanùdu kitu bantay nga mawe ya magkar-karàrag. ²⁹Ay kane magkaràrag gin, ay naulis tu singan natu murang na. Pummusà pe datu bádu na nga dummiláng. ³⁰Ay se dala pagkilát datu duwa nga lalláki nga makiamomán kaggína. De Moses se Elias datun. ³¹Ay dumiláng tu singan da pe. Ya nagbàbànanan da se de Jesus, ay ya mepanggap kiya tagay màwa nga pannakatay ne Jesus ka Jerusalem.ⁿ ³²Natalà de Pedro se datu kabbulun na nga natúdug, ta sittúdug da pà nang.

¹ 9:23 Ya mabalin na piyán kagiyán nedi, ay ittu ya angngiturd daya kumíwid ke Jesus kadaya kapar-parigátan na màlamán da gapu ki angngurug da kaggína. ^m 9:25 Onu “pakabiyágan na ka áwan panda.” ⁿ 9:31 Kiya aggúni nga Griego, Ya nagbàbànanan da ay “mepanggap ki ipappan na,” nán na. Mabalin na meráman ya ilaltu na se ya ipappan na kammin ka lángit.

Ngamay kane malukág da, ay nasingan da tu diláng ne Jesus se datu duwa nga tolay nga kabbulun na. ³³Ay kane din na madama panáwan datu duwa nga tolay nge Jesus, ay nán ne Pedro kaggína, “Apu, napiya ta atán kami kídi. Mangwa kami ka tallu wa báwi. Isa ya kuwám, isa ya kuwa ne Moses, ay ya isa, ay kuwa ne Elias,” nán na. May rabát na ngala tun.

³⁴Ay kitu akun-oni na pikam, ay uwad naganìgad da angap kaggída, ay tútu naangpán da. Ay nagansing da kane maangpán da. ³⁵Ay se yala nga uwad úni nga gayát kitu angap nga nán na, “Tu idi ya An-anà ku nga piníli. Manggìna kayu kaggína!” nán na. ³⁶Ay kane makusap tu úni, ay nasingan da nge Jesus nga sissa ngin. Ay akkan nagun-úni datu tù-tùgúdán na, se akkan da nekag-kagi ka sabáli tolay kitun na al-algaw datu nas-asingan da.

Tu nammabílag ne Jesus kitu an-anà a naar-aránan

(Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)

³⁷Kane láwa na, kane nanagut da ngin kitu bantay, ay summabat datu adu wa tolay ke Jesus. ³⁸Ay se yala uwad nakasáraw wa laláki kitu kadúwán datu tolay. Ay nán na, “Misturu! Kalakkán nà agpà! Sinnam mán ya sissa nga an-anà ku wa laláki ³⁹ta naar-aránan. Pagkilát tala nga makas-asáraw ki angwa naya áran kaggína, ay se na itol ya an-anà a pagkangkangngan. Ay túya magbúgabúgà ya bugung na. Ay balbaluggaan na se man-manu ya ammánaw na kaggína. ⁴⁰Papatálaw ku kadaya tù-tùgúdán mu ya áran, ngamay akkan da nga napatálaw,” nán na. ⁴¹Ay nán ne Jesus, “Nagsulit nu wa matùgúdán ta! Dakayu wa inagkodi, tura nu áwan pikam ma angngurug kiyà ta! Tagay yà in na molaw ngamay anúsán ku wala ya sumeng kadakayu.” Ay se na nán kitu tolay, “Ilbet mu ya an-anà kídi,” nán na.

⁴²Ay kane umbet tin tu an-anà kitu giyán ne Jesus, ay nìtol natu áran manin na pinagkangkang. Ngamay pinatálaw ne Jesus tu áran. Ay díkod pummiya kammin tu ur-uray natu an-anà, ay se na nepatoli kitu ama na. ⁴³Nasdaáwan datu tolay ya nakasingan kitu turáy naya pannakabalin ne Dios.

Nepakammu manin ne Jesus ya pannakatay na

(Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)

Kitu magbàbànan pikam datu tolay panggap kadatu nakas-kasdáaw wa kinuw-kuwa ne Jesus, ay nán ne Jesus kadatu tolay na, ⁴⁴“Akkan nu kaligipanán idi nga kagiyan ku kadakayu. Iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay ay meáwat tà kadaya mangalùsaw kiyà,” nán na. ⁴⁵Ngamay akkan da naawátan tu kinagi na, áta nalingad pikam kaggída. Túya akkan da maawátan. May magansing da nga magsaludsud mepanggap kitu kinagi na.

Ya kangatuwán kiya pangiturayán ne Dios

(Mat 18:1-5; Mar 9:33-40)

⁴⁶Ay nagpapalagmán datu apostoles na nu inna tu kangatuwán kaggída. ⁴⁷Sikkaammu nge Jesus kadatu lam-lamtan da, ay tútu nangalà ka isa nga an-anà se na ipataging kaggína. ⁴⁸Ay se na nán kaggída, “Ya tolay nga mamatag kídì nga an-anà gapu kiyà, ay bílang nga iyà ya pinatag na. Ay nu iyà ya pinatag na, ay bílang nga pinatag na nge Ama nga nangibon kiyà. Ata ya napakumbaba nga bátug asassu nu, ay tú yán ya kangatuwán kadakayu ngámin,” nán na.

⁴⁹Ay nán ne Juan ke Jesus, “Apu, nakasingan kami ka tolay ya magusár ki ngágam nga magpatálaw ka áran, ngamay pinongát mi, áta akkan tada mà a kabulun!” nán na. ⁵⁰Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Akkan nu pongatan, ta nu iinna ya akkan mangagúra kadåtada ay kabulun tada,” nán na.

Tu nangngagáwa datu iSamaria ke Jesus

⁵¹Ay kane dín tagay yin tu oras ne Jesus nga málà ka lángit, ay linam-lammat na tu mawe ka Jerusalem. ⁵²Ay tútu nangibon ka maginunna kaggína nga mawe kitu íli Samaria nga pagsibálan da ta mangisagána da kadatu ngámin na masápul da. ⁵³Ngamay datu tolay kitúni, ay naddi da sangailiyan ta ammu da nga Judyu da nga mawe ka Jerusalem. ⁵⁴Ay kane mammuwán de Santiago se Juan na tù-tùgúdán na, ay nán da kaggína, “Apu, piyám ma pagudanan mi ka apuy ta senu masidug da?” nán da. ⁵⁵Ngamay nagbaliwág ge Jesus se nada al-alngán. ⁵⁶Ay se da nawe ka sabáli nga íli.

Tu kinag-kagi ne Jesus kadatu tolay ya ikíwid na kuma

(Mat 8:19-22)

⁵⁷Ay kitu isa ngalgaw wa madama da nga magdal-dalen, ay uwad isa laláki nga nanguna ke Jesus, “Kumíwid dà kikaw oray wàna kapannám,” nán na. ⁵⁸Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Daya buwat ay atán abbut da, ay se daya an-anù ay atán sùbut da. Ngamay nu iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay áwan ku balay nga pag-agyanán se pagimangán ku,” nán na.

⁵⁹Ay nán ne Jesus kitu isa nga laláki, “Kumíwid ka kiyà,” nán na. May nán natu laláki, “Apu mawe yà pikam ka balay ta sinnan ku ya ketaman naya ama ku,” nán na. ⁶⁰May summungbát te Jesus nga nán na, “Petaman mu kadaya natay ya minatay da kampela ngin.^o May ikaw, ay we mu ibàbànan ya mepanggap ki angngituráy ne Dios,” nán na.

^o 9:60 Onu “Petaman mu kadaya akkan mangurug ke Dios nga árig natay ya minatay da kampela ngin nin.”

⁶¹Ay nán manin naya isa nga laláki, “Apu kumíwid dà kikaw ngamay mawe yà pikam ka balay nga makiparbuwát kadatu akkobung ku,” nán na. ⁶²Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Ya tolay ya magling-lingay nu magarádu, ay akkan na rabbang ya magsirbi kiya pangiturayán ne Dios.”

Tu nangngipàrob ne Jesus kadatu pittu púlu se duwa nga tolay na

10 ¹Ay se yala pummíli ye Apu Jesus ka pittu púlu se duwa^p nga lalláki nga tinagduduwa na nga pinagin-inona kadatu il-ileli se kadatu babbabalay ya sikkangngayan na pe. ²Ay nán na kaggída, “Adu kurug daya magáni ngamay bitti daya maggáni.” ³Ay túya magkarárag kayu ke Dios nga makin-kuwa kadayán na magáni ta senu karuwan na ya mangibon ka ad-adu wa maggáni.

³Mawe kayu, may dam-damdamman nu wa ibon takayu kiya giyán daya narungat ta tolay. Ummán kayu kadaya karneru wa melibulibug kadaya magasikkán kaggída,” nán na. ⁴“Akkan kayu tagge magtagipirà se magtagibág wànu magtagisapátus. Akkan nu pe amomanán daya mesabat nu kiya dálen,” nán na.

⁵“Oray nágan na nga balay ya langkan nu, ay ya munna nga kagiyan nu ay, ‘E Dios ya magkallà kadakayu,’ nán nu,” nán na. ⁶“Ay nu atán tolay ya nadosán kiyán na balay, ay kalakkán ne Dios kurug. Ngamay nu áwan na nadosán kaggída, ay dakayu kammin ya kalakkán ne Dios. ⁷Ngamay magyán kayu wala kiyán na balay. Akkan kayu wa magalialit. Ay ngámin na iduy-ág da, ay kanan nu se inuman nu daya ipenum da kadakayu. Ata masápul nu dayán, ummán kiya akasápul naya manglu kiya tangdán na. ⁸Ay nu lumná kayu ki isa nga íli ta sangailiyan dakayu, kanan nu daya meduy-ág kadakayu. ⁹Ay mangágas kayu kadaya magtatakit kiyán na íli, ay se nu ibàbànan kadaya tolay kiyán ya, ‘Tagay yin ya angngituráy ne Dios kadakayu,’ nán nu,” nán na.

¹⁰“Ay nu atán íli nga mangagáwa kadakayu, ay mawe kayu wala kiya kalsáda se nu wala nán ya, ¹¹‘Oray daya tápù kídi ya íli nu wa dinumkat kadaya bingil mi, ay ligesán mi ka pakasinnán nu nga akkan mikayu pe ya pagan-anu win. May dam-damdamman nu wa tagay yin ya angngituráy ne Dios,’ nán nu,” nán na. ¹²“Ay ikagi kadakayu nga nu iya algaw wa pannakaukum, ay an-annung na kam ya ammánis ne Dios kadatu iSodom ngam ya ammánis na kadaya tolay kiyán na íli nga nangagáwa kadakayu,” nán na.

Datu tolay kadatu il-íli nga akkan mangur-kurug

(Mat 11:20-24)

¹³Ay se la nagúni manin ne Jesus nga nán na, “Mangallakallà kayu wala nga iCorazin se dakayu wa iBetsaida! Ta nung kuma nu daya iTiro

P 10:1 Nán daya duddúma nga pittu púlu da. **¶ 10:2** Ya nán na nga magáni kídi ay datu tolay nga masápul maanannay nga mangurug ke Dios.

se daya iSidon ya nangipassingannán ku kadaya nakas-kasdáaw nga nepas-passingan ku kadakayu, ay nabayág da nga nepassingan kuma ngin na nakappoli da kadaya bas-básul da. ¹⁴Ay díkod nu iya algaw wa pannakaukum, ay idil-dilig nakayu we Dios nga tolay kídi kadaya iTiro se iSidon. ¹⁵Ay dakayu pe nga iCapernaum, nu nán nu wa mepangátu kayu ka panda ka lángit, ay akkan. Ata dakayu, ay áwan nu wa tungpál la di ya impiyernu,” nán ne Jesus.

¹⁶Ay nán manin ne Jesus, “Nu iinna ya manggìna kadaya kag-kagiyan nu, ay iyà ya ginìna na, ay daya mamáas kadakayu ay iyà ya pináas na, ay daya mamáas kiyà ay paásan da pe ya Amà nga nangibon kiyà,” nán na.

Tu naggulli datu pittu púlu se duwa nga nebon ne Jesus

(Mat 11:25-27; 13:16-17)

¹⁷Ay nagulli pe yin datu pittu púlu se duwa nga nebon na nga sippapatag. Ay nán da, “Apu ikurug dakami daya áran oray kagiyan mi yala ya ngágan mu!” nán da.

¹⁸Ay tútu summungbát te Jesus nga nán na, “Nasingan ku wa nàtatán nala nga ummán kiya kilát ka lángit ya nekippà naya kinaturáy ne Sairu. ¹⁹Kurug ga niddán takayu ka pannakabalin. Ta oray kadaya nakapapanansing nga giyán ay áwan nu naan-anuwán. Ay mabalin nu nga abáan ne Sairu wa kumal-kalínga kadakayu wa áwan nu wa kapà-pàyanán. ²⁰Ngamay akkan kayu wa makang-anggam gapu ta ikurug dakayu daya ar-áran, may maganggam kayu gapu ta nesúrat tin daya ngag-ngágan nu ka lángit,” nán ne Jesus.

²¹Ay díkod kitun na oras, ay pinagpatag naya Ispiritu ne Dios nge Jesus, ay tútu nán na ke Dios, “Ama nga Apu ka lángit se kalawagán. Maganggam mà pà nang ta nepakammum ya mepanggap kiya angngituráy mu kadaya annánà.^r Ay iling-lingad mu kadaya magmas-masírib se kadaya magkuna nga makammu kadaya kag-kagiyam. Ay kurug Ama, nga maganggam mà áta ittu mà ya pininyám nga màwa,” nán na.

²²Ay se na manin nán kadatu tolay, “Iyà ya nangiddanán ne Ama kiya pannakabalin kiya ngámíngámin. Awan ya makammu kiyà nga An-anà nu di ya Ama ngala, ay áwan pe ya makammu ke Ama nu akkan nala nga iyà se daya piyán ku nga pangipakammuwán,” nán na.

²³Ay se yala nagbaliwág kadatu tù-tùgúdán na, ay se nán nga pinalpalallán, “Nagásat daya makasingan kadaya nas-asingan nu,” nán na. ²⁴“Ata kagiyan ku kadakayu nga kurug ga adu datu pagbàbànanan ne Dios kitun se datu à-ári kitun datu maminya nga makasingan kadaya

^r 10:21 Mabalin na daya annánà a nán na kídi ay daya áwan ádaádal.

nas-asingan nu, se makagìna kadaya nag-agìna nu, ngamay akkan da nasingan se nagìna.”

Tu pangárig ne Jesus mepanggap kitu namáru wa iSamaria

²⁵ Ay uwad isa nga maragtùgud ki lintag daya Judyu tu magsisim ke Jesus. Ay nán na kaggína, “Misturu, nágan naya masápul la kuwaan ku ta senu middán nà pe kiya biyág ga áwan panda,” nán na. ²⁶ Ay nán ne Jesus kaggína, “Nágan datu nán datu nesur-súrát kiya lintag ne Dios ta! Ay se mapaanna ya pangisarutám,” nán na. ²⁷ Ay summungbát ta nán na, “ ‘Piyán mu we Apu wa Dios mu kiya ngámin na uray mu, ngámin na biyág mu, ngámin na kinabílag mu se ngámin na lam-lammat mu.’ Ay se, ‘Piyám pe daya keliyám mu, nga ummán kiya amminyám kiya baggim,’ nán na,” nán natu maragtùgud ka lintag. ²⁸ Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Kurug ngámin dayán na nesungbát mu, ay kuwaam lugud dayán senu mabiyág ka pe ka áwan panda,” nán na. ²⁹ Ay gapu ta piyán na nga irasonán tu baggi na, ay nán na manin kaggína, “Inna ya keliyán ku ta!” nán na.

³⁰ Ay tútu nán ne Jesus nga summungbát, “Uwad isa nga tolay kitun na naggayát ka Jerusalem nga mameyag ka Jerico. Ay nigbuwát datu tirung kitu dálen, ay inalà da tu pirà na se oray pe itu bádu na. Ay inámang da pe se da pinanáwan na magimmamátay kitu kalsáda. ³¹ Ay kane din daddán, ay nepàmu wa uwad pe pádi nga manalen kitúni ya kalsáda. May kane masingan na tu tolay, ay inalíli na. ³² Ay kane daddán manin, ay uwad Levita,^s nga manalen pe, ngamay nagalíli pe yala kitu tolay kane masingan na. ³³ Ay se yala uwad laláki ya iSamaria^f nga manalen kitúni. Ay kane dumatang kitu giyán natu tolay, ay nasingan na, ay nakalakkán pà nang kaggína. ³⁴ Ay tútu siniyaán na datu big-bígád na ka denu se bási ka pangágas na se na binabbad. Ay se na netakay kitu asnu na se na nippan kitu hotel, ay se na tinagasinnán kitúni. ³⁵ Ay kane din láwa na, ay nangibansi tu iSamaria ka duwa dinari^u kitu manguray kitu hotel. Ay se na nán kaggína, “Tarànam idi ya tolay,” nán na. ‘Ay ngámin na gastuwam pikam gapu kaggína, ay bayádan ku wala nu magulli yà,’ nán na,” nán ne Jesus.

³⁶ Ay se la nán ne Jesus kitu misturu ka lintag, “Inna ka nán mu kadid tallu wi ya keliyán natu nigbuwát datu tirung,” nán na. ³⁷ Ay tútu summungbát tu misturu ka lintag nga nán na, “May tu nagkallà kaggína,” nán na. Ay tútu nán ne Jesus kaggína nga, “Mawe ka ngin, ay kuwaam pe ya ummán kiyán,” nán na.

Tu nagsibál ne Jesus nga naggagáyám kade Marta se Maria nga magwagi

³⁸ Ay netul-túluy de Jesus se datu tù-tùgúdán na tu nanalen. Ay dummatang da kitu babalay ya pag-agyanán de Marta. Ay díkod pinalnà

^s 10:32 Daya Levita ay ittu daya kaseng daya pappádi ka templo. [†] 10:33 Daya iSamaria ay irupat daya Judyu da. ^u 10:35 Ya banor naya isa nga dinari ay suwildo ki isa ngalgaw.

de Marta da kitu balay da. ³⁹Ay nge Marta, ay atán wagi na nga babay nga Maria tu ngágan na. Nge Maria, ay nagtugaw ka pane ki àràng ne Jesus nga maggígina kitu bàbànan na. ⁴⁰Ngamay nge Marta, ay maringgúrán kadatu adu wa kuk-kuwaan na. Ay tútu nawe kitu giyán ne Jesus se na nán, “Apu áwan tare na kikaw ya agkun-kuna naya wagi kiyán, nga turán nà a pagas-asissaan na mangwa kadaya ub-ubra kídi? Ikagim mán kaggína ta sengán nà agpà,” nán na.

⁴¹Ngamay nán ne Apu Jesus ke Marta, “Taanna, tura ka nga malídug se mariribù gapu kadaya adu wa ban-bánag,” nán na. ⁴²“Ay sissa ngala nga bánag ya masápul. Ay ammu ne Maria, ay ittu ya piníli na. Ay akkan ta pe mabalin na iallang kaggína,” nán ne Jesus ke Marta.

Tu nakitùgud datu tù-tùgúdán ne Jesus nga magkarárag

(Mat 6:9-13; 7:7-11)

11 ¹Ay kane isa ngalgaw manin, kitu isa nga giyán, kane mabalin na magkar-karárag ge Jesus, ay uwad isa kadatu tù-tùgúdán na tu nagkuna kaggína nga nán na, “Apu, tùgúdán nakami mán na magkarárag nga ummán kitu inagtùgud natu Juan kadatu tù-tùgúdán na,” nán na.

²Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Nu magkarárag kayu ay nán nu kídi, ‘Ama mi nga atán ka lángit, maday-dáyaw ya ngágan mu, ay umbet din ya pangiturayám. ³Iddán nakami ka kanan mi ki inalaw. ⁴Ay pakawanan nakami kadaya nagbasúlán mi kikaw, ta pakawanan mi daya nakabásul kadakami. Ay iadayyu nakami kadaya keparoán mi,’ ” nán na.

⁵⁻⁶Ay se na nán kaggída nga, “Kas pangarígan nu atán inumbet ta opun nu ki túlad gabi se nu áwan ipakkán kaggína, ay nágan lugud naya kuwaan nu nu di kayu mawe umútáng kiya isa nga opun nu. Ay nán nu kaggína, ‘Opun, pautáangan nà mán ka ipakkán ku kiya alalbet ta opun ku ta áwan ku wa mepakkán kaggína,’ nán nu. ⁷Ay nán natu opun nu kitu unag natu balay da nga summungbát, ‘Akkan nà riribuan nin, ta matúdug kami yin na maggaáma, ay nagipán pe yin ya gagyángán, ay túya maddi yà a bumángun na mangidde kadaya masápul mu,’ nán na. ⁸Ngamay kagiyán ku kadakayu nga oray maddi bumángun na mangidde kadaya masápul nu áta kaligpanán na ngin na magkopun kayu, ay paturínán na ngala ya bumángun na mangidde kadaya ngámin na masápul nu nu makirangas kayu wa magadang.

⁹Ay ummán pe kiyán, magkarárag kayu peyang ke Dios. Ata nu magadang kayu kaggína, ay iddán nakayu, ay nu magsápul kayu, ay makasuwa kayu, ay nu makilukát kayu kaggína, ay ilukát nakayu. ¹⁰Ata ngámin daya magadang ke Dios, ay málà da ya agngan da. Ay daya magsápul, ay masma da ya sapúlan da. Ay se daya makilukát kaggína, ay ilukát nada pe,” nán ne Jesus.

¹¹“Iinna kadakayu wa ama ya mangidde ka idaw kiya an-anà nu nu magáwag ka sissida. ¹²Onu magáwag ka ìlug ta iddán nu ka sip-sípít. ¹³Ay

nu dakayu, oray nadakè kayu wa tolay, ay ammu nu kam ya napiya nga midde kadaya annàna nu, ay tú nád agpà in ya angnidde ne Ama nga atán ka lángit kiya Ispiritu na kadaya magadang kaggína!” nán ne Jesus.

Ya pannakabalin ne Jesus nga mamatálaw kadaya áran

(Mat 12:22-30, 43-45; Mar 3:20-27)

¹⁴Ay uwad isa nga tolay ya pinagúmal naya áran na nagunag kaggína. Ay kane mapatálaw ne Jesus tu áran, ay nakoni kammin tu tolay. Ay tútu nasdaáwan datu adu wa tolay. ¹⁵Ngamay nán datu duddúma nga pamáas da kaggína, “E Beelzebub nga apu daya áran ya nangidde kaggína ka pannakabalin na nga mamatálaw kadaya áran,” nán da. ¹⁶Ay piyán datu duddúma nga iparò e Jesus, ay tútu tagge da ngala magpepassangan kaggína ka pagilasínán da nga gayát ka lángit.

¹⁷Ngamay nammuwán ne Jesus datu lam-lamtan da, ay tútu nán na kaggída, “Oray nágan na nga umíli, ay akkan na nanáyun nu magpapátay da. Ay páda na pe kadaya maggaakobung. ¹⁸Ay díkod nu Sairu kampela ngin nin ya mamatálaw kadaya pumane kaggína, ay mapaanna lugud ya angngituráy na! Ta nán nu wa mamatálaw wà kadaya áran gapu ta niddán nà e Beelzebub ka pannakabalin ku wa mangwa kadayán. ¹⁹Ay nu nán nu wa e Beelzebub ya nangidde ki turáy ku wa mamatálaw kadaya áran, ay iinna lugud ya nangidde kadaya pasúrut nu ka turáy da nga mamatálaw kadaya áran? Aggída ya makekagi nu iinna ya makidde ka turáy ya mamatálaw kadaya áran,” nán ne Jesus. ²⁰“Ngamay nu iyà, ay mamatálaw wà kadaya áran gapu kiya pannakabalin ne Dios. Ay ittu pe ya mangipassangan na inumbet tin ya angngituráy ne Dios,” nán na.

²¹Ay se na manin nán nga nagpangárig, “Nu sikkiikkam ka ippapatay na ya nakulnit nga tolay nga magbantáy kiya balay da, ay áwan málà kadaya kuw-kuwa da. ²²Ngamay nu umbet ya mangraut nga nakù-kulnit may aggína se na palsuwan, ay pultán na ngámin daya pamaddug na nga ippapatay na, ay se na kipakipátan nату nangraut kadaya ù-opun na ngámin datu inaláan na nga ippapatay,” nán na.

²³“Daya akkan mebulun kiyà, ay kagúra dà. Ay ngámin daya akkan na sumeng kiyà a mangurnung kadaya tolay, ay tú dayán daya magaw-awagwag,” nán na.

²⁴Ay se na manin nán, “Nu mapalawán kiya isa nga tolay ya isa nga áran, ay mawe magdádàdà ka ir-ir-er ra magsápul ka pagimangán na. Ay nu áwan na ngala nga masma ay, ‘Magulli yà kammin kitu tolay ya naggayatán ku,’ nán na. ²⁵Ay nu magulli yin se na masingan na napiya ngin tu tolay ta nauliulis sin, ²⁶ay mawe magapat ka pittu pikam kadatu kabbulun na nga nadà-dakè may aggína, ay magunag da ngámin kitu tolay. Ay díkod tu gángay màwa kaggína, ay natù-turù may tu nunna,” nán ne Jesus.

²⁷Ay kitu agkakagi ne Jesus kadatun, ay uwad isa nga babay kadatu adu wa tolay ya nangisáraw ka naggat ka, “Nagásat ya ina mu nga nangianà se nagtagíbi kikaw!” nán na. ²⁸Ngamay nán ne Jesus nga summungbát, “Ngamay nagà-gásat daya manggìna se mangikurug kiya bàbànan ne Dios,” nán na.

Tu agsap-sápul datu tolay ka nakas-kasdáaw wa mepassingan ne Jesus
(*Mat 12:38-42*)

²⁹Ay akkan umungát umaduadu datu tolay, ay nán ne Jesus kaggída, “Nadakè in ya kuk-kuwaan dedi ya tolay kídi yin na al-algaw. Piyán da nga sapúlan ya mepassingan ku wa nakas-kasdáaw wa pakammuwán da nga e Dios kurug ya nangibon kiyà, ngamay áwan na mepassingan kaggída. Ya mepassingan nala nga nakas-kasdáaw, ay ummán kitu nakas-kasdáaw wa nàwa kitu Jonas,” nán na. ³⁰“Ta tu Jonas kane makalbet ka Nineve, ay ittu tun nala tu nakammu datu tolay kitúni, nga e Dios kurug tu nangibon kaggína. Ay díkod páda na pe kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Atán pe ya pakammuwán da nga iyà ya nebon ne Dios kídi kalawagán ni,” nán na.

³¹“Ay nu iya algaw wa angngukum ne Dios, ay lumtuwád ya katurayán na babay ya magpagayát ka allod nga gayát ka adayyu pà nang nga giyán kídi kalawagán. Ay aggína ya mamabásul kadaya tolay kídi yin na al-algaw. Ata kitun, oray adayyu tu paggayatán na, ay umbet tala nga magtal-talagina kitu napiya nga itù-tùgud natu Solomon na nasríb pà nang. Ngamay dakayu, oray atán kídi yin ya naturáy may itu Solomon, ay tura nu akkan kur-kurugan! ³²Ay oray pe datu tolay ka Nineve, ay magsíkád da nga mamabásul pe kadaya tolay kídi ya al-algaw, áta nakappoli da kadatu bas-básul da kane magina da tu bàbànan natu Jonas. Ngamay dakayu, oray atán kídi ya naturáy may itu Jonas, ay tura nu akkan kurugan!” nán na.

Ya bátug dílag naya baggi tada
(*Mat 5:15; 6:22-23*)

³³Ay nán ne Jesus manin, “Awan ya manibat ka pingki se na la nga isirù wànu tàbàn na, nu di na iparotun ta senu masingan ngámin daya lumnà kiya balay ya dílag. ³⁴Ya mata ta ya bátug dílag naya baggi ta. Ay díkod, nu nawada ya isissingan ta, ay mawadaán ngámin pe ya baggi ta. Ay nu nadakè ya isissingan ta, ay ummán ka atán ka kagibattán ya baggi ta oray atán ta kiya nawada,” nán na. ³⁵“Magtaron kayu lugud ta senu ya napiya nga lam-lammat nu, ay akkan abáan naya nadakè a panaglam-lammat. ³⁶Ay nu napiya ngámin daya lam-lammat nu, ay áwan na nadakè kadaya asikkuwaan nu, ay napiya ngámin ya atán kadakayu wa ummán kayu ka mawà-wàdàran peyang ka dílag,” nán na.

**Tu inangngag-kagi ne Jesus kadatu gagángay datu Pariseo se datu
maragtùgud ki lintag**
(*Mat 23:1-36; Mar 12:38-40*)

³⁷Ay kane mabalin ne Jesus magúni, ay inaptán natu isa nga Pariseo nga mawe mepangán kaggída ka balay da. Ay díkod nawe ye Jesus. ³⁸Ay gapu ta akkan tagge nagbaggu pikam me Jesus, ay pinagballà natu Pariseo kane masingan na. ³⁹Ay tútu nán ne Apu Jesus kitu Pariseo, “Dakayu wa Pariseo, ay alinsawán nu ya lasi daya ak-akap se daya gupagupán.” Ngamay daya lam-lammat nu, ay pabeg ga kinaágum se kinadakè! ⁴⁰Umang-ang-ang kayu wa kurug! Wayya la nga akkan na e Dios ya nangwa kiya pane lasi nga masingan se iya amin-unag ga akkan masingan?” nán na. ⁴¹“Ay díkod ipassingan nu wa kurug ga napiya ya gagángay nu. Ay sengán nu daya kasittolay nu. Díkod nadalus ya ngámin nin kadakayu.”

⁴²“Ngamay kal-allà kayu wa Pariseo! Ta oray kurug ga idde nu ke Dios ya pagkapúlu naya ápit nu se oray pe daya tag-tagilpa nu, se pangrikádu nu se ngámin na mas-asuwà nu, ay nadakè daya kuk-kuwaan nu kadaya kasittolay nu. Ay akkan nu kurug ga pà-pàgan ne Dios. Ittu dayán daya masápul la kuwaan nu, ngamay akkan nu wa ilingling daya duddúma,” nán na.

⁴³“Kurug ga kal-allà kayu wa Pariseo! Ta pà-pàgan nu wa pagtugawán daya tugaw daya nangátu wa tolay kadaya sinagoga. Ay pà-pàgan nu ya rispitaran da tolay kadaya pagad-aduwán na kap-kapannán nu,” nán ne Jesus.

⁴⁴“Kurug ga kal-allà kayu wa Pariseo! Ta meárig kayu kadaya lúbù nga áwan tag-tagematun. Dam-dam-án da tolay da ta akkan da lugud melas-lásin,”^w nán ne Jesus.

⁴⁵Ay díkod uwad isa kadatu maragtùgud ki lintag daya Judyu tu summungbát nga nán na, “Misturu, ininsultu nakami pe kiya inagkunám kiyán!” nán na. ⁴⁶Ay tútu nán ne Jesus nga summungbát, “Kal-allà kayu pe, dakayu wa maragtùgud ki lintag. Palotán ya ammarígát nu kadaya tolay, ta tura nu ipàwa kaggída daya adu wa lin-lintag ga nasulit da nga kuwaan. Ay dakayu mismu, ay áwan nu wala kuk-kuwaan na sumeng kaggída.

⁴⁷Kal-allà kayu pe, ta dakayu ya nangwa kadaya lúbù datu pagbàbànanan ne Dios kitun na pinatayán datu apuapu nu. ⁴⁸Ay díkod maawátan na umannúgut kayu kitu inagpatay datu apuapu nu kadatun na pagbàbànanan ne Dios. Ata aggída tu nagpatay, ay dakayu ya nangwa kadatu lúbù da.

^v 11:39 Kuwaan da idi ka angngipassingan da nga nadalus da. ^w 11:44 Ay díkod maragitán da nga akkan da am-ammu.

⁴⁹Tú idi ya nekagi ne Dios panggap kiyán, ‘Mangibon nà ka pagbàbànanan ku se panguniyan ku kaggída. Patayan da daya duddúma, ay pal-palakkan da daya duddúma.’ ⁵⁰Ay díkod mepan-panúnut kadakayu win na tolay kídi ya al-algaw datu bas-básul la kinuw-kuwa datu apuapu nu nga nagpatay kadatu nebon ne Dios kitun, nanggayát kitu nekàwa nedi ya kalawagán panda kídi. ⁵¹Manggayát kitu inammatay da kitu Abel panda kitu inammatay da kitu Zacarias nga ittu tu pinatay da kitu baat natu templo se itu anidúgán da kadatu pagbasu da nga áyam. Ay kurug ya nán ku kadakayu wa tolay kídi yin nga mepabásul kadakayu datu kinuw-kuwa datu apuapu nu,” nán na.

⁵²“Kal-allà kayu wa maragtùgud ki lintag. Ta dakayu ya gapu naya akkan inakammu daya tolay kiya bàbànan ne Dios, ta ial-alílaw se iallang nu kadaya mayát ta mangurug ke Dios. Ay dakayu mismu, ay akkan nu kurug ga ammu we Dios,” nán ne Jesus.

⁵³Ay kane òn lumawán ne Jesus sin kitu balay, datu maragtùgud ki lintag daya Judyu se datu Pariseo, ay lùsawan da tutu wala. Ay tútu sinal-saludsúdán da ka pamiltán da kaggína nga sumungbát ⁵⁴ka pambarán da nga paniliwan kaggína.

Tu inangngagi ne Jesus nga e Dios ya rabbang na nga ikansing ta
(*Mat 10:26-31*)

12 ¹Ay kitun na oras, ay riníbu datu tolay ya nagguurnung. Ay díkod madamdám-án nala natu isa tu isa kaggída. Ay nepainunna ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na nga nán na, “Taronan nu ya agpì-pimáru daya Pariseo ta get nu mear-arát kayu,” nán na kaggída. ²“Ta ya papáti da, ay akkan na mepakammu daya kurug ga gagángay da, may mepakammu mà ala nu kuwa. Ta ngámin na nadakè a kuk-kuwaan daya tolay ya iling-lingad da, ay mepakammu pe nu kuwa. Ta áwan na la nga ilingalingad da tolay ya akkan mepalawán, se áwan sikretu nga akkan mepakammu nu kuwa. ³Díkod ngámin daya melingalingad da bàbànan, ay mepakammu da, ay se ngámin na iar-aratát nu kiya unag naya kuwartu wa siggigitap, ay mepagina kadaya ngámin na tolay nu kuwa,” nán na.

⁴Ay se na nán kaggída, “Ikagì kadakayu wa opun ku, nga akkan kayu wa mansing kadaya magasipatay kadakayu nga tittu ya baggi ya mabaal da nga patayan. ⁵Ngamay kagiyán ku kadakayu nga e Dios ya rabbang na nga ikansing nu, ta aggína ya atán pannakabalin na pumatay se mangiimpiyernu pe. Ay kurug ya nán ku wa aggína ya ikansing nu,” nán ne Jesus.

⁶Ay se na nán manin, “Sinnan nu kod daya ballit. Awan da ban-banor. Ya limma kaggída, ay annung na nga bayádan naya gumátang ka busait tala. Ay oray nu ummán kiyán, ay áwan makaligpanán ne Dios kaggída.

7Ay díkod akkan kayu wa magansing ta napà-patag kayu kaggína may ngámin daya an-anù. Ay oray ya bílang daya abù nu, ay ammu na,” nán na.

Daya mangituláyaw kiya akiapu da ke Jesus
(*Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20*)

8Ay nán ne Jesus manin, “Ikagi kadakayu nga nu iinna ya tolay ya mamigbig kadaya tolay nga iyà ya Apu na, iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay bidbídan kuda pe nga pasúrut kuda kiya àràng daya anghel ne Dios,” nán na. 9“Ngamay daya mangituláyaw kiyà kadaya tolay, ay ituláyaw kuda pe kadaya anghel ne Dios,” nán na.

10“Ay daya mamáas kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay mabalín mapakawan yán. Ngamay daya mangagi ka nadakè ka mepanggap kiya Ispiritu ne Dios, ay akkan mabalín mapakawan yán,” nán na.

11“Ay nu tiliwan dakayu, ay se dakayu ippan kiya agbubustigarán kiya sinagoga onu kiya àràng daya ap-apu da onu àràng daya agturáy da, ay akkan nu ilídug nu nágan daya pagsung-sungbát nu se daya kag-kagiyán nu. 12Ata nu umbet yán na oras, ay ya Ispiritu ne Dios sala ya magpapekagi kadakayu kadaya pagsungbát nu kaggída,” nán ne Jesus.

Tu inangngagi ne Jesus nga akkan daya kuw-kuwa ya gapu naya biyág

13Ay kitu nagad-aduwán datu tolay, ay uwad isa nga laláki nga nagkuna ke Jesus nga, “Misturu, kagiyam mán kitu wagì a laláki ta masápul la iuwár nà kadatu tawídan mi kitu ama mi,” nán na. 14Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Akkan na iyà ya rabbang na nga mangdisidir se manguwár kadaya kuw-kuwa nu,” nán na.

15Ay tútu nán ne Jesus manin kaggída ngámin, “Magan-annád kayu. Taronan nu ya ngámin na kinaágum. Ata akkan daya kuw-kuwa ya gapu naya biyág naya isa nga tolay oray wà ummán naya kinabànéng na,” nán na.

16Ay se na nán kaggída nga nagpangárig, “Uwad isa nga nabànéng nga laláki nga nagammay. 17Ay tútu nán na kitu uray na, ‘Awan ku wa pangipintàan kiya ammay ku wa adu. Ay nágan nád ya kuwaan ku,’ nán na. 18Ay napanúnut na nga nán na, ‘A, gabbán ku ya álang ku ta mangipasíkad dà ka ab-abay nga pangipintàan ku kiya ammay ku se pangipayán ku pe kadaya kuw-kuwà,’ nán na. 19Ay se na nán kampela ngin, ‘Atán ngámin nin ya masápul ku ka mabayág ga dagudagun. Lap-laptan ku wala ya magbiyág. Mangán se maginum se maggan-gánas sala ya kuwaan kun!’ nán na. 20Ngamay nán ne Dios kaggína, ‘Ug-og ga laláki! Kídi ya gabi, ay ittu ya panda naya agbiyág mun! Ay áwan mun mausár kadaya kuw-kuwám ma inur-urnúngám!’ nán ne Dios,” nán ne Jesus kitu pangárig na.

²¹“Ummán pe kiyán ya kàwaán daya magtalikágum kadaya kuw-kuwa, ngamay napubri da kadaya napatag ke Dios,” nán ne Jesus.

Tu inangngagi ne Jesus nga e Dios ya makidde kadaya masápul
(*Mat 6:25-34*)

²²Ay tútu nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, “Lugud, tú idi ya kagiyan ku kadakayu. Akkan nu wa ilídug nu wà paggalakkán nu kadaya kanan nu onu daya pagkawas nu. ²³Ta napatag pà nang ya biyág ngam daya ak-akakkanan, ay ummán pe ya baggi, napatag pà nang pe ngam daya kawakawas,” nán na. ²⁴“Sinnan nu kod daya gayáng. Akkan da nga magmul-múla se akkan da nga maggáni. Ay áwan da pe ya aggurnúngán ka kuw-kuwa da se álang, ngamay magbiyág da ngala, áta e Dios ya mamangán kaggída. Ay tú agpà in kadakayu, ay napà-patag kayu ngam daya an-anù!” nán ne Jesus. ²⁵“Masulpítán nu kadi ya biyág nu nu pabegan nu ya malídug. ²⁶Ay nu akkan nu màwa ya bittì ala nga ur-úray ummán kiyán, ay tura nu lugud ilídug daya ngámingámin,” nán na.

²⁷“Sinnan nu kod daya kaddat ta magbútà. Akkan da nga magkuwa may mabiyág da. Ay akkan da pe magabal, ngamay kagiyan ku kadakayu nga oray tu Solomon kitu kinadáyaw na kitun, ay áwan na nga pinagkawas nga napi-piya may daya but-bútà dayán na kaddat,” nán na. ²⁸“Ay nu e Dios ya magpabútà ka napiya nga ittu ya bátug kawas dayán na kaddat, ay tú nád agpà in ya ammakawas na kadakayu! Ay dayán na kaddat, ay makar-karu ya biyág da. Masingan da kiya sir-sirát kid daddán ni, ay mabalin na masidug da ngin kaláwa. Inagkabittì naya angngurug nu!” nán na. ²⁹“Ay akkan nu paglídug se pakiranúdán daya kanan nu, ³⁰áta ittu dayán daya gamgam-gáman daya ngámin na áwan angngurug ke Dios, ta ittu ya napatag kaggída. Ngamay ya Ama nu, ay ammu na nga masápul nu dayán. ³¹Akkan nu ilídug dayán na masápul nu, nu di iya angngituráy ne Dios kuma ya sap-sapúlan nu. Ay se na idde ngámin dedi pe yin kadakayu,” nán na.

Ya pagbànanangan ta ka lángit
(*Mat 6:19-21*)

³²Ay se na manin nán, “Akkan kayu wa magansing, dakayu wa tolay ku, oray nu bittì kayu, áta pagangammán naya Ama nu nga atán ka lángit, nga pangiturayan nakayu pe kiya pangiturayán na. ³³Iláku nu daya kuw-kuwa nu ta pagkallà nu kadaya makasápul ya paglakúwán nu. Ittu yán ya masápul la kuwaan nu wa magtalikágum ka kuw-kuwa nu ka lángit, nga áwan nin ya makadadál. Ay áwan na pe ya kàsayán. Ay áwan pe magtá kaw. Ay áwan pe daya ul-ulullag ga manadál. ³⁴Ata nu kawà naya giyán daya napatag ga kuw-kuwa nu, ay tú yán ya giyán naya lam-lammat nu peyang,” nán na.

Ya ammagsagána ne Jesus kadaya mangurug kaggína

³⁵⁻³⁶ Ay nán ne Jesus manin, “Magsagána kayu peyang, ummán kiya aggidag daya asassu kiya apu da nga gayát nepaggaattáwa. Siddidílag da nga magiddag panda kiya ilalbet na, ta senu nu umbet se magpakammu, ay karuwan da nga ilukát. ³⁷ Ay nagásat daya asassu wa ummán kiyán na danganán naya apu da nga sib-sibbiyág ga magin-indag kiya ilalbet na. Ay nán ku kadakayu nga nu umbet ya apu da, ay aggína ngin ya magduy-ág kaggída. ³⁸ Nagásat daya asassu nga danganán naya apu dada nga sib-sibbiyág nga sikkiiddag kaggína oray nu túlad gabi yin onu danní láwa,” nán na.

³⁹ Ay nán ne Jesus manin kaggída, “Ay tú idi ya dam-damdamman nu. Nu ammu kuma naya bumalay ya oras sa ilalbet naya maragtákaw, ay akkan kuma tagge matúdug nga magbantáy ki balay da. Akkan kuma tagge magal-alit tin, ta senu akkan da nga langkan ya balay da. ⁴⁰ Ay ummán kayu din pe nga saganán nu peyang ya ilalbet naya nengágan da kitun ka An-anà Tolay, áta umbet kiya oras sa akkan nu wa aggin-indag kaggína,” nán ne Jesus.

Ya mapiyár ra asassu se iya akkan

(*Mat 24:45-51*)

⁴¹ Ay tútu nán ne Pedro, “Apu, nakagim tun na pangárig nga mepapan kadakami yala onu mepapan kadaya ngámin toláy?” nán na.

⁴² Ngamay nán ne Apu Jesus, “Ya asassu wa mapiyár nga makammu kiya kuk-kuwaan na, ay ittu ya pangipataránán naya apu kadaya kuw-kuwa na. Ay se aggína ya pakammuwan naya apu da kadaya páda na nga asassu nga mamangán kaggída kiya oras nga angnán da. ⁴³ Nagásat ya asassu wa ummán kiyán ya kuk-kuwaan na nga danganán naya apu na nu umbet kitu balay na. ⁴⁴ Ay kurug ya nán ku kadakayu nga, ya ummán kiyán na asassu, ay ittu ya pagtarànan na kadatu ngámin na kuw-kuwa na.

⁴⁵ Ngamay nu nán natu asassu kiya ur-uray na nga, ‘Mabayág pikam tu apù a magulli,’ nán na, ay se na pagrawtán ngámin datu páda na nga asassu nga lalláki se babbay, ay se yala nga gumangáb ba makakkaakkán se yala nga maginglaw. ⁴⁶ Ay nu malàdadán kitu apu na nga umbet kiya oras nga akkan na nga am-ammu, ay kurug gala á nga pasilgan natu apu na. Ay se na nga ibulun nin kadatu akkan nasunud da toláy.

⁴⁷ Ay ya asassu wa makammu kiya ipàwa naya apu na, ngamay akkan na ikab-kabon, ay abay ya kapanísán na. ⁴⁸ Ngamay ya asassu wa akkan makammu kiya ipàwa naya apu na, ay se makàwa ka pan-panda ngala nga ittu ya pakasaplítán na, ay tare ya kapánis na. Ata ad-adu ya namnamán daya toláy ya idde naya nangipiyáran da ka adu. Ata

masápul la ad-adu ya idde naya niddán ka adu ta adu lugud ya nepiyár kaggína,” nán ne Jesus.

Ya agsisibna daya tolay ka uray
(*Mat 10:34-36*)

⁴⁹Ay se na nán manin, “Iyà ay inumbet tà a mamagsisibna kadaya tolay kídí kalawagán ni. Ay piyán ku nu màwa kuma ngin! ⁵⁰Ay màwa nga mapar-parigátan nà pikam, ay magpannakit tà pà nang panda kiya kabalin na. ⁵¹Ay dalínán nu kid gane nu iyà ya makidde kiya napiya nga agbubúlun daya tolay kídí kalawagán ni! May akkan! Ta inumbet tà a mamagsisibna kada tolay. ⁵²Ta manggayát kídí yin, daya limma nga bumalay ay magkakagúra da. Maggaddù daya tallu wa mangagúra kadaya duwa onu maggaddù daya duwa nga mangagúra kadaya tallu. ⁵³Magkagúra ya magama. Ay ummán pe daya magina se daya magkatugángan na babbay,” nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na.

Tu bàbà nán ne Jesus kadatu tolay ya akkan makelásin kaggína
(*Mat 16:2-3; 5:25-26*)

⁵⁴Ay se na manin nán kadatu adu wa tolay, “Nu masingan nu ya alúyut ta magpeyag ka padne sirbútán, ay nán nu win na magudán. Ay ittu kurug ya màwa. ⁵⁵Ay nu magpatúlung ya bal-báli, ay nán nu pe yin na magigáw, ay ittu pe ya kurug màwa,” nán na. ⁵⁶“Dakayu wa magpi-pisírib! Ammu nu wa itarusán daya mas-asingan nu ka lán git se oray daya mas-masingan nu kídí kalawagán ni, ngamay taanna, tura nu akkan maawátan daya madama nga mà-màwa ngin na mepanggap kiyà!

⁵⁷Ay taanna, tura nu akkan kappiyánan na panunútan ya pagpiyán nu! ⁵⁸Ay kas pangaríngan kiya akibulun nu kiya mangidarum kadakayu wa mameyag kiya kabustigarán nu. Makikappiya kayu kiya kowad nu pikam kiya dálen ta senu akkan nakayu wa idarum min kiya guwes. Ata daya guwes, ay ippan dakayu kadaya agtuturáy, ay daya agtuturáy, ay ibálud dakayun. ⁵⁹Ay kagiyan ku kadakayu nga akkan kayu makalawán nin panda kiya angngidde nu kiya ngámin na pagmulta nu!” nán ne Jesus.

Tu amagpakappoli ne Jesus kadatu bas-básul da

13 ¹Ay kitun na oras ay uwad da nga tolay kitúni ya nagpipílit ke Jesus mepanggap kadatu iGalilea nga magbasu wa pinapatay ne Pilato, nga nekibug na tu dága da kitu dága datu pagbasu da ke Dios nga áyam. ²Ay nán ne Jesus kaggída, “Ay ya piyán nu wa kagiyan, ay ababay ya básul datun na iGalilea ngam daya duddúma nga iGalilea gapu ta ummán kitun tu netattay da? ³May akkan! Ta kagiyan ku kadakayu, nga nu akkan kayu wa makappoli kadaya bas-básul nu, ay matay kayu ngámin pe ya ummán kaggída. ⁴Ay nán nu kid pe á nga ad-adu ya

básul datu sangapúlu se walu nga natay kane marbaán da kitu alingúdu pà nang nga balay ka Siloam may ngámin daya duddúma nga iJerusalem. ⁵May akkan! Ta kagiyan ku kadakayu, nga nu akkan kayu wa makappoli kadaya bas-básul nu, ay matay kayu ngámin pe nga ummán kaggída.”

⁶Ay se na la nga kinagi idi nga pangárig nga nán na, “Kiya kamulán naya isa nga tolay, ay atán pe ya káyu wa gígus nga nemúla kitúni. Ay mawe na peyang nga sùbangán nu atán da nga búnga na, may áwan nala oray isa. ⁷Ay tútu nán na kitu tolay ya pagtarànan na kitu kamulán na, ‘Ay mapaanna yán, ay mekalu dagun ku win na makasù-sùbáng ka búnga nedi ya káyu, ay áwan ku pikam nasingan na búnga na oray isa ngala,’ nán na. ‘Napiya ngala ngin nu tappuwan mu win, ta kenga ngala ya lusà,’ nán na. ⁸Ngamay nán natu magtarakan kitu lusà na, ‘Apu, ditaan ta la pikam ka matangadagun ta ramanán ku wa kurobán ya lebut na se ku la payán ka pamadam-ag. ⁹Ay nu magbúnga nu isa dagun, ay akkan ta pikam ma ìlang, ngamay nu páda na ngala nga áwan, ay ìlang ta ngala ngin,’ nán na,” nán ne Jesus.

Tu inangngágas ne Jesus kitu babay ki algaw wa aggiimáng

¹⁰Ay kitu isa ngalgaw wa aggiimáng, ay magtùgud manin ne Jesus kitu isa nga sinagoga. ¹¹Ay uwad pe isa nga babay kitúni nga pinagtakit áran ka sangapúlu se walu dagun nin. Ay magkakattu gapu kitu sinakit na. Ay akkan tutu wala makapagtúnung nga magsíká. ¹²Ay kane masingan ne Jesus, ay pinalbet na se na nán kaggína, “Babay, maagásan ka ngin kiya sinakit mu!” nán na. ¹³Ay se na la nga inimmán tu babay, ay pagkilát tala nga natúnung pe yin tu agsíká. Ay tútu dinay-dáyaw na nge Dios.

¹⁴Ngamay nalùsaw tu apu kitu sinagoga gapu kitu inangngágas ne Jesus kitu algaw wa aggiimáng. Ay tútu nán na kadatu tolay, “Annam ngalgaw ya aggubra nu, ay ittu yán ya mabalin nu ya umbet ta magpaágas nga akkan nu wa ipàmu kiya algaw wa aggiimáng!” nán na. ¹⁵Ngamay summungbát te Apu Jesus nga nán na, “Dakayu wa magpì-pimáru! Akkan nu nád da ipalawán kiya kurál se nu umang nga ipenum daya asnu nu kiya algaw wa aggiimáng? ¹⁶Ay idi nga babay nga gakagaka natu Abraham, ay sangapúlu se walu dagun na ngin na pinagtakit ne Sairu. Akkan ku nád masápul la agásan oray kid algaw wa aggiimáng?” nán na. ¹⁷Ay gapu kitu inagsungbát ne Jesus, ay nabàla ngámin datu mangalùsaw kaggína. Ngamay ngámin datu tolay, ay magpatag da gapu kadatu nakas-kasdáaw nga kuk-kuwaan na.

Ya pangárig ne Jesus panggap kiya pangiturayán ne Dios

(Mat 13:31-33; Mar 4:30-32)

¹⁸Ay nán manin ne Jesus, “Nágan naya kearígán naya pangiturayán ne Dios? Nágan nád naya mabalin na pangiarígán ku? ¹⁹May iárig ku ka

bì-bitì a bukal kaykayu nga mustása nga nemúla naya isa nga tolay kiya kamulán na. Ay nagbalin ka abay káyú kane umabay, ay agsùbútán daya an-anù datu pas-pasanga na,” nán ne Jesus.

²⁰Ay se na manin nán kaggída, “Nágan nád pikam ya pangiarígán ku kiya pangiturayán ne Dios? ²¹Ummán pe kiya pamalbád nga oray nu bitti ala ya inalà naya babay nga ikibug na kiya arína, ay pinalbád na ngámin oray adu tu arína nga nekibugán na,” nán na.

Ya mepanggap kiya bitti se ya abay ya gagyangán
(*Mat 7:13-14, 21-23*)

²²Ay nagsib-síbal le Jesus kadatu il-ileli se kadatu babbabalay nga nagtù-tùgud kitu inammeyag na ka Jerusalem. ²³Ay uwad nagsaludsud kaggína nga nán na, “Apu, bitti ya málà kiya pangiturayán ne Dios?” nán na.

Ay tútu nán ne Jesus kaggída, ²⁴“Ipílit nu ya kabailán nu wa lumná kiya bitti a gagyangán. Ta kurug ga adu daya tolay ya maminya nga lumná kiyán ngamay akkan da nga makalnà. ²⁵Ata nu gipán naya bumalay ya gagyangán na ngin, ay oray nu mamù-muorán kayu kiya lasi nga makilukát nga nán nu, ‘Apu, ilukát nakami mán,’ nán nu, ay nán na pe kadakayu nga, ‘Akkan takayu wa am-ammu ay se kawà naya naggayatán nu ta!’ nán na. ²⁶Ay nán nu manin pe kaggína, ‘Nepangán kami se nepagin-inum kami mà kikaw! Ay nakatù-tùgud ka pe kadaya il-íli mi!’ nán nu. ²⁷Ay nán na manin na sumungbát kadakayu, ‘Akkan ku ammu ya naggayatán nu! Magtálaw kayu, dakayu wa tolay ya nadakè kuk-kuwaan!’ nán na.”

²⁸“Ay dakayu win nu iya angngituráy ne Dios sin nu kuwa, ay nu malágib nu de Isaac se Jacob se Abraham se datu pagbàbànanan ne Dios kitun nga atán nin kiya pangiturayán ne Dios, ay magngar-ngarasiyat kayu wa makas-asangit, ta nelasi kayu!” nán na. ²⁹“Ay adu wa tolay ya magsasábat ta maggayát kiya ngámin giyán kídì kalawagán. Ay se da ngámin maggan-gánas sin kiya pangiturayán ne Dios. ³⁰Ay atán daya tolay ya magkuna nga aggída ya munna nga makalnà kiya pangiturayán ne Dios ngamay mapuddi da. Ay atán daya mapuddi nga ittu daya mapunna nga makalnà.”

Sinangítán ne Jesus datu iJerusalem
(*Mat 23:37-39*)

³¹Ay kitun kam ma oras, ay uwad datu Pariseo wa inumbet. Ay nán da ke Jesus, “Magkaru ka nga mawe ta asippatayan naka nge Herodes!” nán da.

³²Ngamay nán na, “Mawe nu ikagi kiyán na nadakè a tolay, nga akkan nà pikam ma magal-alit, ta magpatálaw wà pikam kadaya ar-áran. Ay

mangágas sà pe kadaya magtatakit nán nu, ay túya makàlu wà pikam se yala mabalin daya ubraan ku,” nán na. ³³“Ngamay masápul la itúluy ku ya ammeyag ku ka Jerusalem kídi se kaláwa, ay oray pe nu tangalawán. Ta akkan na rumbang nga di Jerusalem ya katayán ngámin daya nebon ne Dios,” nán ne Jesus.

³⁴“Dakayu wa iJerusalem, dakayu wa nagpatay kadatu pagbàbànanan ne Dios se nagtùtò kadatu nebon na kadakayu, namin-adu wà in nga tagge yala nga mangalmung kadakayu nga ummán kiya angngalukup naya isa nga úpa kadaya pippíyà na. May maddi kayu,” nán na. ³⁵“May kídi yin, ay akkan pagan-anu ne Dios sin ya Templo nu. May ya makagi ala kadakayu, ay akkan dà in masingan panda kiya akasingan nu manin kiyà nga ittu yanin ya agkuna nu win ka, ‘Madáyaw ya inumbet ta Nebon ne Apu kanedi!’ nán nu,” nán ne Jesus kadatu iJerusalem.

Tu nepangán ne Jesus kitu balay naya isa nga Pariseo

14 ¹Ay kane isa ngalgaw wa aggiimáng, ay inaptán da nge Jesus nga mawe mepangán kitu balay naya isa nga agturáy daya Pariseo. Ay datu tolay ya mangalùsaw ke Jesus, ay sì-siiman da. ²Ay uwad pe kitúni ya laláki ya lummanát ngámin ya baggibaggi na nga atán ki àràng ne Jesus. ³Ay tútu nagsaludsud de Jesus kadatu maragtùgud ki lintag se datu Pariseo nga nán na, “Umannúgut nád ki lintag tada ya mamabílag ka tolay ki algaw wa aggiimáng wànu akkan?” nán na. ⁴Ngamay akkan da nagun-úni. Ay tútu inimmán ne Jesus tu laláki se na inagásan se na la nga pinapan nin.

⁵Ay nán ne Jesus kaggída, “Ay nu rán nala nga mepisù ki abbut ya asnu onu báka naya isa kadakayu kiya algaw wa aggiimáng, ay akkan nu nád da karuwan na mawe ilawán?” nán na. ⁶Ngamay áwan da ngala nga nesungbát kaggína ka mepanggap kadedi.

⁷Ay kane masingan ne Jesus nga magpásipásil datu naaptán kadatu agtugawán datu nangátu wa tolay, ay nán na nga nagpangárig kaggída ngámin, ⁸“Nu atán magapat kadakayu kadaya paggaattawán, ay akkan nu ittu pil-pilíyan ya agtugawán daya nangátu wa tolay, ta get nu atán na nangà-ngátu may dakayu wa inayabán da. ⁹Ay nu umbet tu bumalay ya nagapat kadakayu wa duwa ay se na la nán nga, ‘Aggína ya pagtugawan ku kídi nga tugaw,’ nán na, ay mabàla kayu, ay se kayu magtugaw kiya tugaw daya kababaán na tolay. ¹⁰Ngamay nu maaptán kayu, ay magtugaw kayu kiya agtugawán daya kababaán na tolay. Ay díkod nu umbet ya bumalay nga nagapat kadakayu ay get nán na, ‘Opun, magtugaw ka kod kídi nga napì-piya nga tugaw,’ nán na, ay mepangátu kayu ki àràng daya páda nu nga sangáli. ¹¹Ata ngámin daya mangingátu kiya katutolay da, ay mebaba da, ay ngámin daya mangibaba kiya katutolay da, ay mepangátu da,” nán ne Jesus.

¹² Ay nán pe ne Jesus kitu nanangaíli kaggína, “Nu magpakán ka wànu magsay-am ka, ay akkam aptán daya opun mu onu daya wawwágim, wànu daya pan-panem, wànu daya babànéng nga keliyám. Ata aptán daka pe. Ay nu mapakuna, ay mabayádan ka kitu kinuwám kaggída. ¹³ Nu magsay-am ka, ay aptám daya napubri se daya sirbádu, ay se daya magdapepe se daya kúláp. ¹⁴ Ay díkod nagásat ka ta akkan da makasubálit kikaw. Ay masubalítán ka nu lumtu ngámin daya natay nga namáru wa tolay,” nán ne Jesus.

**Tu pangárig ne Jesus panggap kitu tolay ya mamadumag
ga magsay-am
(Mat 22:1-10)**

¹⁵ Ay kane magína natu isa nga tolay ya nepagtutúgaw kitu giyán tebol yán nga kinagi ne Jesus, ay nán na kaggína, “Nganna agpà ya inaggásat daya meráman na mepaggan-gánas kiya pangiturayán ne Dios!” nán na.

¹⁶ Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Uwad laláki nga mamadumag ga magsay-am. Ay tútu nagapat ka adu wa tolay. ¹⁷ Ay kane din tu algaw wa agsay-am da ngin, ay nepàrob na tu asassu na nga mawe magayáb kadatu naaptán nga nán na, ‘Umbet kayun ta nakasagána ngámin nin!’ nán na. ¹⁸ Ngamay nagpambár da ngámin. Ay nán natu nunna, ‘Nakagátang nga ka lusà, ay masápul la umang ngà a sinnan. Ay túya dispinsáran nà ala ta akkan nà makangngay,’ nán na. ¹⁹ Ay nán pe natu isa, ‘Gummátang nga ka sangapúlu wa toru wa báka, ay masápul la umang ngà ipádas da nga pagubra. Ay túya pakawanan nà agpà ala gane,’ nán na. ²⁰ Nán pe manin tu isa, ‘Apanggatáwa ngà, ay túya akkan nà makalbet,’ nán na.

²¹ Ay díkod nagulli kammin tu asassu se na nekagi kitu apu na ngámin tu kinagi datu tolay. Ay tútu nadakè tu uray natu apu, se na nán kitu asassu na, ‘Magkaru ka nga mawe kadaya kalsáda se dálen kiya íli, ta alà mu daya napubri, daya magdapepe, daya kúláp, ay se daya pílay,’ nán na. ²² Ay kane magulli tu asassu, ay nán na kitu apu na, ‘Apu, kinuwa ku win tu nebon mu ngamay nalawág kammala pikam ya áwan tolay kiya balay!’ nán na. ²³ Ay tútu nán manin tu apu kitu asassu, ‘Mawe ka lugud kadaya dadakkal la kalsáda se dal-dálen se muda pilítan na aptán daya tolay, ta senu mamasatsat da kiya balay ku. ²⁴ Ay nán ku kadakayu nga áwan kadatu nunna nga apat ku ya makaramán kiya nesagánà ki say-am,’ nán na,” nán ne Jesus nga nagpangárig.

**Ya masápul la kuwaan naya maminya nga kumíwid ke Jesus
(Mat 10:37-38; 5:13; Mar 9:50)**

²⁵ Ay kane mawe ye Jesus sin, ay adu tutu wala datu tolay ya gumun-gunud kaggína. Ay nagbaliwág nga umàráng kaggída se na nga nán, ²⁶ “Ya tolay ya maminya nga kumíwid kiyà ngamay pà-pàgan na daya

ama na se ina na, se ya atáwa na se daya annánà na, se ngámin wawwági na se ya baggi na may iyà, ay akkan na rabbang ya magbalin ka pasúrut ku. ²⁷Ata akkan kurug ga makapagbalin ka pasúrut ku ya tolay nga akkan na bugtúngan ya krus na^x Ay masápul pe nga mebulun peyang kiyà.

²⁸Ata ya maminya nga kumíwid kiyà, ay masápul la lam-lamtan na pikam ya kapàyanán na, nga ummán kiya aglam-lammat naya tolay nga magpalánu mangipasíkad ka balay na. Masápul bil-bilángan na pikam ya pirà a gastuwan na ta senu ammu na nu maanáy ya pirà na wànu akkan panda kiya kabalin naya balay na. ²⁹Ata nu tagapà-pàdà ala nga akkan na nga kappiyánan na lam-lamtan, ay se na nga akkan mabalin, ay paásan ngámin daya makasingan kaggína ³⁰nga nán da, “Tagapà-pàdà ala ya tolay kiyán, ay akkan na nga mabalin!” nán da kaggína,” nán ne Jesus.

³¹“Ay ummán pe kiya isa nga ári nga nakasuldádu ka sangapúlu ríbu. Ay nu atán duwa púlu ríbu wa suldádu naya isa nga ári nga kalínga na, ay dam-damdamman na pikam nu annung na ya makigubát kiya kalínga na nga ári. ³²Ay nu mammuwán na nga akkan na nga maábà, ay mangibon kadatu tolay na ka umang nga makikappiya kitu isa nga ári. ³³Ay díkod masápul la ummán pe kiyán ya aglam-lammat naya isa nga tolay ya maminya nga kumíwid kiyà. Ata nu atán pikam ma sabáli nga pà-pàgan na may iyà, ay akkan makapagbalin ka tolay ku,” nán na.

³⁴“Ya asin ay adu surbi na, ngamay nu mippà ya apet na ay áwan na surbi yin, áta akkan ta pe mepatoli yin ya apet na. ³⁵Ay áwan na pe surbi kiya lusà ta maddi pe nga pamadam-ag, nu di lugud da mippà ala ngin. Ay awátan din daya makagína daya magína da,” nán na.

Ya pangárig ne Jesus mepanggap kadaya maragbásul

(*Mat 18:12-14*)

15 ¹Ay kitu isa nga algaw, ay nawe datu maragbásul se datu magpab-pabáyad ka buis nga maggigina kadatu kag-kagiyan ne Jesus. ²Ay datu Pariseo se datu maragtùgud ki lintag daya Judyu, ay nagur-urímam da nga mangassap kaggína nga nán da, “Sinnan nu kod ya tolay kiyán! Tura na atangyaan daya maragbásul se meduwa pe ya mangán kaggída!” nán da.

³Ay tútu nán ne Jesus kaggída nga nagpangárig, ⁴“Ay kas pangarígan, ya isa kadakayu ay atán na magatut ta karneru na, ay se nawagwag ya isa. Nágan nád naya kuwaan na, nu di na panáwan datu siyám púlu se siyám kitu pagpastorán na se la mawe ya magsápul kitu isa nga ummawan panda kiya akasuwà na kaggína!” nán na. ⁵“Ay nu masàm na,

^x 14:27 Ya krus nga nán na kídí ay mabalin na daya kapal-palakkán na gapu ke Jesus. Arig bugtúngan ta ya krus ta nu iturdán tada dayán.

ay bugtúngan na ta maganggam pà nang. ⁶Ay nu dumatang kitu balay da, ay ayabán na ngámin datu ù-opun na se datu keliyán na, ay se na nán kaggída, ‘Maggan-gánas tada ta nasuwà ku kammin tu karnerù a nawagwag,’ nán na. ⁷Ay ikagi kadakayu nga ummán pe kídi ya màwa ka lán git. Nagà-gánas ya agpatag daya ilán git nu makappoli ya isa nga maragbásul kadaya bas-básul na ngam ya agpatag da kadaya siyám púlu se siyám nga áwan da pakappoliyán,” nán na.

⁸“Ay ummán pe kiya isa nga babay ya atán sangapúlu wa drakma^y na nga pinaláta, ay se turán na ngala nga netalàta ya isa ka balay da. Ay díkod ya kuwaan na, ay manibat ka pingki se na kappiyánan na sapúlan. Ay kagedán na nga kappiyánan tu balay da panda kiya akasuwà na. ⁹Ay nu masmà na ngin, ay idámag na kadaya ù-opun na se keliyán na se na nán kaggída, ‘Mepanggam kayu kiyà ta nasuwà ku win tu pinalàta a netalàta ku.’ ¹⁰Ay ikagi kadakayu wa ummán pe kiyán ya agganggam daya anghel ne Dios nu makappoli ya isa nga maragbásul kadaya bas-básul na,” nán na.

Tu pangárig ne Jesus mepanggap kitu nangleman nga an-anà

¹¹Ay nán manin ne Jesus kaggída, “Atán tolay ya dudduwa daya annánà na. Ay laláki da nga duwa. ¹²Ay nán natu udiyán kitu ama da, ‘Ama, iddem kiyà in daya ingánim kiyà kadaya kuw-kuwám,’ nán na. Ay díkod kinípát natu ama da datu kuw-kuwa na kaggída nga duwa.

¹³Akkan nabayág, ay neláku natu udiyán ngámin datu kípát na nga kuw-kuwa. Ay se yala nga nawe nangleman ka adayyu wa íli. Ay nebárabarang na ngámin tu naglakúwán na kadatu ngáni na. ¹⁴Ay kane mammin na tutu wala ngámin nin, ay ittu pe tu naggulát tu íli nga napannán na. Ay díkod ittu tu akasápul na ngin kadatu masápul na. ¹⁵Ay tútu nagasassu kitu isa nga tolay kitúni nga íli. Ay díkod inalà na ka para pakkán ka ábuy. ¹⁶Ay nu mabalín kuma ngala ay mangán kitu angag ga mepakkán kadatu ábuy, áta akkan da iddán ka kanan na.

¹⁷Ay díkod napagmut na tu uray na, ay nán na, ‘Napi-piya kadatu pillu ne Ama, ta mangán da ka kustu, ay nasurù pikam ya mepakkán kaggída. May iyà ay atán nà ala kídi nga magbisibisin,’ nán na. ¹⁸Ay tútu nán na, ‘Magulli yà kammin ke Ama ta nán ku wala nga, Ama, nakabásul là ke Dios se kiya biyáng mu. ¹⁹Ay akkan nà in mebíláng ka an-anà mu, may alà nà ala ngin ka isa nga pilluwam,’ nán na nga naglam-lammat. ²⁰Ay tútu nagrabbuwát tin na magulli kammin kitu ama na.

Ay kitu adayyu pikam kitu balay da, ay nasingan tu ama na ngin. Ay nakalakkán pà nang kaggína. Ay díkod nanagtág tu ama na nga

^y 15:8 Ya drakma ay ittu ya pirà da kitun. Ya sangapúlu nga drakma, ay ittu ya suwildo da kitun ki isa ngalgaw.

summabat kaggína, ay se na ginàbal la inumàan tu an-anà na. ²¹‘Ay Ama!’ nán na. ‘Nakabásul là ke Dios se kiya biyáng mu! Ay akkan nà mekari yin nga an-anà mu! Ibíláng nà ala ngin ka isa kadaya pilluwan mu,’ nán natu an-anà. ²²Ngamay tu ama na ay kirrawán na datu asassu na nga nán na, ‘Magkaru kayu nga mangilbet kadatu kapiyaán na bádu, ta ibádu nu kaggína. Ay sangkilattán nu pe se sapatúsán nu pe,’ nán na kadatu asassu na. ²³‘Ay mawe nu tàman tu pinalùmága ga urbun báka ta partiyán tada ta magsay-am tada. Maggan-gánas tada ²⁴ta ya an-anà ku wi, ay nebíláng ku wa natay yin may linumtu kammin, ay nawagwag may nasapúlán kammin,’ nán na. Ay tútu negayát tin tu aggan-gánas da.

²⁵Ay tu manákam ma an-anà, ay uwad kitu tálun da. Ay kane mabuwà in, ay nagina na datu magtutukár kane umad-adanni kitu balay da. Ay díkod nammuwán na nga magsasála da. ²⁶Ay tútu kirrawán na tu isa kadatu asassu da se na sinaludsud kaggína nu nágan natu màwa. ²⁷Ay nán natu asassu, ‘Nagulli kammin tu wagim!’ nán na. ‘Ay ya ama mu, ay pinaparti na tu pinalùmága ga urbun báka ta napalbet na kammin ya an-anà na nga sibibiyág ga áwan na nga nà-nàwaán,’ nán natu asassu.

²⁸Ay díkod nalúsaw tu manákam ma an-anà, ay maddi yin na lumná kitu balay da. Ay tútu ummúlug tu ama na nga mawe ya manganannay kaggína. ²⁹Ngamay nán na kitu ama na, ‘Ama, nabayág gà in na magikuwa kikaw wa ummán ka asassum, ay áwan ku wa di nekurug kadaya ngámin na nebobobon mu kiyà. Ay áwan mu pikam ma nidde kiyà oray isa ngala kadaya urbun kalding ka pagayabán ku kadaya ù-opun ku nga maggan-gánas. ³⁰Ay kane lumtuwád ya an-anà mu wa nagragrag kiya ngámin na kuw-kuwám gapu kadaya put-púta, ay pinaparti mu tu pinalùmága ga urbun báka!’ nán na.

³¹Ay tútu summungbát tu ama na nga nán na, ‘Ugu, ikaw ay akkan ka nga magalialit ki giyan ku wi. Ay ngámin daya kuw-kuwà, ay kuw-kuwa muda pe yin. ³²Ay ya wagim ma nebíláng ku ka natay yin, ay linumtu kammin, nawagwag may nakaltuwád kammin. Ay túya rabbang na nga maggan-gánas tada!’ nán natu ama da,” nán ne Jesus.

16 ¹Ay uwad manin pe ya kinagi ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na nga nán na, “Uwad nabánáng nga laláki ya nangalà ka pangammuwan na kadatu kuw-kuwa na. Ngamay atán pipílit nga pagdaggayán natu tolay datu kuw-kuwa na. ²Ay díkod pinaayabán na se na nán kaggína, ‘Atán nagingà nga mepanggap kikaw. Ipatullim ngámin na lista datu nepakargù kikaw ta akkan ka ngin napiya nga pangipiyáran kadaya kuw-kuwa ku!’ nán natu apu.

³Ay tútu nán natu laláki kitu ur-uray na, ‘Nágan nád ya kuwaan kun, ay ikkatan nà in ya apù! Ay akkan kun mabaal ya magkuwa, ay mìpat tà pe ya kummádang!’ nán na. ⁴‘Ay! Ammù in ya kuwaan ku ta senu adu daya tolay ya mayát mangobung kiyà nu maikkát tà kiya pagubraán

ku!' nán na. ⁵Ay díkod tu kinuwa na, ay tinaggisa na nga kirrawán ngámin datu tolay ya nakaútáng kitu apu na. Ay nán na kitu napunna, 'Piga ya útáng mu kiya apù,' nán na. ⁶'Magatut láta nga denu,' nán natu nakaútáng. 'Ye idi tu lista natu útáng mu. Magtugaw ka ta ippáy mu ka limma púlu ngala!' nán natu tolay ya pangammuwan. ⁷Ay nán na manin kitu isa, 'Ay ikaw, piga ya útáng mu,' nán na. 'Magatut ta kaban baggát,' nán natu mekàduwa. 'Ye idi tu lista natu útáng mu. Kuwaan mu wala ka walu púlu wa kaban!' nán na.

⁸Ay díkod pinatag natu apu tu kinasírib natu pakammuwan na nga akkan na mabalin na mapiyár rin. Daya tolay kídí ya kalawagán nga akkan mangurug ke Dios, ay nasírib da nga mangwa ka pamuspúsán da may daya mangurug. ⁹Ay túya ikagi kadakayu wa usaran nu ya kinasírib nu wa magusár kiya pirà nga makikopun kadaya tolay. Ay nu áwan usár naya pirà in, ay e Dios ya mangalà kadakayu gapu kiya kinamáru nu kadaya tolay," nán ne Jesus.

¹⁰"Ay daya mapiyár kadaya bibitti a bánag, ay mapiyár da pe kadaya dadakkal la ban-bánag. Ay daya akkan na mapiyár kadaya bibitti a bánag, ay akkan da pe ya mapiyár kadaya dadakkal la ban-bánag. ¹¹Ay nu akkan ka nga mapiyár kadaya kuw-kuwa kídí kalawagán, ay mapaanna lugud ya angngipatarakan ne Dios kikaw kiya kurug ga kinabánáng! ¹²Nu akkan nu ammu wa tarànan daya kuw-kuwa naya sabáli tolay, ay akkan nu wa innanamán na ipatarakan ne Dios kadakayu ya ipakin-kuwa na kadakayu nu kuwa.

¹³Awan tolay ya makapagsirbi kiya duwa nga apu. Ata nu pàgan na ya isa, ay lùsawan na ya isa. Ay nu namáru kiya isa, ay irupat na tu isa. Ummán pe kiyán, akkan ta mapagbulun ya amminya ta ke Dios se iya amminya ta kiya kinabánáng," nán ne Jesus.

¹⁴Ay tútu paásan datu Pariseo wa nakagina kaggína, áta pirà ya pà-pàgan da. ¹⁵Ngamay nán ne Jesus kaggída, "Dakayu daya tolay ya magpi-pimáru, ngamay ammu ne Dios daya ngámin na lam-lammat nu. Ata daya ummán kadayán na pàgan pàngang daya tolay, ay lùsawan ne Dios.

¹⁶Datu lin-lintag ga nesur-súrát natu Moses se ngámin na nesur-súrát datu pagbàbànanan ne Dios kitun, ay ittu datun daya kur-kurugan nu panda kitu kakowad natu Juan na marammawtisár. Ngamay kadedi yin, gapu ta nebàbànan nin ya Napiya nga Dámag panggap ki angngituráy ne Dios, ay magpásipásil lin daya maminya nga meráman. ¹⁷Ngamay oray nu mapakuna, ay akkan wayya nga áwan surbi yin datun na lin-lintag. Nalà-lapat tala á ya kadadál naya lánngit se ya kalawagán may iya kippà naya oray isa kadatun na lin-lintag," nán na.

¹⁸"Ay ngámin daya lalláki nga mangigsán kadaya attáwa da, ay se da nga mangatáwa ka sabáli, ay bíláng da ya dumaládag. Ay ummán pe ya

laláki nga mangatáwa kadaya nagadiyán na babbay, ay bílang da pe ya manaládag,” nán na.

Ya mepanggap kitu nabànáng nga laláki se Lazaro

¹⁹Ay nán manin ne Jesus, “Uwad isa nga nabànáng nga laláki nga napiya tutu wala ya kawakawas na, ay namit peyapeyang pe daya kanakanan na. ²⁰Ay uwad pe ya isa nga nakal-allà nga laláki nga Lazaro ya ngágan na. Rinasarasa ngámin ya baggi na. Atán kitu lalásígán natu abut tu balay natu nabànáng, ²¹ta magin-indag kitu pagibugtaán natu bànáng kitu tebol na, ta ittu tu kanan na. Datu átu, ay umbet da nga dil-dílán datu rasa na.

²²Ay kane din matay idi ya nakal-allà, ay nippan datu anghel kitu giyán ne Abraham ka lángit. Ay kane matay pe tu nabànáng, ay netaman da. ²³May nippan ka impiyernu. Ay atán na magrig-rígát kitúni. Ay kane maglángad, ay nasingan na de Abraham se Lazaro wa magtag-taging kitu adayyu pà nang nga giyán. ²⁴Ay tútu kinumraw wa nán na, ‘Ama Abraham, kalakkán nà agpà. Bonam mán ne Lazaro wa mangidsam kiya untù naya kurimang na ta pansam na kiya díla ta senu malnawán. Ata mapar-parrangán nà pà nang kídì ya maggatagatang nga apuy,’ nán na. ²⁵Ngamay nán ne Abraham kaggína, ‘Ugu, dam-damdamman mu wa kitu kasibbiyág mu pikam, ay napowad mu ngámin daya pà-pàgan mu wa kuw-kuwa nga akkan na ummán ke Lazaro wa kù-kùlelà tu biy-biyág na. Ngamay kídì yin, ay atán kídì nga maggan-gánas. May ikaw, ay atán ka kiyán na magrig-rígát. ²⁶Ay akkan nala tittu dayán, áta atán nagbàtán tada nga áwan nala nga mabalin na dalenan. Ay áwan makálà mawe kiyán kadaya atán kanedi, ay áwan pe makálà kadaya atán kiyán na umbet kanedi,’ nán na.

²⁷Ay tútu nán natu nabànáng, ‘Ama, makim-imallà à lugud kikaw ta ibon mu agpà e Lazaro ka balay ne Ama nga ²⁸giyán pikam datu limma nga wawwági a lalláki ta senu makagiyánan nada, ta senu akkan da pe mippan kídì giyán na kapar-parigátan,’ nán na. ²⁹May nán ne Abraham kaggína, ‘Atán datu nesur-súrát natu Moses se datu pagbàbànanan ne Dios. Ginán da kuma ngala datun,’ nán ne Abraham. ³⁰Ay nán manin tu nabànáng, ‘Ama Abraham, akkan umanáy datun. Ngamay nu atán nin ya lumtu kadatu natay ya umang nga mangagi kaggída, ay makappoli da kadaya bas-básul da,’ nán na. ³¹Ngamay nán manin ne Abraham kaggína, ‘Ay nu akkan da nga kurugan datun na nesur-súrát natu Moses kadatu libru na se datu nesur-súrát datu pagbàbànanan ne Dios kitun, ay akkan da pe ya mangurug oray atán ya lumtu,’ nán ne Abraham,” nán ne Jesus.

Ya mepanggap kiya básul se iya angngurug

(*Mat 18:6-7, 21-22; Mar 9:42*)

17 ¹Ay nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, “Ngámin tolay ay mapar-parò da nga magbásul, ngamay daya mangipar-parò kiya isa nga

tolay kiya pakabasúlán na, ay mangallakallà da ngala. ²Ay napì-piya ngala kiyán na tolai nu mabissinán ya bùlaw na ka abay batu, ay se yala mepisù kiya kadalmán naya bebay, may iya mangipar-parò kadaya nababa nga tolai ya mangurug kiyà. ³Ay túya masápul la magannád kayu.

Ay nu makabásul ya kabulun mu kikaw, ay al-alngán mu. Ay nu makappoli, ay pakawanam. ⁴Oray nu mamin-pittu wa makabásul kikaw kiya isa ngalgaw, ay se nu appolayan nada kammin, ay pakawanan mu,” nán ne Jesus.

⁵Ay tútu nán datu apostoles ke Apu Jesus, “Pabilgam ya angngurug mi,” nán da. ⁶Ay tútu, nán ne Apu Jesus kaggída, “Nu atán angngurug nu nga oray ummán kiya kabittì naya bukal mustása, ay mabalin nu wa nán kiya sicomoro wa káyú, ‘Bàdútam ya arutáng mu ta imúlam kammin kiya bebay,’ nán nu, ay ikurug nakayu,” nán na.

Ya masápul la kuwaan naya magsirbi ke Dios

⁷Ay nán manin ne Jesus, “Ay kas pangarígan nu atán asassu nu, karuwan nu nád panganan nu umbet ta gayát ta nagarádu onu nangipastor kadaya karneru nu? ⁸Akkan á, nu di nu pikam ma bonan na magsagána ka panggídám nu. Ay paduy-agán kayu pe kaggína panda kiya kabalin nu wa mangán. Ay se nu wala nga panganan nu mabalin kayu mangán. ⁹Ay oray nu kinuwa natu asassu nu ngámin datu nepàwa nu, ay akkan kayu wa magiyáman kaggína.

¹⁰Ay ummán pe kadakayu, nu mabalin nu kuwaan ngámin daya nebílin kadakayu, ay nán nu kuma nga, ‘Ur-úray kami yala nga asassu ta tittu ya mepàwa kadakami ya kuwaan mi,’ nán nu din,” nán na.

Tu nangngágas ne Jesus kadatu sangapúlu wa naglappang

¹¹Ay kitu ammeyag ne Jesus ka Jerusalem, ay manalen kitu nagbátán Samaria se Galilea. ¹²Ay kane dumatang kitu isa nga babalay, ay uwad da nga sangapúlu wa tolai ya naglappang nga summabat kaggína, ngamay nagsisikád da ngala kitu ad-adayyu. ¹³Ay nán da nga nesáraw kaggína, “Apu Jesus, kalakkán nakami!” nán da. ¹⁴Ay kane masingan ne Jesus da, ay nán na kaggída, “Mawe kayu win na magpassingan kadaya pappádi,” nán na.

Ngamay kitu kowad da pikam kitu dálen da nga mawe, ay ummawan nin datu lappang da. ¹⁵Ay kane masingan natu isa tu baggi na nga naagásan nin, ay nagulli kammin kitu giyán ne Jesus, ay se na dinay-dáyaw we Dios. ¹⁶Ay se yala nga nagpalintud se nagukkab kitu àráng ne Jesus nga nagiyáman kaggína. Ay itun na tolai, ay iSamaria. ¹⁷Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Di mà sangapúlu tu naagásan? Kawà nád tu giyán datu duddúma? ¹⁸Taanna, tura áwan nagulli nga nagiyáman ke Dios nu

di ikaw wala nga agtangeli!”¹⁹ Ay se na ngala nán kaggína, “Gumnikát ka ta mawe ka ngin, ta naagásan ka ngin gapu kiya angngurug mu,” nán na kitu tolay.

Ya mepanggap kiya anggayát naya angngituráy ne Dios
(*Mat 24:23-28, 37-41*)

²⁰Kitu isa ngalgaw, datu duddúma kadatu Pariseo ay nagsaludsud da ke Jesus nu nungay naya anggayát naya angngituráy ne Dios. Ay tútu summungbát te Jesus nga nán na, “Awan nu masingan na pangimaddán nu kiya ilalbet naya angngituráy ne Dios. ²¹Ay áwan ya makapagkuna nga, ‘Atán kídí!’ onu, ‘Atán kannán!’ Ata atán nin kadakayu,” nán na.

²²Ay nán na manin kadatu tù-tùgúdán na nga, “Umbet ya algaw wa piyán nu wa akasingan kiya angngituráy ku wa nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ngamay akkan nu masingan pikam. ²³Ay kiyán na algaw, ay atán kadaya tolay ya magkuna kadakayu ka, ‘Atán nin kídí!’ onu, ‘Atán nin kannán!’ nán da. May akkan kayu maw-awe. Akkan nu kurugan ya nán da,” nán na. ²⁴“Ata ya kàwaán naya ilalbet naya nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay ummán kiya kàwaán na kilát nga nu kumilát, ay magwada ya magpingipíngit. ²⁵Ngamay masápul pikam ma nagbal-baláki ya kapar-parigátan ku se akkan dà pagan-anu daya inagkodi.

²⁶Ay nu nágan datu kinuw-kuwa datu tolay kitu kakowad tu Noa, ay ummán pe kadatun ya kuk-kuwaan daya tolay kiya ilalbet ku wa nengágan da kitun ka An-anà Tolay. ²⁷Ata datu tolay kitun, ay nangán se nagingum da, ay se naggaattáwa da panda kitu nelalnà natu Noa kitu abay tutu wala nga biray na. Ay kane makalnà in, ay nisab na pe yin tu nagdallis. Ay ittu tu nangrápun kaggída.

²⁸Ay màwa pe datu páda datu kinuw-kuwa datu tolay kitu kowad pikam natu Lot. Makak-akkán se maggiinum, ay se magalalláku se makagat-gátang, ay se makamul-múla se magbabalay datu kuk-kuwaan da. ²⁹Ngamay kane likud tu Lot ta nagtálaw ka Sodom, ay nagudán ka apuy se asufre,^z ay ittu tu nangrápun kadatu iSodom.

³⁰Ay ummán pe kadayán daya mà-màwa nu iya algaw wa ilalbet ku wa nengágan da kitun ka An-anà Tolay. ³¹Ay kiyán na algaw, daya atán kadaya atap daya balay da, ay akkan da wayya makolug gin na lumnà a mawe mangalà kadatu kuw-kuwa da. Ay ummán pe kadaya atán kadaya pagkuw-kuwaán da, ay akkan da ngin mabalin ya mawe kadaya babalay da. ³²Ay dam-damdaman nu tu nàwa kitu atáwa natu Lot kitun. ³³Ata ngámin daya magkikenga kiya biyág da kampela ngin nin, ay tú dayán daya mewágà. Ngamay ngámin daya akkan magkikenga kiya biyág da, ay tú dayán daya akkan na mewágà.” ³⁴Ay nán manin ne Jesus, “Nu iyán na

^z 17:29 Ya asufre ay ummán ka aníngat nga ngila nga masidug.

gabi, ay atán duwa tolay ya magallay. Málà ya isa, ay mabansi ya isa kiya idda da. ³⁵Ay páda na pe kadaya duwa nga babay ya magirid. Málà ya isa, ay migsán ya isa,” nán na. ³⁶“Ay páda na pe kadaya duwa nga tolay ya magkuwa kiya tálun da. Málà ya isa ay migsán ya isa,” nán na.

³⁷Ay nagsaludsud datu tù-tùgúdán na nga nán da, “Kawà naya kàwaán dayán Apu,” nán da. Ay nán ne Jesus kaggída, “Nu kawà naya giyán innát ay ittu ya giyán daya karabúngan,” nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na.

Nán ne Jesus nga magkarárag peyang datu tolay

18 ¹Ay nagpangárig manin ne Jesus kadatu tolay na ta tùgúdán nada nga magkarárag peyang nga akkan da din na madusmaya. ²Ay nán na kaggída, “Uwad guwes kiya isa nga íli nga áwan na nga pà-pàgan kadaya páda na nga tolay, ay se akkan pe mansing ke Dios. ³Ay uwad pe isa nga búkud da babay kitúni nga íli nga um-umbet peyang kitu giyán na nga makim-imallà a makiseng kaggína nga nán na, ‘Sengán nà agpà kiya kalintaggán ku kiya kakásù,’ nán na.

⁴Ay nabayág nga akkan tinang-tangyaw natu guwes tu babay. Ngamay kane kuwa, ay naglam-lammat ta nán na, ‘Oray akkan ku ikansing nge Dios se áwan ku wa pà-pàgan kadaya tolay, ⁵ay gapu ta rikurikud nà ya búkud kídí, ay sengán ku wala ngin kiya kalintaggán na, ta senu akkan nà ulawan kiya ilalbet na peyang nga mangrikud kiyà,’ nán na.”

⁶Ay netúluy ne Apu Jesus nga nán na, “Lam-lamtan nu kod ya kinuwa nedi ya nadakè a guwes. ⁷Ay e Dios, ay akkan wayya di sumeng kadaya tolay ya akkan molaw wa makiseng kaggína, ki inalgaw se ginnabi. Akkan na wayya nga ipadaddán ya sumeng kaggída. ⁸Ipakammù kadakayu nga e Dios, ay karuwan na ya sumeng kadaya tolay na. Ay piyán ku nu atán ya dangan ku wa kurug ga mangurug kiyà kídí kalawagán nu umbet tà kammin,” nán ne Jesus.

Ya giddiyát datu karárag natu Pariseo se itu karárag natu magpab-pabáyad ka buis

⁹Ay nagpangárig manin ne Jesus kadatu tolay ya pagtalgad da daya màwa da kampela ngin nin, se manguna nga áwan da sab-sábag, se mamáas da pe kadaya duddúma nga kasittolay da. Ay nán ne Jesus kaggída, ¹⁰“Uwad duwa nga tolay ya nawe kiya templo nga magkarárag. Tu isa ay Pariseo, ay tu isa ay magpab-pabáyad ka buis. ¹¹Ay nagsíkád da nagasissa tu Pariseo, ay se na nán kane magkarárag gin, ‘Magiyáman nà kikaw Dios, ta akkan nà ummán kadaya duddúma tolay ya maragtákaw se nadakè kuk-kuwaan se marangngultit se marannaládag. Akkan nà

^a 17:37 Ya piyán na nga kagiyan nedi, ay nu kawà na ya giyán daya tolay ya maukum ay ittu ya kàwaán na.

pe ummán kiya magpab-pabáyad ka buis kiyán. ¹² Ay duwa ngalgaw ya angngilin ku wa mangán kiya tangaligguwán. Ay idde ku pe kikaw ya pagkapúlu naya ngámin màluwán ku,' nán na.

¹³ Ngamay itu magpab-pabáyad ka buis, ay nagsíkad pe kitu adayyu. Ay maddi nga maglángad ka lángit. Ngamay binitubitug na pikam tu gútù na nga na nán kitu karárag na, 'O Dios, kalakkán nà ta maragbásul là!' nán na."

¹⁴ Ay nán ne Jesus, "Ikagì kadakayu nga idi ya tolay, ay nawe ka balay da nga napakawan nin kadaya bas-básul na, ngamay itu Pariseo ay akkan. Ata ngámin daya magpang-pangátu, ay marurud da ta mebaba da. Ay daya napakumbaba, ay tú dayán daya mesulalit ta mepangátu," nán ne Jesus.

Tu nangngikarárag ne Jesus kadatu annánà

(Mat 19:13-15; Mar 10:13-16)

¹⁵ Ay uwad da nga tolay ya nagilbet kadatu bibitti a annánà da ta pimán dada nga pekarárag ke Jesus. Ngamay kinalùsaw datu tù-tùgúdán na datu tolay kane masingan da datu kuwaan da. ¹⁶ May kirrawán ne Jesus datu tolay se na nán, "Palubúsán nu wala daya bibitti a annánà nga umbet kiyà. Akkan nuda paddiyan áta ummán kadedi ya annánà daya iturayán ne Dios kiya pangiturayán na. ¹⁷ Ay kagiyan ku kadakayu ya kurug, nga akkan málà kiya pangiturayán ne Dios oray iinna nu akkan na peturayán ke Dios nga ummán kiya apeturáy dedi ya annánà," nán na.

Tu nabànáng nga bag-bagu

(Mat 19:16-30; Mar 10:17-31)

¹⁸ Ay uwad pe ya ap-apu datu Judyu tu nagsaludsud ke Jesus nga nán na, "Namáru nga Misturu! Nágan na ya masápul la kuwaan ku ta senu mabiyág gà pe ka áwan panda," nán na. ¹⁹ Ay nán ne Jesus kaggína, "Tura nà ipangágan ka namáru, ay áwan mà ya namáru nu di e Dios sala! ²⁰ Ay nu panggap kiya piyám nga ammuwán ay ammum mà datu bil-bílin ne Dios! Nán na nga, 'Akkan ka manaládag, akkan ka nga pumatay!' 'Akkan ka nga magtákw,' ay se nán na pe nga, 'Akkan ka magbusid! Ipatag mu daya amám se inám!' nán na," nán ne Jesus.

²¹ Ay summungbát tu laláki nga nán na, "Nanggayát kitu kabitti ku kam, ay kur-kurugan ku ngámin dayán," nán na. ²² Ay kane magina ne Jesus idi, ay nán na kitu laláki, "Atán pikam ma isa nga masápul la kuwaan mu," nán na. "Ilákum daya ngámin na kuw-kuwám, ay se mu la idde ya paglakúwám kadaya napubri. Ay díkod atán ka lángit tin ya bànáng mu. Ay se ka la nga kumíwid kiyà," nán na.

²³ Ay kane magina natu laláki idi, ay naglamma ngala, áta nabànáng pàrang. ²⁴ Ay sinisinnan ne Jesus tu laláki ay se na nán, "Nganna ya

inagsulit daya babànáng nga tolay nga meráman kiya pangiturayán ne Dios. ²⁵Kurug gala nga nalà-lapat tala ya kámel la lumbut kiya abbut naya dágum ngamay iya keráman daya nabànáng kiya pangiturayán ne Dios!” nán na.

²⁶Ay datu nakagína, ay nán da kaggína, “Iinda lugud daya málà kiya pangiturayán ne Dios?” nán da. ²⁷Ay summungbát te Jesus nga nán na, “Akkan màwa naya tolay yala idi, may áwan na di màwa ne Dios,” nán na.

²⁸Ay tútu nán pe ne Pedro, “Ay mapaanna kami! Nigsán mi daya babalay mi gapu kiya ikikkíwid mi kikaw,” nán na. ²⁹Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Kurug ya kagiyan ku kadakayu nga oray iinna nga tolay ya mamánaw kiya balay na, se kiya atáwa na, oray pe daya wawwági na onu mannákam na onu annánà na gapu kiya angngituráy ne Dios, ³⁰ay ab-abay ya midde kaggína oray kídí ya al-algaw. Ay kiya kamuddiyánan na algaw, ay mabiyág pe ka áwan panda,” nán na.

Tu nangngagi ne Jesus kadatu kapà-pàyanán na ka Jerusalem
(*Mat 20:17-19; Mar 10:32-34*)

³¹Ay se la kirrawán ne Jesus datu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na se na nán kaggída, “Tú idi ya kagiyan ku kadakayu. Mawe tada ka Jerusalem kídí. Ay kitúni, ay màwa kurug kiyà ngámin datu nesur-súrát ta kinag-kagi datu pagbàbànanan ne Dios kitun mepanggap kiya nengágan da kitun ka An-anà Tolay. ³²Ata iáwat dà kadaya tolay ya akkan Judyu. Ag-agbán dà, se iap-appat dà, ay se lut-lutában dà pe. ³³Ay sap-saplit dà, ay se dà patayan, ngamay kiya mekalu wa algaw, ay lumtu wà kammin,” nán na.

³⁴Ngamay áwan da ngala nga maawátan mepanggap kadatu kinag-kagi na kaggída. Nalingad kaggída tu sarut datu kag-kagiyan na. Ay díkod akkan da naawátan tu kinag-kagi na.

Tu nammakasingan ne Jesus kitu kúláp
(*Mat 20:29-34; Mar 10:46-52*)

³⁵Ay kitu adanni de Jesus ka Jerico win, ay uwad kúláp pa laláki nga magtutúgaw kitu bíkat kalsáda nga makakádang. ³⁶Ay kane mànud na datu adu wa tolay ya maglilíwán, ay nepamutù na nu nágan tu mà-màwa. ³⁷“Lumíwán ne Jesus nga iNazaret,” nán da kaggína. ³⁸Ay tútu nesáraw na ka naggat ya, “Jesus nga gaka natu David! Kalakkán nà agpà!” nán na ³⁹May kinalúsaw datu tolay ya adanni kaggína nga nán da, “Náwa ka mà!” nán da. Ngamay kinggat na kammala tu nagkuna na nga, “Gaka natu David, kalakkán na agpà!” nán na.

⁴⁰Ay tútu nagsínang nge Jesus, ay se na nepilbet tu kúláp pa laláki kitu giyán na. Ay kane umadanni, ay nepamutù ne Jesus kaggína nga nán na,

⁴¹“Nágan naya piyám ma kuwaan ku kikaw?” nán na. Ay summungbát tu kúláp pa nán na, “Apu, pakasinnan nà mán kammin,” nán na. ⁴²Ay díkod nán ne Jesus kaggína, “Makasingan ka kurug gin gapu kiya angngurug mu,” nán na. ⁴³Ay díkod nàtatán nala nga nakasingan nin. Ay se la kummíwid ke Jesus nga day-dayáwan na nge Dios. Ay kane masingan datu tolay tu nàwa, ay dinay-dáyaw da pe ye Dios.

Tu nekikappiya ne Zakeo ke Dios

19 ¹Ay lumíwán ne Jesus ka Jerico nga mameyag ka Jerusalem. ²Ay uwad nabànáng kitúni nga nagngágan ka Zakeo, nga ap-apu datu magpab-pabáyad ka buis. ³Ay piyán na nga sinnan ne Jesus may akkan na masingan ta nalipdán kadatu adu wa tolay, áta ababbà. ⁴Ay díkod tu kinuwa na, ay nanagtág ga lummàláp kadatu adu wa tolay se nawe umunè kitu isa nga káyu wa sicomoro ta senu masingan na, áta kitúni tu liwánan na.

⁵Ay kane mesídung nge Jesus, ay linángad na nge Zakeo se na nán kaggína, “Zakeo, magkaru ka nga umúlug ta masápul la ka balay mu ya kapannán ku kídí nga algaw,” nán na. ⁶Ay tútu nagkaru tu Zakeo nga umúlug, ay naganggam ma nanangaíli ke Jesus. ⁷Ay ngámin datu tolay ya nakasingan ke Jesus nga kummíwid ke Zakeo, ay nán da nga nagur-urímam, “Sinnan nu kod! Tura mawe ya tolay kitúni ya pasangafli kiya maragbásul!” nán da.

⁸Ay nán tu Zakeo ke Apu Jesus, “Kídí yin Apu, ay ummán kídí ya kuwaan ku. Iddè ya gadduwa naya kuw-kuwà kadaya napubri, ay ummán pe nu atán ya kinultit ku ka panda ngala, ay mamimpát ya kaadu naya pagbáyad ku kadatu nangultítán ku,” nán na. ⁹Ay tútu nán ne Jesus ke Zakeo, “Kídí yin ay nakikappiya kayu win na tangabalay ke Dios, áta gaka naka pe tu Abraham. ¹⁰Ata iyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay inumbet tà a magsápul se mangalà kadaya tolay ya árig newágà.”

Ya pangárig ne Jesus mepanggap kadatu asassu wa niddán natu nangátu wa tolay ka pirà (Mat 25:14-30)

¹¹Ay kaggída nga maggigina kadatu kag-kagiyan ne Jesus, ay nagpangárig manin. Ata adanni yin ka Jerusalem, ay dálin da nu ittu tunin tu angngituráy ne Dios ka Jerusalem. ¹²Ay díkod nán na kaggída nga nagpangárig, “Uwad isa nga nangátu wa tolay ya nawe pikam ka adayyu wa íli, ta mawe na gurarán ya kinaári na, ay se yala nga magulli kammin. ¹³Ay kitu akkan na pikam ma ipappan, ay kirrawán na datu sangapúlu wa asassu na, ay se nada niddán ka agmamagatut ta pirà a inigúsiyu da kitu ligge na. ¹⁴Ngamay datu keliyán na, ay lùsawan da

nga magári kaggída, ay tútu nangibon da kadatu tolay ya mawe kitu kapannán natu nangátu wa tolay nga mangagi nga maddi da nga aggína ya mangituráy kaggída.

¹⁵Ay kane mabalin na nga magurarán tu kinaári na, ay nagulli yin. Ay se na pinàrawán datu asassu na nga niddán na ka pirà, ta senu mammuwán na nu piga tu ganansiya da kadatu nidde na. ¹⁶Ay nunna tu isa nga inumbet, ay nán na kitu apu na, ‘Apu, tu an-anà natu magatut ta písus nga niddem kiyà ay sangaríbu,’ nán na. ¹⁷‘Pàgan ku ya kinuwám! Mapiyár ka nga asassu. Ay gapu ta mabalin ka nga piyáran kadaya bitti a bánag, ay pangiturayan taka ka sangapúlu wa íli,’ nán natu ári.

¹⁸Ay inumbet pe tu mekàduwa nga asassu se na nán kitu apu na, ‘Limma gatut kam tu an-anà natu magatut ta niddem kiyà,’ nán na. ¹⁹Ay tútu nán natu ári kaggína, ‘Pangiturayan taka ka limma nga íli,’ nán na.

²⁰Ay inumbet pe yin tu isa nga asassu, ay nán na pe, ‘Apu, ye kam idi tu pirà mu. Binugubugut ku ka panyu se yà ala nga nesir-sirù ²¹ta mansing ngà kikaw ta narungat ka. Ay takkilan mu ya akkan mu wa kuw-kuwa, ay se burásan mu ya akkan mu wa múla!’ nán na kitu apu na. ²²Ay tútu nán natu ári kaggína, ‘Daya kinag-kagim daya mangipakammu nga nagbásul ka! Nadakè ka nga asassu! Ta ammum ma narungat tà se takkilan ku daya akkan ku wa kuw-kuwa se tagaburabúrás sà kiya oray akkan ku wa múla, ²³ay tura mu lugud da di nebangku ya pirà ku ta senu kiya angngipatulim kiyà, ay atán ya málà ku wa an-anà na!’ nán natu ári. ²⁴Ay se na la nán kadatu magsisíkad kitúni, ‘Alà nu tu pirà kaggína ta idde nu kitu asassu wa nakaganansiya ka sangaríbu,’ nán na. ²⁵Ngamay nán da kaggína, ‘Apu, atán mà sangaríbu na ngin!’ nán da. ²⁶Ay tútu nán natu ári kaggída, ‘Ikagi kadakayu ya kurug. Daya tolay ya adu ya atán kaggída, ay tú dayán daya middán ka ad-adu. Ngamay daya tolay ya bitti ya atán kaggída, ay màpoli kammin oray ya bitti a atán kaggída. ²⁷Ay kidi yin, ay ilbet nu ngámin datu tolay ya kumagúra kiyà, datu mangalúsaw kiyà nga magbalin ka ári da, ta patayan nuda ngámin kidi àráng ku,’ nán natu ári,” nán ne Jesus.

²⁸Ay kane mabalin ne Jesus kagiyán datun kaggída, ay naginunna nga nawe ka Jerusalem.

Tu nagday-dáyaw datu tolay ke Jesus kane mawe ka Jerusalem
(*Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Jn 12:12-19*)

²⁹Ay kane atán da ngin kitu bantay ya nengágan da ka Olivo nga adanni ka Betpage se Betania, ay nepàrob na datu duwa kadatu tù-tùgúdán na, ³⁰nga nán na kaggída, “Mawe kayu kiya sumarunu nga íli. Ay nu dumatang kayu, ay masingan nu ya nesisílu wa urbun asnu^b nga

^b 19:30 Ya asnu ay isa nga ulolag nga ummán ka kabalyu ya singan na may bittè.

áwan pikam ma nagtakay kaggína. Ubbadán nu se nu ilbet kídi,” nán na. ³¹“Ay nu atán ya magsaludsud nga nán na, ‘Tura nu ubbadán yán?’ nu nán na, ay nán nu kaggína nga, ‘Masápul ne Apu,’ nán nu,” nán ne Jesus.

³²Ay díkod nawe da, ay nasuwà da kurug tu ummán kitu kinagi na kaggída. ³³Ay kane ubbadán da kurug tu urbun asnu, ay nán kurug natu makin-kuwa kaggída, “Taanna tura nu ubbadán yán?” nán na. ³⁴“Masápul ne Apu,” nán da.

³⁵Ay se da nilbet tu urbun na asnu kitu giyán ne Jesus. Ay se da nesàláp datu bádu da kitu addag natu asnu, ay se da netakay ye Jesus. ³⁶Ay kitu angngidal-dalen natu asnu ke Jesus, ay nesàlapán datu tolay datu bádu da kitu kalsáda.

³⁷Ay kitu kowad da kitu dad-dagután na maggayát ka bantay Olivo, ay ginayatán datu adu wa tolay na tu magpatag se magday-dáyaw ke Dios gapu kadatu nas-asingan da nga kinuw-kuwa ne Jesus. Ay nán da ka naggat, ³⁸“Tag-tagasinnán ne Apu din ya Nebon na nga Ari! Aggína ya mangipakammu nga mekappiya tada ngin kaggína. Aggína ya maday-dáyaw nga kangatuwán nga Dios!” nán da.

³⁹Ay datu duddúma nga Pariseo wa nelibulibug kadatu adu wa tolay, ay nán da ke Jesus, “Misturu, ikagim mán kadaya tolay mu wa maginggap da,” nán da. ⁴⁰Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Ay nu maginggap da, ay daya batu win ya makasáraw,” nán ne Jesus.

Sinangítán ne Jesus datu iJerusalem

⁴¹Ay kane adanni yin ne Jesus ka íli Jerusalem, kane malágib na, ay sinangítán nada ⁴²nga nán na, “Dakayu wa iJerusalem! Ammu nu kuma ngala nu iinna ya mabalin na mangikappiya kadakayu ke Dios, ngamay akkan nu malas-lásin nin. ⁴³Umbet ya algaw wa ilalbet daya kalínga nu wa manglimut kadakayu. Mangwa da ka aglingdán da kiya lebut nu, ay túya mapúkù kayu kiya magpíngipíngit. ⁴⁴Ay se dakayu wala nga rapúnan se daya annánà nu, ay dadàlan da pe ya íli nu. Ay áwan nala nga duwa nga batu wa maglànù a di mepúkay kiya daruprip pa abut naya íli nu. Màwa idi kadakayu ta akkan nu wa inammu tu oras nga inagpakammu ne Dios kadakayu,” nán na.

Tu nammatálaw ne Jesus kadatu maglà-láku kitu Templo (*Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Jn 2:13-22*)

⁴⁵Ay kane lumnà e Jesus kitu Templo, ay pinatálaw na ngámin datu maglà-láku kitu unag ⁴⁶nga nán na kaggída, “Ya nesúrat nga Bàbànan ne Dios ay, ‘Ya balay ku ay balay nga agkararágan,’ nán na. Ngamay tura nu mán kammin pinagbalin ka balay daya maragtákaw!” nán na.

⁴⁷Inalgaw we Jesus nga magtù-tùgud kitu Templo. Ay datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki lintag se datu pangmanàman datu Judyu,

ay magsap-sápul da ka pamàyanán da nga mamatay kaggína. ⁴⁸Ngamay áwan da nga ammu wa pamàyanán kaggína, ta ngámin datu tolay ay kurugan da tutu wala datu kag-kagiyan na.

**Tu nagpamutù datu agtuturáy ki Templo nu wà naggayatán
naya turáy ne Jesus**

(Mat 21:23-27; Mar 11:27-33)

20 ¹Ay kitu isa ngalgaw wa kowad ne Jesus kitu templo nga magtùgud kadatu adu wa tolay se mangibàbànan kiya Napiya nga Dámag, ay inumbet datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki lintag datu Judyu. Ay uwad pe datu pangmanàman da. ²Ay nán da kaggína, “Ikagim mán kadakami nu wà naggayatán naya turáy mu wa mangwa kadedi. Ay kagiyam kadakami pe nu iinna ya nangidde kikaw kiyán na turáy mu,” nán da. ³Ay sinungbàtan nada nga nán na, “Magsaludsud dà pikam kadakayu. Wà lugud naggayatán natu turáy natu Juan na marammawtisár, ⁴naggayát ke Dios onu kadaya tolay?” nán na.

⁵Ay díkod ittu tu naggaamomán da, ay nán da kitu isaisa kaggída, “Nu nán tada nga gayát ke Dios, ay nán na nga, “Taanna lugud, tura nu akkan kinurug tu Juan,” nán na. ⁶Ay nu nán tada nga gayát ka tolay, ay títóán ditto daya ngámin tolay kídí, áta kurugan da nga isa nga pagbàbànanan ne Dios tu Juan,” nán da. ⁷Ay díkod nán da kaggína, “Akkan mi ammu ya naggayatán na,” nán da. ⁸Ay tútu nán pe ne Jesus kaggída, “Ay akkan ku pe lugud ikagi nu kawà naya naggayatán naya turáy ku wa mangwa kadedi,” nán na.

Tu pangárig ne Jesus mepanggap kadatu nadakè a makital-tálun

(Mat 21:33-46; Mar 12:1-12)

⁹Ay díkod nebàbànan ne Jesus idi nga pangárig kadatu tolay nga nán na, “Uwad isa nga tolay nga nagmul-múla ka úbás kiya lusà na se na nepatarakan kadatu magtal-tálun se yala nawe magbayabayág ka sabáli nga íli. ¹⁰Ay kane pinagbubúrás sin, ay nepàrob na tu isa nga asassu na kadatu magtag-tagasíngan nga mangalà kitu kípát na kitu naápít da kadatu mul-múla na. Ngamay sinap-saplit mán kammin datu magtal-tálun tu asassu wa nebon na se da pinatálaw wa áwan niddeidde kaggína. ¹¹Ay díkod nangipàrob manin ka sabáli nga asassu na, ngamay ittu pe tu kinuwa da kaggína. Sinap-saplit da pe, se da la nga neappaappat, se da la nga pinapan na áwan niddeidde kaggína. ¹²Nebon na manin tu mekalu wa asassu na ngamay tinal-talíngu da se da pinatálaw.

¹³Ay díkod nán natu tolay, ‘Nágan nád naya kuwaan ku?’ nán na. ‘Ibon ku ya pà-pàgan ku wa an-anà ku wa laláki kampela ngin. Get nu ikaliyaw da,’ nán na. Ay tútu nebon na tu an-anà na. ¹⁴Ngamay kane masingan datu magtag-tagasíngan tu an-anà natu tolay, ay nán da kitu

isaisa kaggída, ‘Ye yanin tu an-anà natu tolay nga mangtáwid kídí ya lusà na. Patayan tada ta senu dàtada ya mangtáwid kídí ya lusà,’ nán da. ¹⁵Ay díkod nippan da kitu lasi natu kaubásan se da pinatay,” nán ne Jesus.

Ay se na la nán kaggída, “Nu umbet tu makin-kuwa kitu kaubásan, ay nágan na lugud ya kuwaan na, ¹⁶nu di na nga patayan datu nangipataránán na kadatu mul-múla na se itu lusà na. Ay ipatarakan na pe yin datu mul-múla na ka sabáli tolay,” nán ne Jesus. Ay kane magina datu tolay tu kinagi na, ay nán da, “Akkan na ipalúbus ne Dios nga màwa yán!” nán da.

¹⁷Ay tútu binutgán ne Jesus da nga nán na, “Ay nágan na lugud ya sarut naya nesúrat ta bàbànan ne Dios nga nán na,

‘Tu batu wa lùsawan daya maragbalay, ay ittu ya nesulalit ta kaligdaán na panínán kiya súli naya balay.’

¹⁸Ay oray nu iinna ya maketàdul kiyán na batu, ay maríturítu ya tuláng na. Ay daya pagdittagán na nu ittu ya metànág, ay matumatumà,” nán na.

Tu nangnipamutù da ke Jesus mepanggap kiya agbáyad ka buis

(Mat 22:15-22; Mar 12:13-17)

¹⁹Ay kane magina datu maragtùgud ki lintag se datu ap-apu datu pappádi tu pangárig na, ay kalùsawan da pànanang nge Jesus gapu ta naawátan da nga aggída tu kepapannán datu kag-kagiyán na. Ay tútu piyán da nga tiliwan kitun na oras. May akkan da nga màwa ta umamà da kadatu tolay. ²⁰Ay ittu win tu agsisim da kaggína. Ay díkod nangibon da ka tolay ya magsisim kaggína nga magpìkurug kaggína, ta senu mabalin na ya makiam-amomán kaggína ka pagsiimán da ka sábag na kadatu kag-kagiyán na, ta senu atán ya pangidarumán da kaggína kitu gubernador.

²¹Ay tútu nagsaludsud da kaggína, “Misturu, ammu mi nga kustu ngámin daya kag-kagiyam se daya itù-tùgud mu. Ay akkan mu pe pagdudúmán daya tolay oray nágan naya kasasáad na. Tittu daya piyán ne Dios nga kuk-kuwaan tada nga tolay daya itù-tùgud mu kadakami.

²²Umannúgut kiya lintag tada nád nu magbáyad kami ka buis mi ke Ari Cesar ka Roma, onu akkan,” nán da.

²³Ngamay nammuwán ne Jesus tu agsisim da kaggína, ay tútu nán na kaggída. ²⁴“Iddán dà mán ka pinaláta nga pirà,” nán na. Ay tútu niddán da. “Iinna ya makin-murang se makin-ngágan kiya atán kídí ta?” nán na. Ay summungbát da nga nán da, “Cesar nga ári ka Roma!” nán da. ²⁵Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Ay idde nu lugud ke Cesar ya pagrabngán na, ay idde nu ke Dios pe daya pagrabngán na kampela ngin nin,” nán na.

²⁶Ay akkan da natiliw kadatu kinag-kagi na kitu àráng datu tolay. Ay díkod akkan da nga nakoni yin ta nasdaáwan da kitu sungbát na.

Tu saludsud datu tolay ya akkan mangurug nga lumtu daya natay
(*Mat 22:23-33; Mar 12:18-27*)

²⁷Ay uwad da nga Saduceo wa inumbet kitu giyan ne Jesus. Aggida datu magkuna nga akkan lumtu ya tolay nga natay yin. ²⁸Ay nagsaludsud da kaggina nga nan da, “Misturu, atan nesurat natu Moses nga nu matay ya isa nga lalaki, ay se awan na nga putut, ay atawan natu wagi na tu ipag na sen makapagan-ana da. Ay daya annana da, ay mebiling da ka annana natu natay. ²⁹Ay uwad da kitun na pittu wa magwawagi nga pabeg lallaki. Nangatawa tu manakam may natay nga awan an-ana. ³⁰Ay dikod inatawan natu mekaduwa kadatu magwawagi tu ipag da. ³¹Ay se la manin tu mekalu. Sangapada ngala tu nawaan da ngamin na pittu nga natay da ngamin na awan an-ana. ³²Ay kane maba-bayag gala ngin ay natay pe yin tu babay. ³³Ay dikod kiya ilaltu daya natay, iinna kaggida ya makin-atawa kitu babay, ay inatawan da ma ngamin na magwawagi,” nan da.

³⁴Ay sinungbatan ne Jesus da nga nan na, “Daya lallaki se daya babbay kidi kalawagan ay maggaatawa da, ³⁵⁻³⁶ngamay daya lallaki se babbay ya magkakataw nga ibiling ne Dios kadaya paltuwan na nga ala na ka langit, ay awan da ngin na angngatawa. Ata mepada da ngin kadaya anghel ne Dios nga akkan mataatay. Annana ne Dios da ata pinaltu nada ngin,” nan na.

³⁷Ay nan manin ne Jesus kaggida, “Taanna, tura kayu akkan mangurug ga lumtu kammin daya natay! Ay nepakammu ma natu Moses kitu libru wa nesurat na. Tu inagkuna na kitu libru na nga nagpassingan ne Dios kaggina kitu maggatagatang nga kaykayu, ay e Apu nga Dios de Abraham se Isaac se Dios pe ne Jacob tu nan na kitun. ³⁸Ay ya sarut natun, ay oray nu natay ya baggi de Abraham, ay akkan da natay ki biyang ne Dios. Ata e Dios ay akkan Dios daya natay, nu di aggina ya Dios daya sibbiyag. Ay dikod kiya biyang ne Dios, ay sibbiyag ngamin tolay,” nan na.

³⁹Ay nan datu dudduma nga maragtugud ki lintag nga, “Napiya ya sungbat mu misturu!” nan da ngala ngin. ⁴⁰Ata akkan da meturad din ya magsaludsud kaggina.

Ya saludsud mepanggap kiya Cristo
(*Mat 22:41-46; Mar 12:35-37*)

⁴¹Ay nan manin ne Jesus kaggida, “Taanna, tura da kagiyang nga ya Cristo, ay putuputut natu Ari David!^c ⁴²Ay tu David ya nanguna kiya libru na nga Salmo ka,

^c 20:41 Onu “an-ana ne David”

‘Nán ne Apu kiya Apu ku, Magtugaw ka ki pane diwanán ku^d
⁴³panda kiya ammasúkù kadaya kalínga mu,’
 nán na. ⁴⁴Nengagánan natu David ka Apu, ay mapaanna lugud ya
 inagbalin naya Cristo ka gaka natu David,” nán na.

Tu naggallang ne Jesus kadatu magtù-tùgud ki lintag
(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40)

⁴⁵Ay nán ne Jesus kadatu tolay na nga nepagina na kadatu adu wa tolay,
⁴⁶“Taronan nu daya maragtùgud ki lintag nga magdàdàdà a sibbabádu
 kadaya bádu da nga adaddu. Ay ya piyán dayán, ay rispitaran da tolay da
 kiya pagad-aduwán. Ay pà-pàgan da pe ya magtugaw kadaya agtugawán
 daya nangátu wa tolay kiya sinagoga se kadaya pagsasay-ammán. ⁴⁷Ay
 ya gangay da pe, ay magpi-pikaràrag da ka adaddu. Ngamay tak-takkilan
 da daya kuw-kuwa daya bubbúkud da babbay. Ay nadammat tutu wala ya
 kapanísán daya ummán kadayán na tolay,” nán ne Jesus kadatu tolay na.

Tu nammatag ne Jesus kitu uperta natu búkud da babay
(Mat 12:41-44)

21 ¹Ay kitu kowad de Jesus kitu templo, ay nasingan na datu
 nabànéng nga tolay ya mangippáy kadatu uperta da kitu kiláwag
 ka uperta. ²Ay uwad nasingan na pe nga napubri nga búkud da babay
 nga nangipisù ka duwa nga sintábu. ³Ay nán ne Jesus, “Ikagì kadakayu
 wa bíláng ad-adu tu nidde natu napubri ya búkud may tu nidde ngámin
 datu duddúma. ⁴Ata datu duddúma, ay nangidde da kadatu surù ala datu
 bànáng da. Ngamay aggína, ay oray nganna ya kinapubri na, ay nidde na
 ngámin oray tittu wa pagbiyág na kuma,” nán na kadatu tolay na.

**Tu nangngagi ne Jesus kiya kapal-pallà daya iJerusalem se
 ya kadadál naya ili da**
(Mat 24:1-14; Mar 13:1-13)

⁵Ay datu duddúma nga tolay na, ay pàgan da tutu wala tu kinapiya
 natu templo. Ata napiya tutu wala datu dadakkal la batu wa dingding
 na se datu napatag pànant nga ar-arkus na nga niddánán datu tolay.
 Ngamay kane magina ne Jesus tu bàbànéng da panggap kitu templo, ay
 nán na kaggída, ⁶“Umbet ya algaw wa ngámin daya mas-asingan nu kídì,
 ay marba da. Awan nala ya mabansi nga maglànù kadedi ya batu nga di
 mepúkay.”

⁷Ay díkod nán datu tù-tùgúdán na kaggína, “Misturu, nungay
 naya kàwa ngámin datun na kagiyam, ay se nágan daya màwa nga
 pakemaddán ta kiya tagay ya kàwa dayanin,” nán da.

^d 20:42 Ya magtugaw ki pane diwanán ay nadáyaw se naturáy.

⁸ Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Magtaron kayu! Akkan kayu nga paal-alílaw! Ata adu daya tolay ya umbet nga magkuna nga, ‘Iyà ya Cristo!’ nán da. Ay dayán na tolay, ay nán da pe ya, ‘Tagay yin ya oras nga ipappanda naya kalawagán,’ nán da. May akkan nuda nga kur-kurugan,” nán na. ⁹ “Akkan kayu wa magansing nu magina nu daya gubagubát se daya agkakagúra daya agturáy se daya iturayán da. Ta masápul la màwa pikam ngámin dayán na munna, may akkan nu nán na ittu yanin ya ipappanda naya kalawagán,” nán ne Jesus.

¹⁰ Ay se na la manin nán, “Maggugubát daya il-ileli. ¹¹ Ay nakírad mangyagyag ka naggat se molát pe ya duddúma nga il-íli se magtatakit da pe. Ay atán masingan nu pe nga nakas-kasdáaw wa nakapapanansing ka lángit.

¹² Ngamay kiya akkan pikam kàwa dedi, ay tiliwan dakayu pikam daya tolay se dakayu parigátan. Ay ippan dakayu kadaya sinagoga nga mabus-bustigár, ay se dakayu wa ibálud. Ay ippan dakayu pe kiya àráng daya à-ári se daya gubernador gapu kiyà. ¹³ Ay ittu yanin ya waya nu wa mangipakammu kaggída kiya mepanggap kiyà. ¹⁴ Ay díkod kappiyánan nu wala daya ur-uray nu nga akkan nu wa punnán na lam-lamtan nu nágan daya isung-sungbát nu. ¹⁵ Oray ta iyà ya mangidde ka sírib nu se mangipabàbànan kadakayu kadaya ikagi nu kaggída. Ay áwan makasungbát kadaya kumalínga kadakayu. ¹⁶ Ipatiliw dakayu daya pan-pane nu, ay oray pe daya maganà kadakayu se daya wawwági nu se daya ù-opun nu pe. Ay patayan da pikam daya duddúma kadakayu. ¹⁷ Ay kalúsawan dakayu kurug ngámin daya tolay gapu kiya angngurug nu kiyà.

¹⁸⁻¹⁹ Ngamay áwan tutu wala ya màwa kadakayu. Ay nu magánus kayu, ay middán kayu kurug pe ka biyág ga áwan panda.”

Ya kapar-parigátan daya iJerusalem

(Mat 24:15-21; Mar 13:14-19)

²⁰ “Ay nu masingan nu win na limútan daya magadu-adu wa suldádu ya Jerusalem, ay ittu ya pakelasínán nu win na tagay yin ya kadadál na. ²¹ Ay díkod daya atán ka Judea, ay magkakáwe da kadatu ban-bantay. Ay datu atán ka íli Jerusalem, ay magtálaw da. Ngamay datu áwan kitu íli, ay akkan da nga mawe yin kitu íli. ²² Ta ittu yanin na algaw ya ammánis ne Dios kadaya kumagkagúra kaggína. Ay díkod màwa nga kurug gin datu nesur-súrát datu pagbàbànanan ne Dios kitun panggap kídi. ²³ Ay kal-allà daya babbay ya sibbubùsit se ngámin daya atán tagíbi kiyán na algaw. Ata ittu win ya kàwa naya nakapapanansing nga rígát kídi ya kalawagán, ta ittu ya ammánis ne Dios kadakayu wa Judyu. ²⁴ Ay adu kaggída ya patayan daya kalínga da. Ay daya duddúma nga

magbiyág, ay mebálud da ay se matal-taliwágà da kadaya il-íli kídi kalawagán. Ay daya akkan Judyu, ay umbet da nga magturáy ka íli Jerusalem panda kiya panda naya angngituráy daya akkan Judyu kadakayu.”

Ya ilalbet naya nengágan da kitun ka An-anà Tolay
(*Mat 24:29-35; Mar 13:24-31*)

²⁵“Ay se yala atán ya pakemaddán kiya mata se kiya búlán se kadaya bittuwan. Ay se ngámin tolai ay magansing se mariribù da tutu wala gapu kadaya nakapap-panansing nga tannug naya palun kiya bebay. ²⁶Ay mal-angát daya tolai gapu kiya aggansing da kadaya masingan da, se gapu kadaya pad-padaldallan da nga mà-màwa kídi kalawagán ni, áta oray daya atán ka lángit ay makínin da. ²⁷Ay se dà ala masingan nin, iyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolai nga mebulun kiya angap nga sittuturáy se siddadáyaw. ²⁸Ay kiya kàwa dayán na pakemaddán nu, ay magpatag kayu wa maglalángad, áta tagay tutu wala ngin ya kálà nu.”

²⁹Ay nagpangárig manin ne Jesus kaggída nga nán na, “Daya káyu wa gígus se daya duddúma nga kay-káyu, ³⁰nu masingan nuda ngin na maglannuway, ay nán nu kiya lammát nu wa tagay yin ya agdagun na. ³¹Ay ummán pe, nga nu masingan nu win datun na kinag-kagì a pakelasínán nu, ay ammu nu win na tagay yin ya angngituráy ne Dios.

³²Ay kagiyan ku kadakayu nga màwa ngámin dedi ki di pikam katay ngámin daya tolai kadedi ya al-algaw. ³³Madadál lala ya lángit se ya kalawagán may ya bàbànan ku, ay akkan da wayya nga di màwa,” nán na.

Ya agpataron ne Jesus

³⁴“Taronan nu nga akkan nu ittu lam-lamtan peyang ya paggan-ganásan nu kídi kalawagán onu maggiinum kayu onu magringgur kayu kiya mepanggap ki panagbiyág nu, ta senu akkan kayu wa malàdadán kiya ilalbet dayán. ³⁵Ata ummán kiya kabkát naya siwát ya kàwa na. Ay màwa dayán kadaya ngámin tolai ki kalawagán. ³⁶Ay túya magsagána kayu peyapeyang se maggagat kayu wa magkarárag ke Dios nga magadang ka bílag nu, senu melasátan nu ngámin dedi nga mà-màwa, ay senu akkan kayu pe ya mìpat ta magpassingan kiya nengágan da kitun ka An-anà Tolai,” nán ne Jesus kaggída.

³⁷⁻³⁸Ay mawe peyang nge Jesus nga magtùgud kitu Templo. Nagabi peyang pe datu tolai ya mawe ya maggigina kaggína. May ki peyang gabi, ay mawe peyang nga malaw-lawagán kitu bantay Olivo.

Tu nangngipatiliw tu Judas ke Jesus
(*Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Jn 11:45-53*)

22 ¹Ay tagay pe yin tu Piyasta nga Paskuwa^e. Ay ittu pe ya angngán da ka sinápay nga áwan pamalbád. ²Ay datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki lintag, ay magsap-sápul da ka pamàyanán da nga mamatay ke Jesus ta magansing da kadatu tolay.

³Ay nasaíru win tu Judas nga nengágan da ka Iscariote nga isa kadatu sangapúlu se duwa. ⁴Nawe nakiamomán kadatu ap-apu datu pappádi se datu kak-kapítan datu guwardiya natu templo nu paannán na ya mangipatiliw ke Jesus kaggída. ⁵Ay nagpatag da pà nang, ay se nayát da nga idde pe yin tu tangdán na nga pirà. ⁶Ay díkod nagimmuon, se na isingasingan kitu kaáwan datu adu wa tolay tu mangipatiliw ke Jesus kaggída.

Tu nuddi nga nepanggídám ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na
(*Mat 26:17-30; Mar 14:12-26; Jn 13:21-30; 1 Cor 11:23-25*)

⁷Ay inumbet pe yin tu algaw natu piyasta nga panangngán da ka sinápay ya áwan pamalbád, nga ittu pe tu panagbasu da ka karneru para kitu Paskuwa da. ⁸Ay díkod nepàrob ne Jesus de Pedro se Juan nga nán na kaggída, “Mawe nu isagána ya panggídám tada kídi ya piyasta,” nán na. ⁹Ngamay, “Kawà na nga balay ya piyám ma we mi pangisaganán ka panggídám tada ta,” nán da nga sinaludsud. ¹⁰Ay tútu nán na kaggída, “Nu dumatang kayu kiya íli, ay saktan nakayu ya isa nga laláki nga sikkaagtu ka tangaamutu nga danum. Unudan nu, ay se kayu lumná kiya balay ya langkan na, ¹¹ay nán nu kiya bumalay, ‘Pasaludsud ne Misturu nu kawà na nga kuwartu kídi nga balay ya panggidáman na kídi ya piyasta se daya tù-tùgúdán na,’ nán nu. ¹²Ay itùgud na kadakayu ya amingúdu wa abay ya kuwartu, nga atán ngámin nin ya masápul kitúni. Ay tú tuni ya pagsaganán nu,” nán na. ¹³Ay tútu nawe da, ay nasmà da kurug ngámin tu kinagi na kaggída. Ay díkod nesagána da tu panggídám da kitun na piyasta.

¹⁴Ay kane din itu oras da ngin na mangán, ay nepagtugaw we Jesus kadatu apostoles na kitu panganán da.

¹⁵Ay nán na kaggída, “Piyán ku pà nang ya meduwa kadakayu wa mangán kídi ya piyasta sakbay nga magrígát tà.” ¹⁶“Ata ikagì kadakayu ya kurug, nga manggayát kídi, ay akkan nà in mepangán ki ummán kídi panda ki kàwa na kurug kiya pangiturayán ne Dios,” nán na. ¹⁷Ay se

^e **22:1** Ya Paskuwa, ay ittu ya angsilibrár da kitu nanglàtaw ne Apu kadatu apuapu da kitu inangpatay na kadatu manákam nga lalláki ki ngámin Egipto. Linàtaw na tu balay da kane masingan na tu dága nga nipinta kitu gagyangan da.

na inalà tu binásu wa inuman da se yala nagiyáman ke Dios se na nán kaggída, “Alà nu idi se nu wa pagtatalliyán na inuman. ¹⁸Ta kagiyan ku kadakayu nga akkan nà in na mepaginum kídi ya mainum nga nàwa ki digu búnga úbas panda kiya ilalbet naya angngituráy ne Dios,” nán na.

¹⁹Se na la nga inalà tu sinápay se la nagiyáman manin ke Dios se na sinappitappig ga nekípát kaggída nga nán na, “Tú idi ya baggi nga iddè kadakayu. Kuwaan nu ya ummán kídi nga panagkakán nu ka panamdammán nu kiyà,” nán na. ²⁰Ay kane mabalin da nga mangán, ay inalà na tu binásu wa inuman da, ay se na nán kaggída, “Iddè idi ya binásu nga ittu ya pakammuwán nu wa atán ya bar-baru wa kari ne Dios kadakayu. Ay ya kearúyut naya dágà ya mangipakammu kiya kinapatag nedi ya kari.”

²¹“Ngamay ikagi kadakayu nga, ya mangipatiliw kiyà, ay atán kídi nga mepagtutúgaw kadátada^f kídi giyán tebol li,” nán na. ²²“Ta masápul la màwa kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay tu nidang nga màwa. Ngamay kal-allà ya tolay ya mangipatiliw kiyà!” nán na. ²³Ay kane magina datu tù-tùgúdán na tu kinagi na, ay nagpipinnamutù da nu iinna tutu wala kaggída ya mamatiliw kaggína.

Ya kangatuwán

²⁴Ay nàwa pe nga nagsuw-suwáy da nu iinna ya kangatuwán kaggída. ²⁵Ngamay nán na kaggída, “Daya ári daya akkan Judyu, ay iturayán da daya tolay da. Ay daya naturáy kaggída ay piyán da pe nga day-dayáwan dada,” nán na. ²⁶“Ngamay akkan ummán kiyán ya màwa kadakayu, áta ya kangatuwán kadakayu, ay masápul la ummán kiya ud-udiyán, ay se ya ap-apu kadakayu, ay masápul la ummán kiya asassu wa magsirbi kadakayu,” nán na. ²⁷“Ata iinna ya nangátu, ya maduy-agán wànu ya magduy-ág. Ya maduy-agán á ya kurug na! Ngamay ummán nà ka asassu wa magsirbi kadakayu,” nán na.

²⁸Ay nán manin ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, “Dakayu daya namul-bulun peyang kiyà, oray kadaya kaparigátan ku. ²⁹Ay gapu kídi, ay ikari kadakayu nga mepangituráy kayu kiyà ta nidde ne Ama ya pagrabngán ku wa mangituráy kiya kalawagán. ³⁰Ta senu meduwa kayu kiyà a mangán se uminum kiya pangiturayán ku. Dakayu pe ya pangiturayan ku kadaya sangapúlu se duwa nga tangámalán nga Judyu nga gakagaka natu Israel,” nán na.

Tu nangngagi ne Jesus kiya angngituláyaw ne Pedro kaggína (*Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Jn 13:36-38*)

³¹“Simon, gínám ya kagiyan ku,” nán ne Jesus. “Nepakammu ne Sairu nga riribuan nakayu. ³²Ngamay nekar-karárag taka nga akkan din

^f 22:21 “Mepagtutúgaw kiyà” nán daya duddúma.

mippà tutu wala ya angngurug mu kiyà. Ay nu mapagmut mu kammin ya angngurug mu kiyà, ay ikaw ya sumeng kadaya wawwágim,” nán na. ³³Ay summungbát te Pedro nga nán na, “Apu nakasagána ngà a metangabálud kikaw onu metangatay kikaw!” nán na. ³⁴Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Ikagì kikaw, Pedro, nga akkan pikam ma nakapagittaraut daya anù kiya dannì láwa, ay namìluwán nà in na netuláyaw,” nán na.

³⁵Ay nán ne Jesus kaggída manin, “Kitu nangngipàrob ku kadakayu kitun nga áwan tagge netúgut ta aglilíyan se sapátus se pirà, ay uwad masápul nu wa áwan kadakayu?” nán na. Ay summungbát da nga nán da, “Ta áwan mi mà masápul,” nán da.

³⁶Ay nán na kaggída, “May kídì yin nu iinna ya atán pirà se túput, ay masápul la alá na, ay nu atán kadakayu ya áwan na nga ampiláng, ay iláku na ya bádu na ta igátang na ka ampiláng na,” nán na. ³⁷Ay se na nán manin, “Ikagì kadakayu nga màwa kurug datu nesúrat kiya bàbànan ne Dios nga nán na, ‘Neráman da pe nga netangapatay kadaya maragbásul,’ nán na. Ay masápul la dayán na nakagi panggap kiyà, ay màwa da kurug,” nán na. ³⁸Ay nán datu tù-tùgúdán na, “Apu, atán nin duwa nga ampiláng mi,” nán da. Ay nán na, “Annung na idi yin na agbàbànan tada,” nán na.

Tu nuddi nga nagkarárag ne Jesus ka bantay Olivo

(Mat 26:36-46; Mar 14:32-42)

³⁹Ay lummawán ne Jesus se la nawe kitu bantay Olivo ta ittu tu gangay na. Ay kummíwid datu tù-tùgúdán na. ⁴⁰Ay kane dumatang da kitu giyán na kapannán da, ay nán na kaggída, “Magkarárag kayu ta senu akkan kayu din na mapar-parò,” nán na. ⁴¹Ay se nada adayyuwán ka annung na nga dalotán ka bangat ya kadayyu na kaggída. Ay se la nagpalintud da nagkarárag ⁴²nga nán na, “Ama, nu mabalin nala kuma, ay ilísi nà kídì ya rígat nga kapà-pàyanán ku,” nán na. “Ngamay akkan din ya piyán ku ya matungpál nu di ya piyám mala,” nán na. ⁴³Ay uwad anghel ne Dios nga nagpassingan na namabílag kaggína. ⁴⁴Ay nepaspasna na tu nagkarárag ta napalotán tu riribù na. Ay tu lingat na ay ummán ka dága nga magpatpattà kitu lusà.

⁴⁵Ay kane mabalin na magkarárag, ay nawe kammin kitu giyán datu tù-tùgúdán na, ay dinatang nada nga magkakátúdug gapu kitu pannakit da. ⁴⁶Ay tútu nán na kaggída, “Malukág kayun! Tura kayu wa matúdug! Bumángun kayun ta magkarárag kayu nga akkan kayu din na mapar-parò,” nán na.

Tu nanniliw da ke Jesus

(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Jn 18:3-11)

⁴⁷Ay kitu akun-oni pikam ne Jesus, ay naglalbet datu adu wa tolay. Tu Judas nga isa kadatu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na tu magin-

inunna kaggída. Ummadanni ke Jesus se na umàán, ⁴⁸ngamay nán ne Jesus kaggína, “Judas, ya angngummà mu kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay, gane, ya angngitùgud mu kadaya maniliw kiyà,” nán na.

⁴⁹Ay kane mammuwán datu tù-tùgúdán ne Jesus nga tiliwan da, ay nán da, “Apu, makikin-kinnattab kami kaggída?” nán na. ⁵⁰Ay se la binaditán natu isa kaggída tu asassu natu nangátu wa pádi, ay nataptáp tu amin-diwanán na talínga na. ⁵¹May nán ne Jesus, “Annung na ngin,” nán na. Ay se na nepolit tu talínga natu laláki, ay dágus sala nga nappiyánan.

⁵²Ay se la nán ne Jesus kadatu ap-apu datu pappádi se datu ap-apu datu guwardiya natu templo se datu pangmanàman daya Judyu wa inummang nga maniliw kaggína, “Masápul nád da magtagiampiláng kayu se magtagipapangkur kayu nga umbet ta maniliw kiyà nga ummán nà kadaya nadakè a tolay?” nán na. ⁵³“Kitu akipul-pulápul ku kadakayu ki inalkaw kitu Templo ay akkan dà tiniliw kitun. Ngamay idi nga oras ya angngipalúbus ne Dios nga tiliwan dà. Ay tú idi pe ya oras ne Sairu,” nán na.

⁵⁴Ay se da la nga tiniliw we Jesus se da ippan kitu balay natu nangátu wa pádi. Inun-unud pe ne Pedro ngamay nagpal-palodi.

Tu nangngituláyaw ne Pedro ke Jesus

(Mat 26:57-58, 69-75; Mar 14:53-54, 66-72; Jn 18:12-18, 25-27)

⁵⁵Ay datu uwad kitu amuwág tu balay natu pádi, ay nagapuy da ka pagginuduwan da. Ay nepagtutúgaw pe ye Pedro kaggída. ⁵⁶Ay kane madilangán ne Pedro, ay nasingan natu isa nga asassu nga babay. Ay tútu sinisínán na nga nán na, “Ye pe idi ya isa nga kabulun ne Jesus,” nán na. ⁵⁷Ngamay netuláyaw natu Pedro nga nán na, “Akkan ku am-ammu yán na tolay,” nán na kitu babay.

⁵⁸Ay kane din na mabà-bayág, ay uwad manin na nanguna ke Pedro kane masingan na, “Isa ka pe kadatu kabbulun na a?” nán na. Ngamay, “Akkan a!” nán ne Pedro kitu laláki.

⁵⁹Ay moli kid isa nga oras ka panda se yala nga uwad da laláki ya mangipapáti nga nán na, “Awan duwaduwa nga kabulun ne Jesus idi nga laláki ta iGalilea pe,” nán na. ⁶⁰Ngamay nán ne Pedro kaggína, “Opun, akkan ku am-ammu ya kag-kagiyan mu,” nán na. Kitun na akun-oni ne Pedro, ay ittu pe yin tu inaggittaráut natu anù. ⁶¹Naglinggaw we Jesus se na binutgán ne Pedro, ay tútu nadamdám ne Pedro tu kinagi ne Apu Jesus kaggína nga, “Ki di pikam ma aggittaráut daya anù, ay netuláyaw nà in na namìlu,” nán na. ⁶²Ay lummawán ne Pedro se la summángit tutu wala, áta nakappoli pà nang.

Tu nammustigár da ke Jesus

(Mat 26:59-68; Mar 14:55-65; Jn 18:19-24)

⁶³Ay datu tolay ya magbantáy ke Jesus, ay inug-og da se da bináut. ⁶⁴Inamitangngán da pe se da la nga sulúngan se da nán kaggína, “Ara

mán! Kagiyam mán nu inna ya nanúlung kikaw!” nán da. ⁶⁵Ay adu datu nadakè a úni nga kinag-kagi da nga pangug-og da kaggína.

⁶⁶Ay kane dín na pagmakát, ay nagguurnung datu pangmanàman daya Judyu se datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki lintag. Inalà da nge Jesus kitu nagguurnúngán da ngámin. Ay se da nga nán kaggína, ⁶⁷“Ikagim mán kadakami nu ikaw ya Cristo wa Nebon ne Dios,” nán da.

Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Nu kagiyam ku kadakayu, ay akkan dà a kur-kurugan. ⁶⁸Ay oray nu magpamutù à kadakayu, ay akkan dà mà sungbátan!” nán na. ⁶⁹“Ngamay manggayát kídi yin, iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay magtugaw wà ki pane diwanán ne Dios nga mannakabalin na mepangituráy kaggína,” nán na. ⁷⁰Ay tútu nán da ngámin kaggína, “Ikaw lugud ya An-anà ne Dios?” nán da. Ay nán na kaggída, “Kinagi nu mà nga iyà!” nán na. ⁷¹Ay díkod, tútu nán da nga, “Akkan tada nga masápul lin ya sistígu ta nagína tada mà in ya kinagi na kampela ngin,” nán da.

Tu nanggippan da ke Jesus kitu giyán ne Pilato

(*Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Jn 18:28-38*)

23 ¹Ay díkod ngámin datu ap-apu wa uwad kitúni ya nagguurnung, ay nippan da nge Jesus sin kitu giyán natu gubernador Pilato.

²Ay nedarum da nga nán da, “Nammuwán mi nga idi ya tolai, ay ial-alílaw na daya páda mi nga Judyu. Akkan nakami pagbayádan ka buis mi ke Ari Cesar. Ay nán na pe ya aggína ya Cristo wa Ari,” nán da. ³Ay díkod pinamutuán ne Pilato nga nán na, “Ikaw ya Ari daya Judyu?” nán na. Ay sinungbátan ne Jesus nga nán na, “Kurug ya kinagim,” nán na.

⁴Ay díkod nán ne Pilato kadatu ap-apu datu pappádi se datu adu wa tolai, “Awan ku mà masmà a annung na nga pakedarumán nedi nga tolai,” nán na. ⁵Ngamay nán da kammala nga ipapáti, “Aggína ya mangriribù kadaya tolai kiya itù-tùgud na, manggayát ka Galilea se kiya ngámin na Judea, ay dumatang kanedi pe yin,” nán da.

⁶Ay kane magína ne Pilato tun, ay tútu sinaludsud na kadatu tolai nu kurug ga iGalilea nge Jesus. ⁷Ay kane mammuwán na nga kurug ga iturayán pe tu Herodes, ay nepippan na kitu giyán na ta atán pe ka Jerusalem kitun na oras.

⁸Ay kane masingan ne Herodes nge Jesus, ay naganggam pà nang, áta nabayág gin na piyán na nga masingan, ta nabayág na ngin na madam-dámag. Ay namnamáan na ya akasingan na kadaya nakas-kasdáaw wa mepassingan ne Jesus. ⁹Ay díkod adu datu nepam-pamutù ne Herodes ke Jesus, ngamay akkan tagge sinung-sungbátan ne Jesus da.

¹⁰Ay díkod datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki lintag ay naturù in tu ammasásul da kaggína. ¹¹Ay nge Herodes se datu suldádu na ay irupat da nge Jesus, ay tútu inug-og da. Binaduwán na ka

napiya nga bádu, ay se da nga nepippan ka giyán tu Pilato. ¹²Ay díkod kitun na algaw, ay ittu win tu nanggayatán de Pilato se Herodes nga magkakappiya oray magkagúra da kitun.

Tu angngipapatay da ke Jesus

(Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Jn 18:39–19:16)

¹³Ay díkod pinaayabán ne Pilato ngámin datu ap-apu datu pappádi se datu à-agturáy daya Judyu se ngámin datu Judyu, ¹⁴ay se na nán kaggída ngámin, “Nedarum nu idi nga tolay kiyà ta nán nu wa al-aliláwan na daya tolay. Ay binustigár ku ki àráng nu may áwan ku ammu nga nagbasúlán na kadaya nangidarumán nu kaggína. ¹⁵Ay áwan pe ammu ne Herodes nga básul na, ay túya nepepatulli na kammin kadåtada,” nán na. “Ay áwan kurug kinuwa nedi nga tolay nga pakatayán na kuma. ¹⁶Ay díkod pasaplit ku wala, ay se ku la ipalawán,” nán ne Pilato, ¹⁷áta masápul la magpepalawán ne Pilato kaggída ka isa nga bálud kitun na piyasta. ¹⁸Ngamay kinggat datu tolay tu nagkuna nga, “Papatay mun!” nán da, “ta e Barrabas ya ipalawán mu kadakami!” nán da. ¹⁹Ay idi ya Barrabas, ay nabálud gapu kiya angngag-kagúra na kitu gubirnu da se pummatay pe.

²⁰May gapu ta e Jesus tu pì-piyán ne Pilato wa ipalawán, ay tútu kinagi na kammala kadatu tolay. ²¹Ngamay nesar-sáraw da manin ya, “Pelansám ki krus!” nán da.

²²Ay díkod pinilu kammala ne Pilato nga kinagi, “Taanna ta? Nágan naya básul na ta? Ay áwan ku mà masmà a básul na nga pakatayán na. Ay díkod pasaplit ku wala se ku la ipalawán,” nán na. ²³Ngamay nagapappanda da nga nepáuy nga ipílit ta nán da, “Melansa kuma yán ki krus!” nán da. Ay tútu nakurug tu nán da.

²⁴Ay díkod nepalúbus ne Pilato tu piyán datu tolay. ²⁵Nepelawán na nge Barrabas, tu bálud gapu kitu angngagúra na ki gubirnu se ittu nammatay na ka tolay, ta ittu tu piyán da, ay se na neáwat te Jesus kaggída ta ta ittu tu piyán da.

Tu angngippan da ngin na angngilansa ke Jesus

(Mat 27:32; Mar 15:21)

²⁶Ay tútu inalà da nge Jesus. Ay kitu angngidalen da ke Jesus, ay nesabat da nge Simon na iCirene nga mameyag kitu íli. Ay inalà da, ay se da nepakagtu tu krus kaggína, ay se yala nga gumun-gunud ke Jesus. ²⁷Ay adu datu tolay ya nangunud pe. Uwad da pe babbay ya magpannakit se magsasángit ke Jesus. ²⁸Ay liningay ne Jesus da nga nán na kaggída, “Dakayu wa babbay ya iJerusalem, akkan iyà ya sang-sangítan nu. Ngamay sangítan nu daya baggi nu kampela ngin nin se daya annánà nu. ²⁹Ata tagay ya oras nga agkuna daya tolay nga, ‘Napaleg kadaya babbay

ya akkan magan-anà se daya áwan tagíbi,' nán da. ³⁰Ay tú pe yanin ya oras nga angnguna da kadaya ban-bantay ya, 'Migday kayu mán na bantay kadakami ta senu madarúnán kami!' nán da. ³¹Ay nu màwa daya ummán kadedi kiya sibbiyág ga káyu, ay tú agpà in kiya lappug!⁸' nán na.

Tu nanggilansa da ke Jesus kitu krus
(*Mat 27:33-44; Mar 15:22-32; Jn 19:17-27*)

³²Ay uwad pe duwa nga bálud da inalà da nga igindán ke Jesus nga patayan. ³³Ay kane makadatang da kitu giyán na nengágan da ka Tuláng Ulu, ay nelansa da ngin ne Jesus kitu krus. Ay nelansa da pe datu duwa nga bálud. Ay nepanin-túlad da nge Jesus kaggída. ³⁴Ay nán ne Jesus, "Ama, pakawanam da, ta di da ammu ya kuk-kuwaan da!" nán na.

Ay nagbibinnúnut datu suldádu nga nagkípát kadatu kawas na. ³⁵Ay adu datu tolay ya magsisíkáda da magsisíngan nala. Ngamay negal-galá datu ap-apu datu Judyu we Jesus se da ug-ogan nga nán da, "Biniyág na daya duddúma. Ay sinnan tada mán pe nu mabiyág na ya baggi na kampela ngin nin, se nu aggína kurug ya Cristo wa píli ne Dios," nán da.

³⁶Ay datu suldádu, ay nepangug-og da pe kaggína. Ay se da we pinenumán ka lassam. ³⁷Ay se da nán nga, "Igdù mu ya baggim kampela ngin nu kurug ga ikaw ya Ari daya Judyu," nán da.

³⁸Ay uwad pe tu nesúrát kitu pane ngúdu kaggína nga nán na kídì, "Tú idi ya Ari daya Judyu," nán na.

³⁹Ay tu isa kadatu bálud da sillalansa kitu krus, ay nán na ka pangug-og na ke Jesus, "Di mà ikaw ya Cristo? Turám akkan igdù ya baggim se dakami pe!" nán na. ⁴⁰Ngamay tu isa, ay kinalùsaw na nga nán na, "Akkan ka mansing ke Dios ta? Di mu ammu wa sangapáda ya kapanísán tada nga matay? ⁴¹Napiya kadàta nga duwa, áta ittu ya karbangán ta ta kurug ga magikáru ta kiya básul ta, ngamay idi nga tolay ay áwan na nga bas-básul," nán na. ⁴²Ay se na nán ke Jesus, "Jesus, damdamman nà agpà nu umbet ka kiya pangiturayán mu," nán na. ⁴³Ay tútu nán ne Jesus kaggína, "Kurug idi ya kagiyán ku kikaw. Kídì yin na algaw, ay mepagyán ka ngin kiyà ka lángit," nán ne Jesus.

Tu nekatay ne Jesus
(*Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Jn 19:28-30*)

⁴⁴Ay kane mangalintutúgu, ay naggibat tutu wala tu kalawagán panda kitu namreg na. ⁴⁵Naggibat tu mata. Ay se itu abay pà nang nga kurtína kitu unag natu Templo ka Jerusalem, ay nasilát ta napagkaduwa. ⁴⁶Ay se

⁸ 23:31 Ya mabalin na nga kagiyán nedi ay nu magrig-rígát ya tolay ya áwan bas-básul ay tu agpà in kadaya nakabásul.

la nán ne Jesus nga nepáuy ka naggat, “Ama, iddè kikaw win ya biyág ku se ya kaduduwà!” nán na. Ay se yala natay yin kane makagi na tun.

⁴⁷Ay kane masingan natu kapitán tu nàwa, ay dinay-dáyaw na nge Dios. Ay nán na, “Kurug ga áwan bas-básul nedi ya tolay!” nán na.

⁴⁸Ay kane masingan datu adu wa tolay ya inummang nga magsisingan kitu mà-màwa tu nàwa, ay nagulli da ka babalay da nga binitubitug da datu gútù da.^h ⁴⁹Ay datu ù-opun ne Jesus se datu babbay ya gummun-gunud kaggína nga naggayát ka Galilea, ay nagsisíkad da kitu ad-adayyu wa magsisingan kitu nàwa.

Tu nanggilnà da kitu baggi ne Jesus kitu imbután na pínát

(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Jn 19:38-42)

⁵⁰Kitúni ay uwad tolay nga namáru se ikurug na nge Dios nga nagnágan ka Jose. Isa pe nga ap-apu datu Judyu, ⁵¹may akkan nepagar-arát kadatu kinuw-kuwa datu páda na nga ap-apu. Arimatea nga íli pe daya Judyu ya íli nedi nga tolay. Id-idaggán na pe ya angngituráy ne Dios. ⁵²Idi nga tolay ay nawe ka giyán ne Pilato, ay se na kinagi nga alà na tu baggi ne Jesus. ⁵³Ay díkod dintág na tu baggi ne Jesus, ay se na kinalatkattán ka lúpus nga dilána. Ay se na nippan kitu pangilnakkán na nga imbután na pínát nga áwan pikam ma nippáy ya innát, ⁵⁴áta gidám min. Ay ittu tu algaw nga agsagána da kitu algaw wa agpiyasta da, ay ittu pe yin tu anggayát natu algaw wa aggiimáng da.

⁵⁵Ay datu babbay ya gummun-gunud ke Jesus nga naggayát ka Galilea, ay kummíwid da ke Jose. Nasingan da tu nangilnakkán na se itu angngitádag na kitu baggi ne Jesus. ⁵⁶Ay se da ngala nga nagulli yin kadatu babalay da, se da nga nangurnung kadatu talibangug da se datu din-denu. Ay nagimáng da kitu algaw wa aggiimáng, áta ittu tu kagiyan natu lintag da.

Tu nakasingan datu babbay kadatu anghel kitu lúbù ne Jesus

(Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Jn 20:1-10)

24 ¹Ay kane din na marángat tu algaw tu Dominggo, ay nawe yin datu babbay kitu nangilnakkán da kitu baggi ne Jesus. Inalà da pe yin datu nesagána da nga talibangug. ²Ay kane dumatang da, ay nesúlin na neadayyu win tu abay pà nang nga batu wa gitap natu abbut ta nangilnakkán da kitu baggi ne Jesus. ³Ay kane lumnà da, ay áwan da nasingan kitu baggi ne Jesus. ⁴Kaggída nga maglam-lammat kitu nàwa ay pilatan da ngala ya duwa nga lalláki nga nakabádu ka dumiladiláng nga netaging kaggída. ⁵Ay nagansing datu babbay, ay se da nagukkab kitu lusà. Ngamay nán datu duwa nga lalláki kaggída, “Tura nu wa sap-

^h 23:48 Binitu-bitug da datu gútù da ka angngipassingan kitu pannakit da.

sapúlan kídì lúbù i, ya tolay ya sibbiyág! Awan kiddi áta linumtu win!” nán da. ⁶“Akkan nu madamdám ta, tu kinagi na kadakayu kitu kowad na pikam ka Galilea? ⁷Nga ya nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay mepatiliw kadaya nadakè a tolay, ay se da ilansa ki krus. Ay kiya mekàlu wa algaw, ay lumtu kammin!” nán da.

⁸Ay tútu napalmat da tu bàbànan ne Jesus kitun. ⁹Ay nawe da ngin na nedámag idi kadatu sangapúlu se isa nga tù-tùgúdán ne Jesus se datu duddúma nga kabbulun da. ¹⁰Ay datu babbay ya nangidámag kadedi kadatu apostoles, ay de Maria Magdalena, nge Juana, se nge Maria nga ina ne Santiago, se datu duddúma nga kabbulun da nga babbay. ¹¹Ngamay datu apostoles, ay dǎlin da nga rabát datu babbay datu kinag-kagi da kaggída. Ay díkod akkan dada kurugan. ¹²Ngamay nge Pedro, ay ginumníkát kammala se nanagtág ga nawe kitu lúbù ne Jesus. Ay kane dumatang, ay nagukkab se na pinalingig, may tittu tu lúpús sala tu nasingan na. Ay díkod nagulli yala ngin nga nasdaáwan kitu nàwa.

**Tu nagpassingan ne Jesus kadatu duwa nga tolay na
nga mameyag ka Emaus
(Mar 16:12-13)**

¹³Ay kitun mà ala nga algaw, ay uwad duwa nga mangurug ke Jesus nga mawe ka íli Emaus. Moli kid sangapúlu se isa nga kilumitru ya kadayyu na ka Jerusalem. ¹⁴Kaggída nga magdal-dalen, ay pagbàbànanan da datu ngámin na nà-nàwa ke Jesus. ¹⁵Ay kitu agbàbànan da ay ummadanni ye Jesus, ay se la nebulun kaggída. ¹⁶Ay oray sisinnán da ay akkan da nga natalimudánan.

¹⁷Ay nán ne Jesus kaggída, “Nágan naya pagbàbànanan nu wa magdal-dalen?” nán na. Ay nagsínang da nga sillalamma. ¹⁸Ay se la summungbát tu isa kaggída nga naggágan ka Cleopas, “Ikaw wala nga agtangeli kídì Jerusalem gane, ya akkan na makammu kadatu nà-nàwa kannán nanggayát ka kagabi isa?” nán na. ¹⁹Ay tútu sinaludsud ne Jesus kaggída nga nán na, “Nágan datu nà-nàwa ta?” nán na. Ay summungbát da nga nán da, “Datu nà-nàwa ke Jesus nga iNazaret, nga isa nga pagbàbànanan ne Dios! Napatag ke Dios se kadaya tolay datu itù-tùgud na. Ay adu datu nakas-kasdáaw wa kinuw-kuwa na pe. ²⁰May nedarum mán kammin daya ap-apu daya pappádi tada se daya à-agturáy tada kiya gubernador se da pinapatay nga nelansa ki krus. ²¹Ay aggína tu innanamán mi ya mangwaya kadàtada nga iIsrael may akkan á ta tú idi yin ya mekàlu walgaw na panda kitu nekàwa dedi. ²²Ay akkan nala tittu dayán, áta datu babbay pe ya kabbulun mi, ay netangasdaáwan kami pe kaggída, ta ginab-gabíyán da tu nawe naningan kitu lúbù na, ²³may áwan da kanu nadatang kitu baggi na. Ay tútu nagulli da nga nawe ya nangidámag kadakami nga uwad da kanu wa anghel la nagpassingan kaggída nga nán da kanu,

‘Linumtu win ne Jesus!’ nán da kanu.” ²⁴ “Ay díkod nawe datu duddúma kadakami kitu lúbù na, ay nammuwán da nga kurug ngámin datu kinagkagi datu babbay, may akkan da nga nasingan ne Jesus,” nán da.

²⁵ Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Bulaw kayu kurug se inagsulit nu wa mangurug kadatu nesur-súrát datu pagbàbànanan ne Dios kitun ta? ²⁶ Di mà masápul la magrígát pikam ya Cristo se yala nga magturáy kídí kalawagán?” nán na. ²⁷ Ay tútu nelaw-lawág ngámin ne Jesus kaggída datu mepanggap kaggína, manggayát kadatu nesur-súrát kadatu libru natu Moses se datu pagbàbànanan ne Dios kitun.

²⁸ Ay kane tagay da ngin na dumatang kitu kapannán da nga íli, ay naginunna nge Jesus nga ummán ka magtul-túluy kitu kapannán na. ²⁹ Ngamay gináput da nga nán da, “Magidda ka ngala ngin ta gídám min, ay nagibat pe yin!” nán da. Ay tútu linumnà pe yin na magidda pikam.

³⁰ Ay kane dín na sumikáp da nga mangán, ay inalà ne Jesus tu sinápay se na la nga nekarárag, ay se na sinappitappig, ay se na nidde kaggída. ³¹ Ay tútu ummán ka nalútán datu mata da ngin, ay natalimudánan da nga e Jesus tun. Ngamay pilatan da ngala nga nataawan kitu giyán da. ³² Ay tútu nán da kitu isaisa kaggída, “Tú mà ala nga makap-apangbáw ta kitu akibàbànan na kadàta kitu kowad tada kitu dálen, kitu nangngilaw-lawág na kadàta kadatu bàbànan nga nesúrát datu pagbàbànanan ne Dios kitun!” nán da.

³³ Ay kitun na oras, ay nagulli da kammin ka Jerusalem, ay dinatang da datu sangapúlu se isa nga tù-tùgúdán ne Jesus nga nagguurnung se datu duddúma nga kabbulun da kitúni. ³⁴ Ay nán datu dinatang da kaggída, “Linumtu kod mà in ne Apu Jesus kurug!” nán da. “Nagpassingan nin ke Simon!” nán da.

³⁵ Ay tútu binàbànan da pe tu nàwa kaggída kitu dad-dalenán se itu inakammu da kaggína kane tappitappig na tu sinápay kaggída mangán.

Tu nagpassingan ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na
(*Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Jn 20:19-23; Apos 1:6-8*)

³⁶ Ay kitu agbàbànan da kadatu nas-asingan da, ay pagkilát dala nga uwad pe yin ne Jesus kitu túlad da. Ay nán na kaggída, “Napiya din daya ur-uray nu kídí yin,” nán na kaggída. ³⁷ Ay nagansing da se nakagdád da ta dalínán da nu balangobáng tu sisinnán da. ³⁸ Ay tútu nán na kaggída, “Taanna, tura kayu wa magansing? Ay se tura kayu madu-duwa nga iyà idi? ³⁹ Sinnan nu kod daya ímà se daya bingil ku, ta senu mangurug kayu wa iyà kam idi. Immanan dà kod ta senu mammuwán nu wa akkan nà wayya nga balangobáng! Ta daya balangobáng, ay áwan da nga baggi, may nu iyà ay atán baggi!” nán na kaggída.

⁴⁰ Ay kane makagi na datun, ay nepassingan na kaggída datu íma na se datu bingil na. ⁴¹ Ay gapu ta napalotán tu anggám da se itu nekasdaawan

da, ay akkan da pikam ma nangurug kaggína. Ay tútu nagsaludsud nga nán na, “Awan nala ya mabalin na makkán kídi?” nán na. ⁴²Ay tútu niddán da ka tangàtal la sinúnu wa sissida. ⁴³Ay inalà na tun se na kanan kitu pagmar-marngán da. ⁴⁴Ay se na nán kaggída, “Idi nga kagiyán ku kadakayu, ay kinagi kuda ngin kitun kitu kakowad ku pikam kadakayu, nga masápul la màwa kurug datu bàbànan ne Dios mepanggap kiyà, nga nesur-súrát natu Moses se datu duddúma nga pagbàbànanan na kitun, ay oray pe daya nesúrát kiya libru wa Salmo.” ⁴⁵Ay tútu linùtán na datu ur-uray da ta senu maawátan da datu bàbànan ne Dios. ⁴⁶Ay se na nán kaggída, “Tú dedi datu nesúrát: Masápul la matay pikam ya Cristo, ay se la lumtu kammin kiya mekalu wa algaw, ⁴⁷ay masápul pe nga mebàbànan kadaya tolay manggayát ka Jerusalem se kiya ngámin na kalawagán, nga gapu ki ngágan na, ay mabalin na pakawanan ne Dios da kadaya bas-básul da nu makappoli da. ⁴⁸Ay dakayu daya mabalin na makekagi kadedi. ⁴⁹Ay ibon ku ya Ispiritu nga ittu tu nekari naya Amà kadakayu. Ay magyán kayu wala pikam kídi Jerusalem panda kiya kiddán nu ka pannakabalin nga maggayát ka lángit,” nán ne Jesus.

Tu nekálà ne Jesus ka lángit
(*Mar 16:19-20; Apos 1:9-11*)

⁵⁰Ay nippán ne Jesus da ka Betania nga lasi naya íli, ay se na la nga netáyag datu íma na nga namindisiyon kaggída. ⁵¹Ay kaggína na nga mamindisiyon kaggída, ay siníput da pe yin na nawe ka lángit.

⁵²Ay dinay-dáyaw da, ay se da nagulli kammin ka Jerusalem nga sippapatag pà nang. ⁵³Ay uwad da peyang kitu Templo nga magday-dáyaw ke Dios.